

Årsrapport 2008

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 3
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringar	Side 11
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 22
Kongehuset	Side 22
Miljøverndepartementet	Side 23
Landbruks- og matdepartementet	Side 30
Kunnskapsdepartementet	Side 39
Barne- og likestillingsdepartementet	Side 48
Justis- og politidepartementet	Side 50
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 54
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Side 57
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 62
Statens Helsetilsyn	Side 77
Samferdselsdepartementet	Side 80
Utenriksdepartementet	Side 81
Kultur- og kirkedepartementet	Side 81
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	Side 82

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket – generelt

INNLEDNING

I denne årsrapporten beskrives virksomheten ved Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i 2008. Embetets vurdering er at vi i all hovedsak har fått løst de oppgaver vi har blitt tildelt fra våre oppdragsgivere, innenfor de ressurser vi har tilgjengelig. Gjennom å vurdere og kvalitetssikre den innsats som er gjort, både det vi selv gjør og den tilbakemelding vi får fra oppdragsgiverne, kan vi lære som organisasjon og legge grunnlag for omstilling og fornying.

For å innfri de roller Fylkesmannen har, er våre viktigste ressurser først og fremst den kompetanse, erfaring og utviklingsevne de ansatte har – men også den evne vi har til å ha dialog med aktører mellom og på tvers av ulike forvaltningsnivå, med innbyggere og med private. Dialogen med kommunene er i en særstilling for Fylkesmannsembetet. Over mange år har vi arbeidet målbevisst for å forbedre vårt arbeid som dialogpartner og støttespiller for lokalsamfunn og det lokale selvstyret. Vi ser det slik at lykkes vi her, og dette vil vi gjerne bli mål på av våre omgivelser, er mulighetene størst til å få forståelse for betydningen av nasjonal politikk i møte med lokalsamfunnenes behov, utfordringer og muligheter. Rettssikkerhetshensynene må til enhver tid være en sentral og gjennomgående del av vår virksomhet og kommunikasjon med omverden.

Det er av og til en utfordring å skulle følge opp nasjonal politikk i møte med lokalt selvstyre. Dette ser vi klart blant annet innenfor arealforvaltningen (jordvern, strandsoner) og reindriftsområdet, der det oppstår en del drøftinger med kommunene. Samtidig ser vi det slik at også på områder som utfordrer oss, er det dialogen vi må styrke for å bidra til at viktige statlige mål og interesser skal bli forstått og ivarettatt.

For Fylkesmannen er det avgjørende viktig å ha tett og god kunnskap og kjennskap til situasjonen i fylket, for kommunene, annen regional stat, innbyggere og næringsliv. Skal vi kunne være med i utviklingsprosesser, trenger vi å forstå status ut fra materielle og økonomiske hensyn, interessene til ulike aktører, relasjoner mellom de, den sosiale kapitalen i fylket og evnen til mobilisering som ulike aktører har. Den aktuelle finanskrisen viser oss for eksempel at det stor forskjell i hvilke utfordringer som de ulike kommunene og regionene står overfor, og de muligheter de har for å finne tiltak.

Denne årsrapporten kan leses og må vurderes som en helhet. Samtidig har vi som embete lyst til å trekke fram noen områder der vi fortsatt selvsagt har utviklingsmuligheter, men mener tross alt vi har lyktes godt i oppgaveløsningen i 2008. Noen eksempler på dette kan være innenfor:

- Dialogen og samhandlingen med kommunene på de ulike tjenesteområdene – se pkt 2.1
- Samordning av tilsyn internt i embetet og mellom øvrige statlige tilsyn rettet mot kommunene – se pkt. 2.1.9
- Grønn omsorg - se pkt. 2.5
- Økologisk landbruksproduksjon – se pkt. 2.5

Tilstanden i embetet og fylket - generelt

Nedenfor beskrives kort noen områder der Fylkesmannen mener at det er særskilte utfordringer som vi må ha oppmerksomhet rundt i vår oppgaveløsning:

Den økonomiske situasjonen for kommunene i Sør-Trøndelag.

Fylkesmannen ser at finanskrisen og de makroøkonomiske virkningen så langt har fått ulik innvirkning på kommuneøkonomien i fylket. Krisen har inntil nå virket inn på de kommunene som har basert noe av sin virksomhet på inntekter fra kapitalplasseringer. Disse kommunene har opplevd sviktende inntekter og kommunenes evne til å ta disse tapene er noe ulik pga ulike størrelser på bufferfond. Fylkesmannen ser at denne gruppen kommuner nå kutter i sin tjenesteproduksjon og reduserer sine investeringer i forhold til tidligere vedtatte økonomiplaner.

Fylkesmannen ser med spenning på hvordan finanskrisen på lenger sikt vil utvikle seg. For 2009 vil det være en usikkerhet knyttet til skatteinntang (sysselsetting), inntekter fra kapitalplasseringer, og effekten av renteutviklingen

netto.

Kommunene i fylket melder for øvrig at lønnsoppgjøret for 2008 ble dyrere enn det som ble forespeilet. Dette har medført at kommunene har måtte gjennomføre kutt i tjenesteområdene for 2009. Fylkesmannen oppfordrer overfor kommunene til å gjøre fortløpende vurderinger av utviklingen i økonomien, og hvilke konsekvenser dette vil medføre for tjenesteproduksjonen gjennom året.

Klima

Klimaendringene vil medføre en rekke utfordringer også for Sør-Trøndelag. Det er antatt at i løpet av de neste hundre år vil gjennomsnittstemperaturen i landsdelen øke med ca 2-2,5 grader, antall mildværsdager vil øke, nedbøren vil øke med 20 % og det vil bli mer vind. Havnivået forventes å øke med 50-60 cm og stormfloamplituden kan bli opp til 3,5 m. Vi må forvente økt hyppighet av beredskapssituasjoner langs kysten og økt forekomst av skred- og flomhendelser med endret lokalitet, frekvens og intensitet. Store områder i fylket er dekket av leire, og havsaltet, som bidrar til å binde leiren sammen, blir vasket ut over tid. Dette kan føre til dannelse av kvikkleire, som er meget ustabil og lett kan føre til katastrofale skred. Urban flom og avløpsproblematikk vil også bli en utfordring, og infrastrukturen vil bli satt på store prøver.

Det er betydelig fokus i fylket på så vel forebygging som håndtering av hendelser tilknyttet klimaendringene. De aller fleste av kommunene arbeider med eller har allerede vedtatt klima- og energiplaner. Noen er også i ferd med å iverksette tiltak, gjerne med fokus på bioenergi, varme fra sjøvann og vannbåren varme. Vi ser imidlertid at steget fra plan til tiltak kan være en utfordring for mange. Blant annet på denne bakgrunn har Fylkesmannen initiert et samarbeidsprosjekt mellom regionale statlige etater samt fylkeskommunen om felles informasjon overfor kommunene. Prosjektet støttes også av Fornyings- og administrasjonsdepartementet og Miljøverndepartementet, og vil bli iverksatt i 2009. Det er stort engasjement blant regionale statsetater innenfor temaet, noe som bl.a. har resultert i et felles innspill til fylkesplanarbeidet.

Utfordringer når det gjelder arealforvaltning.

Trondheim er en av byene i Norge med største prosentvis tilflytting. Dette fører til stor etterspørsel både etter bolig- og næringsareal. Dette fører til at det må gjøres avveininger knyttet til transportbehov /"hverdagsreiser" og bruk av landbruksareal og grøntområder inklusive oppvekstmiljø for barn og unge. Målkonfliktene synliggjøres i kommuneplaner og enkeltsaker, og det fører til tunge avveininger og krevende diskusjoner om hvilke hensyn som er viktigst i et langsiktig og bærekraftig perspektiv.

Videre ser vi at distriktskommuner ofte er svært interessante i fritidssammenheng. Etterspørsel etter hyttetomter har vært stor og for kommunene er det et viktig satsingsområde for å få positiv utvikling. Dette utfordrer særlig strandsonen og fjellområdene med viktige friluftsverdier og naturverdier inklusive uberørt natur. Fylkesmannen opplever fremdeles at det er et betydelig press på strandsonen, og registrerer at det ofte er en betydelig avstand mellom lokale ønsker og prioriteringer og forståelsen for den nasjonale strandsonepolitikken. I tilknytning til reindriftsområdene er det dessuten stor konflikt mellom samisk reindrift og utmarksturisme/hyttebygging. Etter hvert er også utfordringen om klimaendringer og fritidsbebyggelse fokusert, for eksempel i forhold til transportbehov og energibehov i tilknytning til fritidsboliger. Mulige interessekonflikter mellom lokalsamfunnenes ønske om økt aktivitet/verdiskapning satt opp mot hensynet til å ta vare natur- og miljøressurser er åpenbare, og mange kommuner føler at distriktshensyn blir satt til side i forhold til å ivareta nasjonal politikk på ulike områder.

Barn og unge

Noen av de minste kommunene i fylket har problemer med å rekruttere og beholde fagfolk med nødvendig kompetanse. På undervisningsområdet kan det mangle lærere med godkjent lærerutdanning og/eller fagkompetanse i undervisningsfag. Det samme skjer også når det gjelder spesialpedagogisk kompetanse. Også innenfor barnevernet er det flere vakante stillinger, det er stor utskifting av ansatte og mye god kompetanse forsvinner. Resultatet kan være at noen kommuner må benytte til dels unge og nyutdannede personer til å håndtere tunge og kompliserte saker.

Flere kommuner er nå inne i en periode med omlegging av skolestruktur. Dette kan av og til bety utfordringer i forhold til hva som kan vurderes som akseptabel reisetid mellom hjem og skole for en del elever.

Barn og unge som er plassert ved barneverninstitusjoner har i økende grad store psykiske plager samtidig med at tjenestetilbudet fra barne- og ungdomspsykiatrien ikke alltid er like tilgjengelig. Barneverninstitusjonene må derfor håndtere en del utfordringer som det ellers ville ha vært naturlig at 2.linjetjenesten tok hånd om.

Sør-Trøndelag har pr dato full barnehagedekning. Vi vurderer det som utfordrende for Trondheim og noen av byens

nabokommuner å greie dette på sikt. For eksempel må Trondheim bygge 250 plasser pr år i noen år framover for å kunne ta imot alle som ønsker plass. Vi ser at dette blir en utfordring både når det gjelder økonomi og tilgjengelige tomter.

Rovviltforvaltning

Ettersom bestandsmålene for gaupe og jerv nås i region 6, erfarer Fylkesmannen at skadeomfanget knyttet til disse artene økes. Samtidig hadde vi i 2008 en nedgang i skader forårsaket av bjørn. Økte skadeomfang som følge av Gaupe og jerv gir økte problemer for beitenæringene med å dokumentere skadene. Dette fordi gaupe/jerv er arter som tar sau/rein og delvis gjemmer kadavrene for lagring og seinere bruk. Bjørneskader er relativt sett enklere å avdekke og dokumentere, og i Sør-Trøndelag har vi en dokumentasjonsgrad som for resten av landet for denne arten.

DN har kommet med sterkere krav til å vektlegge skadedokumentasjon, skadehistorikk og kjent rovviltforekomst. Med gaupe og særlig jerv som skadegjørere gir dette en lav dokumentasjonsgrad og dermed mindre mulighet til å sansynliggjøre at tap utover det dokumenterte skyldes rovvilt. Dette fører i enkelte kommuner der gaupe og jerv dominerer skadebildet, til at erstatningsutbetalingene på den skjønsmessige delen etter §8 i erstatningsforskriften blir store. I enkelte områder som f.eks. Oppdal og Rennebu opplever beitenæringene at kun 50-60% av samlet tap over normaltippet blir erstattet. Dette er en alvorlig belastning for enkeltbrukere og næringen. Fylkesmannen møter med stadig økende omfang og styrke fra beitenæringene, et spørsmål om hvordan disse tapene har oppstått når erstatningsmyndigheten ikke vurderer rovvilt som sannsynlig grunn – og dyrehelse og lammevekter ved beiteslipp skulle tilsi reduserte normaltapp.

Fylkesmannens lederkontrakt

I tillegg til de generelle stillings- og resultatkravene for fylkesmennene har fylkesmannen i Sør-Trøndelag hatt følgende særskilte oppfølgingspunkter i kontraktperioden:

1. Omsorgsplan 2015

Tiltak: ”Fylkesmannen vil i 2008 bidra til at et bredt spekter av eksterne virksomheter involveres i felles bevisstgjøring, planlegging og gjennomføring av mål og tiltak som er beskrevet i Omsorgsplanen 2015 om framtidens omsorgsutfordringer. Fylkesmannen skal spesielt jobbe for at denne samfunnsutfordringen får en bred og god forankring hos kommunene, og sørge for at oppdraget til Fylkesmannsembetet prioriteres som en oppgave embetet skal løse i fellesskap.”

Fylkesmannen fikk ansatt en egen koordinator for omsorgsplanen 2015 i juni 2008. Arbeidet med en organisering av arbeidet på tvers av avdelingene hos Fylkesmannen, pågikk høsten 2008. I løpet av høsten kom det i tillegg i gang et fruktbart samarbeid med KS i Sør-Trøndelag og gjennom dette organisert kontakt med ledere for helse og omsorg i kommunene i fylket. Helse- og omsorgssektoren i fylket virker ellers å være preget av stor vilje til nytenkning, interkommunalt samarbeid og samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

2. Tilsynsprosjektet

Tiltak: ”Fylkesmannen vil i 2008 bidra til å videreføre arbeidet som er startet gjennom tilsynsprosjektet om samordning av statlig tilsyn med kommunesektoren. Fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal jobber sammen med KS, Mattilsynet og Arbeidstilsynet for å se om en tettere dialog kan bidra til bedre samordning, læring og utvikling – internt mellom tilsynsmyndighetene og mellom tilsynsmyndighetene og kommunene. Fylkesmannen skal bidra aktivt til å iverksette tiltak fra prosjektet som kan bidra til endring av dagens praksis for tilsyn – slik at samordningen og gjennomføringen av statlig tilsyn blir bedre og slik at kommunene kan bruke tilsyn til å levere enda bedre tjenester til innbyggerne”

Rapport med anbefalte tiltak fra prosjektet ble sendt på høring i august 2008. Høringen bekreftet oppslutningen om å iverksette de 5 tiltakene som i felles ble prioritert gjennom prosjektarbeidet som de mest effektive tiltakene for å styrke samordningen av tilsyn. Sluttkonklusjonene ble forankret hos kommunene på KS fylkesmøte i november 2008, med en positiv uttalelse til prosjektet og deltakelse i oppfølgingsarbeidet. Styringsgruppen, med regionale ledere for statsetatene og KS, bekreftet på sitt møte 10.12.08 et opplegg for iverksetting av tiltakene. Selve implementeringsarbeidet vil foregå i 2009.

3. Reindriftsprosjektet

Tiltak: ”Fylkesmannen vil bidra til en omforent oppfølging av Reindriftsprosjektet, der reindriftsnæringa, berørte kommuner, Fylkesmannen og Fylkeskommunen har jobbet for å skape en god dialog for fjellområdene. En aktuell videreføring kan være å utarbeide en interkommunal plan/felles fylkesdelplan som skal gjelde for flere kommuner og over fylkesgrensene.”

Siden 2008 har Fylkesmannen hatt ansvar for prosjektet "Felles politikk for fjellområdene", der dialogen knyttet til reindriftens behov har stått sentralt. Prosjektet er nå inne i en avsluttende fase, og Fylkesmannen er opptatt av å ta vare på det som er oppnådd og sikre en varig dialog omkring forvaltningen av fjellområdene. Se for øvrig under resultatområde 06.1 om formidlingen av reindriftens interesser i plansammenheng.

4. ROS Trøndelag

Tiltak: "Fylkesmannen skal bidra til å følge opp det omforente risikobilde for Trøndelag som skapes gjennom revidering av rapporten ROS-Trøndelag. Rapporten bør danne et godt fundament for planlegging på regionalt og lokalt nivå."

Arbeidet med ROS Trøndelag 09 (ny felles risiko- og sårbarhetsanalyse for begge trøndelagsfylkene) med møter og analysedager er gjennomført. Rapport vil foreligge primo mars 2009. Klimarelaterte problemstillinger er ivaretatt. Prosessen har hatt stor og bred deltakelse fra både private, frivillige og offentlige etater. Arbeidet er nært koblet sammen med og synliggjort i ny felles fylkesplan (Trøndelagsplan), og implementering i samhandlingsprogram og hos deltakende etater og kommuner følges opp i 2009.

5. Rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn og personer med nedsatt funksjonsevne, samt flere kvinner i ledelsen

Tiltak: "Fylkesmannen skal arbeide for å nå målene om rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn og personer med nedsatt funksjonsevne til embetet, og være pådriver for det samme blant øvrige regionale statsetater i fylket. I tillegg legge til rette for å få frem flere kvinnelige ledere i embetet."

Det vises til kap 1.3 og kap 3.

1.2 Rapportering på ressursbruk

1.2.1 Embetet som helhet

Departement	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.		1510 Fagdep.	
Kongehuset	22		22	0
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	2		2	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	99	102	99	102
Barne- og likestillingsdepartementet	174	0	174	0
Helse- og omsorgsdepartementet	263	91	263	91
Statens Helsetilsyn	390	53	390	53
Justis- og politidepartementet	281		281	0
Kommunal- og regionaldepartementet	397		397	0
Kultur- og kirkedepartementet	11		11	0
Kunnskapsdepartementet	216	0	216	0
Landbruks- og matdepartementet	1041	191	1041	191
Utenriksdepartementet	5		5	0
Samferdselsdepartementet	5		5	0
Miljøverndepartementet	1022	90	1022	90
Administrasjon	882		882	0
Embetsledelse	90		90	0
Sum:	4900	527	4900	527

1.2.2 Det administrative området

Område	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Embetsledelse (FM og ass. FM)	90	90	0	0
Administrativ ledelse (adm sjef el. tilsvarende)	0	0	0	0
Arkiv	261	261	0	0
Regnskap og lønn	218	218	0	0
Personal	58	58	0	0
IKT	76	76	0	0
Informasjon	45	45	0	0
Ekspedisjon/forværelse	220	220	0	0
Statens hus (vaktmester, kantinge, sentralbord, renhold mm)	4	4	0	0
Landsdekkende oppgaver på administrativt område	0	0	0	0
Sum:	972	0	972	0

1.3 Andre forhold

Tildelingsbrevets kap 1.4 Saksbehandlingstid og rettssikkerhet

1.4.1 Rapport fra Kommunal- og beredskapsavdelingen

Fylkesmannen har arbeidet videre med å effektivisere behandlingen av klagesaker etter plan- og bygningsloven. Med bakgrunn i en stor økning i saksmengden klarte vi allikevel bare å holde målsetningen om 3 måneders gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 4 av årets 12 måneder. For første tertial var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 88 dager, for 2 tertial 98 dager og for 3 tertial 110 dager. Økningen skyldes vesentlig økt inngang av saker fra kommunene, sammenfallende med sykdom og utskifting av mannskap i embetet.

1.4.2 Rapport fra Sosial- og helseavdelingen

Arbeidet med klager etter sosialtjenesteloven er organisert i et sosialteam for diskusjon av klagesaker bl.a. for å sikre lik behandling av like saker. Teamet kan utvides til helse- og sosialteam for klagesaker hvor helsespørsmål en vesentlig del av sakskomplekset. Her diskuteres også såkalte LAR-saker (legemiddelassistert rusbehandling). Avdelingen deltar i nettverksarbeid med fem andre embeder i sosialtjenesloven kap. 4A, makt og tvang overfor personer med psykisk utviklingshemming.

Planlegging av arbeidet med klagesaker har stor fokus på rettssikkerheten for den som klager, herunder overholdelse av frist for saksbehandling. Ved mottak av klagesak, sender områdeansvarlig ut "Foreløpig melding i forvaltningbrev" jf forvaltningsloven § 11. Her stipuleres beregnet saksbehandlingstid. Områdeansvarlig har en rask gjennomgang av mottatte klagesaker og ber om eventuelle tilleggs-dokumenter i den foreløpige meldingen. Dette er bl.a. begrunnet i at dette skal være innhentet når saken fordeles til saksbehandler.

Planleggingen er dessuten basert på embedets timeregistreringsystem som danner grunnlag for beregning og fordeling av tidsressurs til oppdrag og saksbehandlere.

Fylkesmannen mottok i 2008 166 klager og behandlet 172. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2008 var 71 dager mot 76 i fjor.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i kommunene var 74 dager mot 87 i fjor.

Tildelingsbrevets kap 1.5 Elektronisk forvaltning

Saks- og arkivsystem

Overgang til siste versjon (2.1.11.01) av ePhorte ble gjennomført i 26.08.2008. Innføringen av et sentralt brukerstøtte- og testsenter hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus er vi veldig godt fornøyd med.

Elektroniske tjenester

I 2008 har vi inngått samarbeid med Fylkeskommunen i Sør-Trøndelag og KS Sør-Trøndelag om et eForum for alle kommunene i fylket. Dette samarbeidet er i oppstartfasen, men vi har som ambisjon gjennom dette samarbeidet å innføre de nettbaserte tjenestene som er utviklet i Det Digitale Trøndelag (DDT) hos de øvrige kommunene i fylket.

Vi tok våren 2008 i bruk det elektroniske systemet for behandling av søknader om fri rettshjelp. Innføringen av systemet gikk smertefritt, og i bruk har det fungert veldig godt hos oss.

Nettbasert informasjon

Vår informasjonskonsulent sammen med en intern redaktørgruppe jobber kontinuerlig med å forbedre hjemmesidene våre, samt sikre at det vi legger ut av informasjon gir et riktig bilde av vår virksomhet. I så måte sliter vi fortsatt med til tider store problemer i forhold til responstid på fylkesmannen.no når dette arbeidet i Digimaker skal gjøres, noe vi hadde håpet ble løst i 2008.

Kart og stedfestet informasjon

Embetet er aktivt i Norge digitalt i fylket. Kontaktflaten med Statens Kartverk er bred og vi deltar på alle nivå fylket og har ledervervene i både Geodatautvalget og i arbeidsutvalget for tematiske geodata. I henhold til GIS-strategi for FM har embetet etablert en robust organisasjon for arbeidet med Geodata. Interessen for GIS er tiltagende i embetet og planer på høring blir behandlet ved hjelp GIS. ArcGIS-lisenser i felles kartpool er en suksess og en stor styrke i GIS-arbeidet. Videre har vi god dialog med kommunene. Vi bidrar i enkeltprosjekter og med generell rådgivning. Med kartportalen GisLink sørger vi for at alle nivå i forvaltningen har tilgang på oppdatert geografisk informasjon. Det være seg generelle grunnkart, miljøinformasjon, beredskapsdata med mer. GisLink begynner å bli gammeldags det er startet et arbeid for å se på mulige løsninger som kan etterfølge dagens kartportal. Integrasjon mellom kart og Ehorte er utsatt i påvente av dette.

Tildelingsbrevet kap. 1.6 Ledelse og personalpolitikk

Vi viser også til kap. 3 – Resultatområdene 98.1, 98.2 og 98.3 samt til embetets personal- og likestillingsrapport sendt til FAD i egen sending.

Inkluderende arbeidsliv og staten som arbeidsgiver

Ved årsskiftet 2008/2009 har vi registrert følgende nøkkeltall for embetet:

- Kjønnfordeling, andel av antall ansatte: 54,5 % kvinner og 45,5 % menn.
- Andel av lønnsmassen (beregnet av FAD): 48,7 % til kvinner og 51,3 % til menn.
- Andel av 2.3.3-forhandlingspott i 2008: 49,1 % til kvinner og 50,9 % til menn.
- Lønnstrinn gj.snitt: For alle 54,8, for kvinner 51,9 og for menn 58,3.
- Årslønn (grunnlønn) i gj.snitt: For alle 428 849, for kvinner 405 008 og for menn 457 905.
- Årslønnsøkning 07/08 i gj.snitt: For alle 32 426, for kvinner 29 255 og for menn 36 291.
- Alder i år, gj.snitt: 47,5 for alle, 46,1 for kvinner og 49,1 for menn.
- Sykefravær gj.snitt: > 4 % for alle, > 3,5 % for kvinner og > 0,5 % for menn.

Ved Sør-Trøndelag fylkesmannsembete har vi planlagt og igangsatt flere tiltak for å følge opp forhold som er avdekket i de årlige personal- og likestillingsrapportene samt gjennom drøftinger med de tillitsvalgte og som vi mener er utilfredsstillende, bl.a. med henblikk på likestilling. De viktigste er som følger:

Utvikling av embetets personalpolitikk

Integrasjonen medførte et behov for å utvikle en ny omforent personalpolitikk for virksomheten. Således ble vi enige om en ny overordnet personalpolitikk i 2004, og i 2005/2006 utarbeidet vi en ny omforent lokal lønnspolitikk. I 2006 evaluerte vi rekrutteringspolitikken og -rutinene våre. Vi startet også arbeidet med å utvikle en omforent lokal seniorpolitikk, og den ble ferdigstilt og iverksatt i første kvartal 2007. I 2008 fikk vi på plass en omforent kompetansepolitikk.

Embetsoppdragene på personalområdet

Med bakgrunn i embetsoppdragene på personalområdet nedsatte vi en partssammensatt arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å vurdere tiltak som kan bidra til at vår måloppnåelse blir bedre. Vi kom til enighet om tiltak for å rekruttere underrepresenterte grupper arbeidstakere, jf. embetsoppdragene 98.1 og 98.2 fra Fornyings og administrasjonsdepartementet.

Rekruttering av kvinnelige ledere

På grunn av en lite tilfredsstillende statistikk med hensyn til andel kvinnelige ledere i embetet, har vi over flere år hatt fokus på lederrekruttering. Ved kunngjøring av alle lederstillinger har derfor kvinner blitt spesielt oppfordret til å søke. Vi har også vurdert utformingen av kunngjøringstekstene med dette for øyet. Vi ønsker også å rekruttere menn til kontorstillings- og saksbehandler I-gruppene. I vår tilpasningsavtale til hovedavtalen har vi fastsatt at ved kunngjøring av lederstillinger og kontor-/saksbehandler I-stillinger skal vi oppfordre hhv. kvinner og menn til å søke. Den partssammensatte arbeidsgruppen la også frem forslag til tiltak på dette området som partene ble enige

om:

- Hvordan vi rekrutterer ledere og hvilke kriterier vi vektlegger i utvelgelsen foreslås som tema på personalseminar for ledere og tillitsvalgte våren 2009.
- Vi bør skaffe oss kunnskap om og i tilfelle hva som er hindre for at vi kan få flere kvinner i lederstillinger. Dette kan gjøres gjennom en temadag om rekruttering og hva vi må gjøre for å være en attraktiv arbeidsgiver (med ekstern innleder) samt gjennomføring av en spørreundersøkelse internt.
- Det bør foretas en kartlegging av hvordan vi har rekruttert til lederstillingene i embetet de siste 10 år (hvor mange stillinger er kunngjort, hvilke kriterier har vi vektlagt, hvor mange søkere av hvert kjønn til hver stilling, hvor mange kvinner ble innstilt som nr. 1,2 og 3 og hvor mange kvinner ble tilsatt).
- Arbeidsgruppen foreslår at embetet tar initiativ til et tilbud om mellomlederopplæring, jf. samarbeidet med HINT i 1997. Vi bør oppfordre medarbeidere til kompetanseutvikling innen ledelsesfag. Kvinner bør prioriteres.
- Vi bør oppfordre fagdepartementene og direktoratene om å tilby ledere jobb med utviklingsprosjekter/engasjement som hospitanter i perioder. Dette kan gi åpning for at kvinner internt kan få prøve seg i lederstillinger over en periode.
- Vi bør ta opp til diskusjon på et etatsjefsmøte mulighetene for hospitering og jobbrotasjon på ledernivå i og mellom statsetater regionalt.

Rekruttere personer med innvandrerbakgrunn

Embetsoppdragene fra FAD gir videre føringer om at vi skal legge til rette for å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn og personer med nedsatt funksjonsevne. Den partssammensatte arbeidsgruppen foreslo tiltak på områdene som partene senere kom til enighet om:

- Vi bør i samarbeid med regional stat ta initiativ overfor NTNU og HIST til etablering av opplæringstilbud for innvandrere i norsk forvaltningsspråk, oppbygging av norsk forvaltning og offentlig rett for saksbehandlere. Det utformes en søknad om kompetansemidler avsatt gjennom HTA til tiltaket, jf. PM 2008-14.
- I samarbeid med regional stat bør vi stille praksisplasser til rådighet i tilknytning til opplæringstilbudene.
- Vi må aktivt bruke de mulighetene som finnes for å få sammenlignet utenlandsk utdanning med norsk utdanning.
- Vi bør ta initiativ til et møte for regionale statsetater hvor vi inviterer en etat som har erfaring med rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn til å dele sine erfaringer med oss. Dette kan være aktuelt for etatsjefsnettverket.
- Vi bør avholde et møte for alle som deltar i rekrutteringsprosesser i embetet. Problemstillingen er rekrutteringsrutinene våre og de kriteriene vi vektlegger i utvelgelsesprosessen med tanke på om det er noe utilsiktet som kan være årsak til at innvandrere ikke når opp i konkurransen. (Utforming av kunngjøringstekster, kunngjøringsmåte, utvelgelse til intervju, intervjusituasjonen, kriterier som vektlegges og hvordan de vektlegges, hvilken vekt vi tillegger kunnskaper i skriftlig og muntlig norsk). Vi foreslår å invitere Trondheim kommune til å innlede om sine erfaringer.
- Ved tilnærmet like kvalifikasjoner for en stilling bør vi tilsette en av de kandidatene som har innvandrerbakgrunn (moderat kvotering).

Rekruttere og beholde personer med nedsatt funksjonsevne

- Vi skal fortsatt beskrive i kunngjøringstekstene at arbeidsplassen vil bli tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne.
- Vi skal fortsatt samarbeide med NAV om ulike tiltaksplasser.
- Vi bør, som et forsøksprosjekt og i samarbeid med Prima, etablere en arbeidsplass for en person som har tydelig nedsatt funksjonsevne når det gjelder våre oppgaver og som står utenfor arbeidslivet. Vår anbefaling er at vi legger til rette for en person med psykisk utviklingshemming. Arbeidsplassen etableres som et spleiselag mellom avdelingene. Før beslutning fattes ber ledergruppen om møte med Prima for å få mer innsikt i hva de kan tilby og hvordan dette kan bli iverksatt.

Kompetanseutvikling:

Med sikte på kvalifisering og muligheter for intern rekruttering til lederstillinger, har mellomlederopplæring for kvinnelige medarbeidere vært prioritert. Vi har også prøvd å legge forholdene til rette for at spesielt kvinner med lav formalkompetanse skal kunne gjennomføre kompetansegivende utdanning. I 2007 startet vi arbeidet med å utarbeide en omforent lokal politikk for kompetanseutvikling. Den ble ferdigstilt og omforent i møte 11.03.2008.

- Formålet med politikken er som følger: Vår lokale politikk for kompetanseutvikling skal bidra til å realisere vår virksomhetsidé: "Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ønsker gjennom kompetanse i egen organisasjon å bidra til utvikling, kvalitet og rettssikkerhet i samfunnet". Samtidig er det et sentralt element at

kompetansepolitikken skal gi den enkelte medarbeider utviklingsmuligheter innenfor den oppgaveportefølgen som til enhver tid er lagt til virksomheten og den enkelte medarbeider.

- Embetsledelsen og avdelingslederne har ansvaret for å identifisere og beskrive kompetansebehovet i virksomheten og den enkelte avdeling samt å iverksette tiltak. De skal også påse at kjønnsperspektivet ivaretas i kompetanseutviklingen. Kompetanseutviklingsplanskal utarbeides i samsvar med Hovedavtalens bestemmelser.
- Det er avdelingsleder / nærmeste leder i samråd med medarbeideren som beslutter hvilke tiltak som er aktuelle for den enkelte og hvordan de skal iverksettes.
- Hver enkelt medarbeider har også et ansvar for egen kompetanseutvikling.

Lønnsutvikling:

Vi viser til statistikk i embetets personal og likestillingsrapport for 2008.

Hovedårsaken til den relativt store forskjellen i gjennomsnittslønnen mellom kvinner og menn er at vi har en tradisjonell kjønnsfordeling mellom stillingsgruppene med stort sett kun kvinner i kontorstillingene samt saksbehandler I-stillingene og et stort mannlige flertall blant ledere. For å bidra til å fjerne utilsiktede lønnsforskjeller har kvinner, i tråd med sentrale føringer, blitt prioritert ved de fleste ordinære lokale lønnsforhandlinger ved at de har fått en større andel av lønnsporten enn en proratafordeling tilsier. Den gjennomsnittlige lønnsutviklingen for ansatte ved embetet var god i 2008.

Ved embetet har partene siden integrasjonen og frem til utgangen av 2006 prioritert å følge opp en felles protokolltilførsel fra 2.3.4-forhandlingene i 2003: "Partene er enige om at det etter integrasjonen av Statens utdanningskontor og Fylkeslegen i Fylkesmannsembetet pr. 01.01.03 finnes utilsiktede lønnsforskjeller mellom medarbeidere og mellom fagavdelinger i embetet. Dette vil partene søke å gjøre noe med i kommende lokale lønnsforhandlinger". Fra 2007 anså man at utjevning av eventuelle utilsiktede lønnsforskjeller bør kunne løses på ordinær måte i lokale forhandlinger. Felles protokolltilførsel i tilknytning til 2.3.3-forhandlingene høsten 2008 uttrykker imidlertid følgende: "Partene er enige om å nedsette et partssammensatt utvalg med oppdrag å vurdere spørsmålet om lønnsforskjeller mellom avdelingene og i stillingsgrupper med vekt på å avdekke eventuelle utilsiktede lønnsforskjeller. Utvalget utarbeider en rapport som legges frem for partene innen 01.03.2009. Med utgangspunkt i rapporten og lokale lønnspolitikk gjennomføres drøftinger mellom partene om det er utilsiktede lønnsforskjeller ved embetet og hvordan disse ev. kan utjevnes i kommende lokale forhandlinger. Endelig mandat for utvalget fastsettes i drøftinger mellom partene etter bestemmelsene i Hovedavtalen.

Likestilling - Fylkesmannens aktivitetsplikt

Kommunal- og beredskapsavdelingen

Fylkesmannen hadde i 2008 en del spørsmål fra kommunene knyttet til kommunelovens bestemmelser om kjønnsmessig balanse ved opprykk av varamedlemmer /suppleringsvalg der det i løpet av valgperioden har skjedd endelig utreden/varig forfall av medlem fra kommunale folkevalgte organer. Gjennom disse bestemmelsene i kommuneloven har fylkesmannen i løpet av 2008 hatt myndighet til å kontrollere at kommunene har overholdt disse kravene. Fylkesmannen har i 2008 ikke hatt til behandling lovlighetskontroll knyttet til manglende kjønnskvalifisering etter kommuneloven.

Miljøvernnavdelingen

I tilknytning til forvaltningen av Trollheimen landskapsvernområde, sammen med Møre og Romsdal, og Skarvan og Roltdalen nasjonalpark; sammen med Nord-Trøndelag, er det opprettet egne rådgivende utvalg for fylkesmennene i deres rolle som forvaltningsmyndighet.

For Trollheimen landskapsvernområde har kommunene og fylkeskommunen oppnevnt hver sine representanter, rådgivende utvalg har 8 medlemmer hvorav kun 2 faste representanter er kvinner. Dette er en økning på 1 fra 2007. I Skarvan og Roltdalen nasjonalpark har kommunene, grunneiere og bruksberettigete oppnevnt representanter og her er i av de 12 oppnevnte kvinner. Ønsket om mer lik representasjon av menn og kvinner er tatt opp i utvalget med formål å bedre likestillingen.

Avdeling for landbruk- og bygdeutvikling

Landbruket og bygdene er avhengig av nyskaping og at vi tar i bruk mangfoldet av ressurser i landbruket. Kvinners muligheter for arbeid er en av de mest sentrale utfordringene i forhold til framtidig bosetning og utvikling av bygda. Det er derfor bred enighet innen landbrukssektoren i Sør-Trøndelag om at det skal legges til rette for at ungdom, kvinner og aktører i ulike livsfaser gis gode muligheter for å utvikle lønnsom næring og finne det attraktivt å bo på bygda. Det er videre et mål å øke eierandelen til kvinner i landbruket og å øke kvinneandelen i styrer og råd. Muligheter for avløsning, ferie og fritid og mer regulert arbeidstid i landbruket er også momenter som har stor betydning i forhold til rekruttering til landbruket.

Gjennom arbeidet med Regional strategi for landbruksbasert næringsutvikling (RNS) er likestilling og rekruttering trekt fram som gjennomgående prioritering uavhengig av satsingsområde. Dette er prioriteringer som legges til grunn for vurdering av alle tiltak og virkemidler i hele virkemiddelapparatet.

For å synliggjøre mulighetene landbruksnæringa og bygda representerer for kvinner og ungdom er det gjennomført en rekke satsinger/tiltak innen dette feltet. *Framtidsverksted* er arrangert i en rekke bygdesamfunn i Sør-Trøndelag i regi av avdelinga. Her har hovedformålet vært å se på muligheter, nyskaping, optimisme og tiltakslyst i bygda. Videre har avdelinga vært involvert i satsingen *Trivselsbygda*. Dette er et prosjekt som er utviklet av 4H Sør-Trøndelag sammen med Norsk Bygdeungdomslag og Norges Bygdekvinnelag. Fokus har vært å ivareta og skape trivelige, levende og aktive bygder. Konkrete tiltak for å forme framtida og utvikle bygdesamfunnet er kommet fram gjennom disse ulike satsingene.

Når det gjelder fokus på likestilling internt i avdelinga er likestillingsperspektivet innarbeidet i en rekke handlingsplaner og strategier. Andel kvinnelige og mannlige ansatte er forholdsvis jevnt fordelt i avdelinga. Kvinneandelen utgjorde 42,4 prosent i 2007. Fordelinga mellom de ulike stillingskategoriene er også forholdsvis jevnt fordelt, men med en overvekt av menn på saksbehandler II stillinger. Kvinner i ledergruppa utgjør 20%.

Sosial- og helseavdelingen

På helse- og sosialområdet er kjønnspektivet av stor betydning, og det er vel dokumentert at kjønnsforskjeller spiller en rolle for hvordan man kontakter tjenesteapparatet. I en del tilfeller kan også kjønn være av betydning for hvordan en blir møtt og hvilken behandling man får. Både Statens Helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet har fokus på kjønnspektivet i sine oppdrag og Fylkesmannen og Helsetilsynet i Sør-Trøndelag forsøker å følge opp dette i sin oppgaveløsning.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Se rapportering under resultatområde 48.

Forøvrig viser vi til fylkesmannens interne personal- og likestillingsrapport.

Forvaltningsreformen

Denne har vært tema på alle ledermøter, medbestemmelsesmøter og allmøter gjennom hele driftsåret. I tillegg har det vært gjensidig informasjon mellom FMST og STFK på alle felles ledermøter.

Innkjøpspolitikk

Embetet har utarbeidet og innført egen innkjøpsinstruks samt utpekt egen innkjøpskoordinator.

Grøn stat - miljøledelse

Embetet er ISO-sertifisert etter 14001 standarden og har etablert egen styringsgruppe bestående av FMST, STFK, Trondheim kommune, NHO Trøndelag, KS Trøndelag og NTNU i forbindelse med innføringen av Handlingsplan for Miljø- og samfunnsansvar i offentlige innkjøp. Sør-Trøndelag fylkeskommune er valgt som knutepunkt.

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentlig sektor

Fylkesmannen forstår fornying som en fellesbetegnelse på endringer som sikter mot å gjøre offentlig sektor mer brukerrettet, effektiv og enkel å forholde seg til. For å kunne lykkes med dette må det jobbes bredt innenfor en rekke sektorer, både på tvers av etatsgrenser og innad i de enkelte virksomhetene.

Hensynet til fornying er et viktig område som er innarbeidet i veldig mange av de embedsoppdragene Fylkesmannen har. Vår innsats på fornyingsområdet er derfor betydelig, og fordeler seg på en lang rekke tiltak og prosjekter der mange ulike samarbeidspartnere er involvert. Resultater fra dette arbeidet er beskrevet på ulike steder i årsrapporten

Arbeidet med omstilling og fornying i kommunene har vært et satsingsområde for embetet over flere år. Vi har lagt vekt på at dette må og skal være et embedsoppdrag, slik at embetets samlede kompetanse må søkes aktivisert. Av de mange tiltakene vi støtter oss på her, er det viktigste tiltaket å stimulere til utviklingsarbeid gjennom bruk av skjønnsmidler. Gjennom skjønnsmidlene støttes det i forståelse med kommunene en hel rekke fornyingsprosjekter innen IT, økonomi, kvalitetsutvikling i kommunale tjenester, større omstillingsprogram mv.

2.1.1 Samordning og veiledning

For å ha legitimitet og kunne være en troverdig dialogpartner med kommunene om fornyingsarbeid, er det vår erfaring at vi for det første må klare å utnytte kunnskapen fra eget veilednings- og tilsynsarbeid og se sammenhenger med vår generelle samordningsfunksjon og arbeid med plan og kommuneøkonomi. Dette krever et langsiktig utviklingsarbeid i eget embete. Siden 2006 har en egen kommunearbeidsgruppe ved embetet bidratt til å vurdere helheten i embetets kommunedialog – og utfra dette - foreslå til ledergruppen både strategiske og praktiske tiltak for at embetet skal bli bedre i å nå målene med fornyingsarbeidet. For det andre, er det viktig at embetet bidrar til erfaringsutveksling og læring innad i og mellom kommuner på grunnlag av omstillingsprosjekter som støttes gjennom skjønnsmidlene. Vi har nå etablert et system med rapportering og formidling av skjønnsprosjekter, og stiller krav om kontakt mellom prosjekter der det er naturlig.

Internt har Fylkesmannen integrert samordningsperspektivet i arbeidet i hele organisasjonen, slik at alle avdelinger har ansvar for å identifisere samordningsbehov og iverksette nødvendige tiltak for å ivareta behovene. Det er svært viktig at fylkesmannen selv er tett involvert i samordningsarbeidet, ikke minst mot de regionale statsetatene i forhold til kommunene, fylkeskommunen og i forhold til sentrale myndigheter.

Samtidig har embetet lagt et særlig samordningsansvar til Fylkesmannens sekretariat og til Kommunal- og beredskapsavdelingen. Dette gjelder også ansvar for videreutvikling av kommunedialogen både internt og eksternt. Fylkesmannens sekretariat ivaretar blant annet samordningsoppgaver i forhold til fornyingsarbeidet i kommunene,

interkommunalt samarbeid samt prosjektet vedrørende samordning av tilsyn rettet mot kommunene. Den daglige samordningen av tilsyn er lagt til Kommunal- og beredskapsavdelingen, som for øvrig ivaretar samordningen av møter og konferanser med kommunene der avdelingene i embetet opptrer samlet. Se bl.a. kap. 2.1.4-6 nedenfor.

Kommunal- og beredskapsavdelingen har et prosessansvar mht. helhetlig kommunedialog, faglig samordning i forhold til kommunale planprosesser og en helhetlig tilnærming til samfunnssikkerhet og beredskap så vel i embetet som på regionalt nivå og i samarbeid med kommunene. Arbeidet utføres bl.a. ved hjelp av en rekke fora og møteplasser, bl.a. avholdes det ukentlige planforum der kommunale plansaker drøftes mellom planmedarbeidere fra alle embetets avdelinger samt fylkeskommunen. NVE og SVV deltar i disse møtene når det arbeides med kommuneplanuttalelser. Det er også utarbeidet retningslinjer og rutinebeskrivelser for det faglige samordningsarbeidet.

Kommunal- og beredskapsavdelingen samordner også embetets uttalelser til kommunale planer. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke delegert innsigelsesretten til fagavdelingene. Avdelingenes faglige innspill samles i et felles brev fra embetet. Se redegjørelse under resultatområde 06.3.

Fylkesmannen er opptatt av at dialogen mellom regional stat og kommunene skal fremstå som sammenhengende og helhetlig. Vi arbeider med å utvikle alle ledd i dialogen i henhold til dette: formidling av statlige mål og føringer gjennom fylkesmannens kommunebilde, kommunebesøk, dialogkonferanser, tilsyn og faglige møter samt deltakelse i planprosesser/uttalelser i plansaker, meklinger og enkeltsaker

2.1.2 Kommunestatistikken 2008

Kommunestatistikken er et hefte publisert av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag som har til hensikt å visualisere utvalgte demografiske data og en overordnet status av forvaltningen og tjenesteproduksjonen i kommunene i Sør-Trøndelag. Heftet er i hovedsak basert på data fra KOSTRA, men det er også hentet data fra annen offentlig statistikk. Kommunestatistikken (se kap 2.2 ovenfor) ble utgitt én gang i 2008, i forbindelse med publisering av foreløpige tall i KOSTRA (15. mars). Kommunestatistikken 2008 finnes på vår hjemmeside under adressen: <http://www.fylkesmannen.no/hoved.aspx?m=4153&amid=1271881> .

2.1.3 Fylkesmannens kommunebilde

De kommunespesifikke kommunebildene (erstattet i 2006 de kommunespesifikke forventningsbrevene) er dokumenter som på et overordnet nivå gjengir Fylkesmannens inntrykk (bilde) av kommunene i fylket. De utformes i forbindelse med Fylkesmannens samordnet kommunebesøk i den aktuelle kommunen, det vil si én gang i løpet av valgperioden, og sendes kommunen for ”nivellering” i forkant av dette besøket. Fylkesmannens kommunebilde utgjør sammen med Kommunestatistikken og kommunens planverk tyngden i dialoggrunnlaget i dette besøket. Strukturen i dokumentet, som er tilnærmet lik strukturen i Kommunestatistikken og programmet for de samordnede kommunebesøkene, ser slik ut:

1. Innledning
2. Planlegging og styring
 - 2.1 Politiske og administrative styringsverktøy
 - 2.2 Økonomi og økonomistyring
 - 2.3 Samfunnssikkerhet og beredskap
 - 2.4 Interkommunalt samarbeid
3. Ressurs- og utviklingsgrunnlag
 - 3.1 Forvaltning av arealressursene gjennom kommuneplanens arealdel
 - 3.2 Miljøvern
 - 3.3 Landbruk og bygdeutvikling
4. Tjenesteyting og velferdsproduksjon
 - 4.1 Barnehage
 - 4.2 Grunnskole
 - 4.3 Kommnehelse
 - 4.4 Pleie og omsorg
 - 4.5 Sosialtjenesten
 - 4.6 Barnevern

Hvert underpunkt i denne strukturen har følgende oppbygning:

- Fylkesmannens fokusområder - konkret for gjeldende kommune og med utgangspunkt i statlige forventninger og politikk, samt Fylkesmannens kjennskap til kommunen.

- Fylkesmannens bilde av kommunen - kort oppsummert kommunens status i forhold til Fylkesmannens fokusområder og eventuelle andre relevante forhold.
- Dialogpunkter - forhold hvor Fylkesmannen ønsker en dialog med kommunen.

Det er viktig å understreke at Fylkesmannens kommunebilde ikke uttømmende gjengir Fylkesmannens bilde av kommunen, men at dokumentet har fokus på forhold hvor kommunen har et handlingsrom eller utviklingspotensial som det er viktig å ha dialog om. Kommunebildene er dermed ikke en "fasit", men må brukes som grunnlag for en dialog mellom den enkelte kommune og regional stat. I denne sammenhengen er det også viktig å bringe inn de verktøy og prosesser kommunene selv utvikler og bruker for å vurdere kvaliteten i sin tjenesteproduksjon, og de styringssystemer de har/utviklinger for å oppnå en bedre sammenheng mellom mål og resultat. Oversikt over nye og endrede statlige styringssignaler rettet mot kommunene finnes på vår hjemmeside under adressen: <http://www.fylkesmannen.no/enkel.aspx?m=27236&amid=1141427>.

2.1.4 Kommunebesøk

Fylkesmannen gjennomførte samordnet kommunebesøk, som er en arena hvor de besøkte kommunene kan møte Fylkesmannens ledergruppe og sentrale fagpersoner i en uformell dialog, i 5 av fylkets kommuner i løpet av 2008. Kommunebesøkene har også vært en viktig arena i arbeidet med å påse at summen av statlige pålegg og styringsaktivitet ikke medfører kostnader som overskrider kommunenes økonomiske ressurser. I tillegg til dette gjennomfører alle fagavdelingene egne og mer fagspesifikke kommunebesøk der det er naturlig. Fylkesmannen har dessuten deltatt i kommunemøter både i oppstartfasen og underveis i kommuneplanprosessene, sammen med andre regionale og statlige myndigheter.

2.1.5 Dialogkonferansene

Som ledd i utviklingen av dialogen mellom regional stat og kommunene avholder Fylkesmannen årlig en dialogkonferanse med ordførere og rådmenn i kommunene i fylket, fylkeskommunen og KS. Hensikten er å skape en arena der kommunene kan ha reell innflytelse på samarbeidet med regional stat og på egne rammeforutsetninger. I konferansen inngår bl.a. konsultasjoner omkring prinsipper for fordeling av skjønsmidlene. Fylkesmannen legger kommunenes råd inn i sitt arbeid med fordelingen. Det har vært stor interesse og positive tilbakemeldinger på dette grepet fra alle involverte parter.

Dialogkonferansene brukes ellers til felles kunnskapsoppbygging om sentrale samfunnsmessige tema av betydning for utvikling av kommunesektoren, informasjonsutveksling og knytting av kontakter/nettverk. I tillegg arrangeres det årlig en OR-samling (ordfører- og rådmannssamling) like etter fremleggelsen av regjeringens kommuneproposisjon. Formålet er gjennomgang av viktige trekk i proposisjonen samt andre aktuelle tema i styringsdialogen mellom sentral/regional stat og kommunene. Det er et mål å trekke inn representanter fra regjeringen eller departementene i OR-samlingen, for å formidle kontakt og stimulere til dialog mellom kommunene og sentrale myndigheter.

Sammen med statsbudsjettkonferansen utgjør de ovennevnte samlingene Fylkesmannens faste møtepunkter med politisk og administrativ ledelse fra kommunene i fellesskap. Erfaringene er svært positive, noe som fremgår både av tilnærmet 100 % oppslutning fra kommunene og den positive tilbakemeldingen fra så vel kommunene som fra de øvrige aktørene.

Embetet har ellers i 2007 deltatt som observatør i de regionråd/samarbeidsutvalg som finnes i fylket. Dette er en nyttig arena for å få kjennskap til de ulike former for samarbeid som de 25 kommunene allerede har etablert, videreutvikling av nye samarbeidsområder og generelt til å fange opp signaler av betydning for forholdet mellom stat og kommune.

2.1.6 Dialog med KS

KS og Fylkesmannen samarbeider løpende og tett om en rekke prosjekter og aktiviteter rettet mot omstillings- og utviklingsarbeid i kommunene i fylket, herunder på helse, sosial, miljø og oppvekstområdet mv. Flere av områdene er lokal oppfølging av bilaterale avtaler som er inngått gjennom konsultasjonsordninga mellom staten og kommunesektoren.

Samarbeidet mellom KS og Fylkesmannen lokalt er nedfelt i en egen samarbeidsavtale. I medhold av den møtes Fylkesmannen og KS fylkestyre en gang i året, mens Fylkesmannen og arbeidsutvalget for KS fylkestyre møtes to ganger i året eller etter behov. Det er løpende tett dialog på administrativt plan med sikte på å se helhetlig på omstillingsarbeid i kommunal sektor, planlegging av møtearenaer og mer allment sikre best mulig forutsetninger for at kommunalt omstillingsarbeid skal lykkes.

2.1.7 Samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune

Fylkesmannen og Sør-Trøndelag fylkeskommune inngikk i 2004 en samarbeidsavtale i den hensikt å oppnå økt kvalitet, effektivitet og brukervennlighet i oppgaveløsningen. Denne har vært videreført år for år, og områdene det har vært samhandlet om i 2008 er dialog med kommunene, planbehandling, digital dugnad, nærings- og regionalutvikling, folkehelseområdet, oppvekst og utdanning og universell utforming.

I 2008 har det dessuten vært avholdt to strategiske ledermøter mellom ledelsen i de to virksomhetene, der status for tiltakene i samarbeidsavtalen og aktuelle samfunnsspørsmål har blitt drøftet (bl.a. forvaltningsreformen)

2.1.8 Samarbeidet med regionale statsetater

Fylkesmannen har et utstrakt samarbeid med mange av de regionale statsetatene på saks- og prosjektnivå. I medhold av fylkesmannens instruks, har fylkesmannen møter med statsetatene samlet fire ganger i året. Hensikten med disse møtene er å ta opp problemstillinger av betydning for statsetatene samlet, gjensidig informasjonsutveksling og nettverksbygging. Trenden fra de siste årene, med stor deltakelse og godt engasjementet på møtene, ble videreført i 2008. I november 2008 ble det holdt en egen 2 dagers nettverkssamling for statlige etatsjefer, med 25 deltakere som bygget felles kunnskap og drøftet arbeidsmiljøutfordringer i omstillingssituasjoner og arbeidskraftutfordringer i offentlig sektor.

2.1.9 Tilsynssamordning

Fylkesmennene fikk i 2007 en rett og plikt til å sørge for at alt statlig tilsyn mot kommuner og fylkeskommuner er samordnet. For å ivareta denne samordningsrollen har Fylkesmannen utviklet en minimumsløsning for samordningsrutiner som ivaretar kravene i kommuneloven til samordningsmekanismer og dialog. Disse rutinene gjelder felles for Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal.

I tillegg til samordningsrutinene, har vi i 2008 gjennomført et eget faglig tilsynsutviklingsprosjekt for å styrke grunnlag for et samordning og helhetlig tilsyn. Midler ble gitt fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet til å gjennomføre dette prosjektet som et nasjonalt modellprosjekt. Med Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Fylkesmannen og KS som deltakere, og med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Møre og Romsdal som observatører, har prosjektet drøftet tiltak for å forbedre praksis for gjennomføring av statlig tilsyn. Det har videre vært et mål å jobbe for at funn fra tilsyn skal kunne gi forbedringer i styring, inviteres til å være observatører.

På grunnlag av tre samlinger gjennomført våren 2008, ble det laget en sluttrapport med 5 anbefalte tiltak til videre oppfølging. Høringsrunden høsten 2008 hos deltakerinstitusjonene bekreftet støtten til de tiltak som prosjektet anbefalte. Arbeidet med iverksettingen av tiltakene startet i desember 2008, og vil fortsette våren 2009.

Internt har Fylkesmannsembetet en egen arbeidsgruppe med deltakere fra alle avdelinger som arbeider med samordning av tilsyn innad i embetet/mellom avdelinger og etter behov med andre aktører (f.eks. Arbeidstilsynet). Gruppen har bl.a. ansvar for felles planlegging av tilsyn, tilsynskalender og drøfting av faglige tilsynsspørsmål.

2.1.10 NAV

NAV-reformen er en av de største reformene som gjennomføres siden Folketrygden, og stat og kommune har aldri tidligere samarbeidet på denne måten. Det pågår derfor et stort, omfattende og banebrytende endrings- og utviklingsarbeid i Sør-Trøndelag for tiden.

Fylkesmannen leder koordineringsgruppen som er opprettet på fylkesnivået, for å sikre en god dialog mellom stat og kommune er god, og sikre en helhet mellom NAV og andre satsinger, som vurderer fellestiltak og som skal bidra til å gi legitimitet og retning på stat-kommune dialogen.

Erfaringene så langt at det er et godt samarbeid lokalt mellom kommunene og NAV-etaten, og Fylkesmannen samarbeider godt med NAV-etaten om kvalifiseringsprogrammet og kompetanseutvikling på sosialområdet. Gjennom 2008 har vi imidlertid også tydeligere sett at det er utfordringer ved det betydelige omstillingsarbeidet som skjer ved etableringen av en ny arbeids- og velferdsforvaltning. Ikke minst gjelder det utfordringer knyttet til kompetanse og tilgjengelige ressurser. For Fylkesmannen har det vært viktig å bidra til åpenhet om reformarbeidet, slik at både muligheter og utfordringer kommer tydelig fram.

Fylkesmannens arbeid med NAV-reformen er mer grundig beskrevet i kapittel 2.2 og i kapittel 3..

2.2 Velferd, helse og personleg tenesteyting

Hovedområder for Fylkesmannens arbeid innen velferd og helse i 2008 har vært arbeid knyttet til NAV-reformen og Omsorgsplan 2015.

Ved utgangen av året har de fleste kommunene i fylket etablert NAV-kontor. Det gjenstår to bydeler i Trondheim og etablering i de siste 3 av 25 kommuner. I løpet av året er det synliggjort en rekke problemer knyttet til kompetanse og tilgjengelige ressurser. NAV-kontoret skal tilby tjenester etter tre forskjellige regelverk og i etableringsperioden er en avhengig av ansatte som behersker disse regelverkene fra tidligere. Publikum har forventninger om å få behandlet sine saker like effektivt i NAV-kontoret som før da det var tre selvstendige tjenester. Selv om utstrakt interkommunalt samarbeid har gitt fylket mer robuste kontorer enn kommunenes størrelse skulle tilsi, har Fylkesmannen i sin dialog med kommunene og NAV blitt klar over til dels store problemer ved enkelte kontorer. Mangel på kompetanse innen et eller flere av områdene fører til misnøye, frustrasjon og sykmeldinger og det er NAV kontor som på grunn av dette aldri har nådd full bemanning selv etter mer enn et års drift. Fylkesmannen har tatt initiativ til større åpenhet om disse utfordringene. Samarbeidet med NAV-fylke om kvalifiseringsprogrammet og kompetanseutvikling på sosialtjenesteområdet har vært godt. Det har vært felles enighet om at grunnleggende kunnskap om sosialtjenesteloven er nødvendig, og Fylkesmannen har utarbeidet et studieprogram som implementeres i 2009. Vi har et godt fungerende veilederkorps som har bred erfaring med sosialt arbeid. Arbeidet med Omsorgsplan 2015 ble preget av at Fylkesmannen ikke fikk ansatt en koordinator for arbeidet før i juni 2008. Dette fikk betydning for organiseringen av arbeidet på tvers av avdelingene hos Fylkesmannen som først kom i gang de siste månedene av 2008. I løpet av høsten kom det i tillegg i gang et fruktbart samarbeid med KS i Sør-Trøndelag og gjennom dette organisert kontakt med ledere for helse og omsorg i kommunene i fylket. Helse- og omsorgssektoren i fylket virker ellers å være preget av stor vilje til nytenkning, interkommunalt samarbeid og samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Det vises til de enkelte punktene i kapittel 3.

2.3 Oppvekst, barnehagar, utdanning og likestilling

Samordningsoppgaver

"Gjennom ansvaret for samordning, skal Fylkesmannen gi råd til å motivere kommunane til samarbeid mellom tjenester og ulike institusjonar som arbeider for og med barn, unge og deira familiar."

Fylkesmannens kommunedialog har samarbeid mellom tjenester rettet mot barn og unge på sin dagsorden. Dette gjøres gjennom kommunesamlinger og gjennom kommunebesøk.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag representerer i seg selv samordning av Fylkesmannens oppgaver. Avdelingen har ansvaret for de fleste saksområder knyttet til barn og unge. Dette gjelder både skole, barnehage og barnevern. Vårt arbeid rettet mot kommunenes samarbeidsutfordringer har ofte skjedd i samarbeid med Sosial- og helseavdelingen. En fast tradisjon hver høst er en konferanse for alle som arbeider med barn og unge i kommunene. I 2008 var det barns psykiske helse som var tema for samlingen, der 280 deltakere fra fylkets 25 kommuner var samlet.

Embetet samarbeider om kommunal arealplanlegging. Oppvekst- og utdanningsavdelingen er bidragsyter når barnas plass planlegginga skal diskuteres og vurderes.

Faglig oppfyllelse av styringssignaler

Barnehage

Utbyggingsplaner- og behov er drøftet med alle kommunene. Stort sett vil alle kommunene i Sør-Trøndelag ha full barnehagedekning ved starten av 2009. Tilflyttingskommunene vil ha ventelister for søkere som søkte etter fristen for hovedopptak. Disse kommunene vil ha en spesiell utfordring i forbindelse med å oppfylle retten til barnehageplass for sine innbyggere.

Fylkesmannen har iverksatt og fulgt opp kompetansetiltak i barnehagene gjennom regionarbeid og interkommunalt arbeid. I dette arbeidet er Fylkesmannen i dialog med både kommunene, regionkonsulentene og høyskolene for lærerutdanning for å ha oversikt over behov, utvikling og prosesser i kommunene. Tilbudene er rettet både mot private og kommunale barnehager.

I 2008 er det gjennomført formaliakontroller, rimelighetskontroller og stikkprøvekontroller med tilskuddsforvaltningen. Det er mottatt 5 klagesaker iht. barnehageloven med forskrifter, og 4 klagesaker på likeverdig behandling av utmåling av tilskudd.

For å hjelpe kommunene med eget tilsynsarbeid/internkontroll, inviterte Fylkesmennene i Nord- og Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, kommunene som barnehagemyndighet til et kurs i systemrevisjon med tilsynsmetodikk.

Fylkesmannen har hatt tilsyn med 3 kommuner i 2008, gjennomført som systemrevisjon rettet mot kommunen som barnehagemyndighet.

Barnevern

Det har vært behandlet 4 saker angående foreldreansvar, samvær og bosted og 3 saker som gjelder reisekostnader ved samvær.

Barneverninstitusjoner

Antall institusjoner er økt fra 22 til 24. Antall barn/unge i institusjoner har også økt i forhold til 2007. Selv om vi har satt inn ekstra personalressurser, har vi ikke greidd å oppfylle lovkravet om antall tilsyn. Vi har prioritert individtilsyn framfor systemrettede tilsyn.

- 93 % av lovpålagte individtilsyn er gjennomført
- 73,5 % av pålagte systemtilsyn er gjennomført.

Det har vært en stor øking i antall klager fra beboere ved institusjonene. I 2008 mottok vi 19 slike klager. Vi har prioritert slike henvendelser og i den sammenheng har avdelingen gjennomført ekstra tilsynsbesøk og samtaler med beboere og ansatte.

Kommunal barneverntjeneste

Årsrapport 2008 Fylkesmannen i Sør-Trøndelag - Innhold:

Det har vært tett dialog med enkelte kommuner i etterkant av deres rapporteringer om tilstanden i fylket. I samtalen har vi vektlagt fristoversittelser, oppfølging av barn i tiltak og tilsyn i fosterhjem.

Informasjon og veiledning har vært gitt gjennom kommunebesøk, nettverksarbeid, veiledningsmøter og samlinger om barnevernlovgiving.

Det har vært gjennomført nasjonalt tilsyn i 6 kommuner i fylket, i samarbeid med Helsetilsynet. Dette var tilsyn med tjenestene til barn som trenger hjelp/behandling etter helse- sosialtjeneste- og barnevernlovgiving. Alle kommunene fikk avvik, noe som betyr behov for oppfølging fra Fylkesmannen.

Det er mottatt 38 klager på enkeltvedtak og/eller beklagelser over barneverntjenestene i 2008.

Utdanning

Tilsyn og klagesaksbehandling er Fylkesmannens hovedoppgaver på utdanningsområdet. Oppdrag fra Kunnskapsdepartementet/Utdanningsdirektoratet om å gjennomføre nasjonale tilsyn, har vært svært arbeidskrevende. Derfor har avdelingen vært nødt til å redusere antall hendelsesbaserte tilsyn basert på ROS - analyser. Fylkesmannen erfarer at klagesakene blir stadig mer komplekse, og klageren har ofte søkt juridisk bistand.

Status når det gjelder tilsyn og klagesaksbehandling i 2008 er som følger:

- Nasjonalt tilsyn rettet mot 3 kommuner og 1 privat skole
- Nasjonalt tilsyn rettet mot fylkeskommunens ansvar for barn i barneverninstitusjoner sin opplæring.
- Nasjonalt tilsyn rettet mot timetallet i videregående skole
- Tilsyn med 1 kommune i henhold til bruk av ressurser/gruppedeling (GSI)
- Hendelsesbasert tilsyn rettet mot 7 skoleeiere

Tilsynet rettet mot Fylkeskommunens ansvar for opplæring av barn/unge ved barneverninstitusjoner har fått stor oppmerksomhet og krever mye etterarbeid i 2009. Tilsynet avdekket store mangler ved barnas opplæring.

Fylkesmannen har behandlet 124 klagesaker i 2008. Av disse er det klager på standpunkt karakter som utgjør det største antallet, selv om disse er betraktelig redusert i forhold til tidligere år. Møter med rektorer og eget brev der klagegrunnlag blir presisert har trolig bidratt til å redusere saksmengden. Fylkesmannen erfarer at antall klager på skoleskyss øker. Disse gjelder i hovedsak klage på kommunens vurdering av hva som er å anse som særlig farlig skolevei.

Arbeid knyttet til Kunnskapsløftet; nasjonale vurderingssystem og kvalitetsutvikling i skolen har vært en del av oppgaveporteføljen i 2008. Nasjonale prøver og eksamener har vært gjennomført i henhold til retningslinjene. Fylkesmannen ønsker å bemerke at fritakskriften til nasjonale prøver kan virke uheldig, siden forskriften vinkler fritaket mot individuell nytte av prøvene og ikke mot systemet.

Fylkesmannen nytter den informasjonen som det nasjonale vurderingssystemet representerer i sin dialog med kommunene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har en utstrakt og omfattende informasjons- og veiledningsvirksomhet på opplæringsområdet. Dette gis gjennom faste møtepunkter, og egne møter/samtaler med representanter fra kommuner og enkeltpersoner. Vi vurderer vår innsats på info/veiledningsområdet etter at tilsyn er gjennomført og avvik skal lukkes, som vesentlig for sluttresultatet.

Utfordringer i fylket

Noen av de minste kommunene i fylket har problemer med å rekruttere og beholde fagfolk med nødvendig kompetanse. På undervisningsområdet kan det mangle lærere med godkjent lærerutdanning og/eller fagkompetanse i undervisningsfag. Det samme skjer også når det gjelder spesialpedagogisk kompetanse. Også innenfor barnevernet er det flere vakante stillinger, det er stor utskifting av ansatte og mye god kompetanse forsvinner. Kommunene må benytte til dels unge og nyutdannede personer til å håndtere tunge og kompliserte saker.

Flere kommuner er nå inne i en periode med omlegging av skolestruktur. Dette kan av og til bety utfordringer i forhold til hva som kan vurderes som akseptabel reisetid mellom hjem og skole for en del elever.

Barn og unge som er plassert ved barneverninstitusjoner har i økende grad store psykiske plager samtidig med at tjenestetilbudet fra barne- og ungdomspsykiatrien ikke alltid er like tilgjengelig. Barneverninstitusjonene må derfor håndtere en del utfordringer som det ellers ville ha vært naturlig at 2.linjetjenesten tok hånd om.

Sør-Trøndelag har pr dato full barnehagedekning. Vi vurderer det som vanskelig for Trondheim og noen av byens nabokommuner å greie dette på sikt. Trondheim må bygge 250 plasser pr år i noen år framover for å kunne ta imot alle som ønsker plass. Vi ser at dette blir en utfordring både når det gjelder økonomi og tilgjengelige tomter.

Utfordringer for Fylkesmannen

Oppvekst- og utdanningsavdelingen består av 13 personer inklusive leder. I forhold til alle oppgaver skissert i embetsoppdraget fra Kunnskapsdepartementet/Utdanningsdirektoratet, Barne- og likestillingsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, har bemanningen vært for lav i 2008. Tilsyn, lovlighetskontroll, og behandling av klagesaker, utgjør hoveddelen av avdelingens arbeid, i tillegg til arbeid med eksamen og prøver, tilskuddsforvaltning, barnehageutbygging, kvalitetsutviklingsarbeid og råd/veiledning.

Tilsynsarbeidet har økt betydelig i 2008, både i henhold til opplæringslov, barnehage lov og barnevernslov. Nasjonale tilsyn har vært gjennomført både etter opplæringslov og barnevernslov (felles med helse- og sosiallovgiving). Antall institusjonstilsyn har økt, pga økning i antall institusjoner og barns plasseringsvedtak.

Arbeidskrevende tilskuddsarbeid er spesielt barnehagetilskudd og kommunale tilskudd til norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere. Det siste er oppdrag fra AID (tidligere KRD), men uten at økonomiske ressurser er lagt inn i embetet. I 2008 utgjorde tilskuddsforvaltningen innenfor norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere ca 30 prosent stilling ved Oppvekst- og utdanningsavdelingen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har på vegne av Kunnskapsdepartementet (KD)/Utdanningsdirektoratet, et statlig ansvar for statistikk og analyse av kulturskolevirksomheten i landet, med formål å utvikle kulturskolene som lokale ressursentre for kommunenes grunnskoler.

Det blir i kapittel 3 bedt om at Fylkesmannen skiller mellom ressursbruk fra Kap 1510 og fremmedkapitler. Dette lar seg i år ikke gjøre i forhold til de forskjellige arbeidsoppgavene, fordi embetsoppdraget ikke har bedt om den type rapportering. Generelt kan en si at ca 3 årsverk er belastet fremmedkapitler (KD og Utdanningsdirektoratet) mens 10 årsverk er belastet 1510.

2.4 Arealdisponering og byggjesaker

Nasjonal politikk i kommunale planer

Nasjonal politikk formidles jevnlig gjennom veiledning, møter, forhåndsuttalelser og høringsuttalelser, om nødvendig med innsigelser. Alle avdelinger i embetet deltar aktivt i planprosessene. Vi viser til nærmere beskrivelse under resultatområde 06.1. Det arrangeres årlig flere konferanser med sikte på å heve kompetansen i kommunene, som for eksempel Reindrift og kommuneplanlegging, Barn og unge i planleggingen, samt GIS i plan. Den nye rikspolitiske bestemmelsen om kjøpesentra praktiseres fortløpende.

I tillegg til det generelle forventningsbrevet som samordnes av KRD, samler Fylkesmannen spesifikke statlige forventninger i et "Kommunebilde" som utformes for hver kommune. Dette erstatter det tidligere kommunespesifikke forventningsbrevet og har vist seg å være et meget godt arbeidsredskap for såvel kommunene som for embetet. Se for øvrig redegjørelse under kap. 2.1.4.

I forhold til kommunale planer samordnes innspillene fra embetets fagavdelinger i en helhetlig uttalelse, som nevnt under kap. 2.1 ovenfor og under resultatområde 06.3. Iht. tildelingsbrevet for 2008 har Fylkesmannen ansvar for å legge til rette for verdiskaping, næringsutvikling, gode boliger og bomiljø samt gode oppvekst- og levekår. Det kan være en utfordring å få frem denne helhetlige tenkningen samtidig som embetet har klare direktiver om å formidle nasjonal sektorpolitikk på en rekke områder, og vi er opptatt av å ha en løpende dialog internt og med kommunene på dette feltet.

Fylkesmannen arrangerer ukentlig felles planforum, der fylkeskommunen og aktuelle regionale statsetater deltar annenhver uke. Se redegjørelse under resultatområde 06.3.

Samarbeid på regionalt nivå

Ny felles fylkesplan for trøndelagsfylkene ble vedtatt i 2008. Fylkesmannen har deltatt aktivt i utarbeidningen av denne planen, både på egen vegne og som representant for øvrige regionale statsetater. Fylkesmannens kompetanse bl.a. på arealforvaltning, bioenergi og klimagassutslipp er benyttet i arbeidet.

Fylkesplanen har også stått på dagsorden i samtlige av embetets kvartalsvise etatsjefsmøter, og det er avgitt felles uttalelse til fylkesplanstrategien fra dette forumet, jf. redegjørelse under resultatområde 06.3. Fylkesmannen har også deltatt aktivt i utformingen av fylkesdelplan for vindkraft.

Gjennom embetets samarbeidsavtale med Sør-Trøndelag fylkeskommune er det etablert rutiner og arenaer for samhandling på en rekke områder. I denne sammenheng kan nevnes plansaker og dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven, universell utforming og klimaarbeid. Hver for seg har Fylkesmannen og fylkeskommunen etablert interne samhandlingsgrupper for å kunne se de ulike sidene ved klimaarbeidet i sammenheng (forebygging, tilpasning og krisehåndtering). Sammen har vi i 2008 etablert en felles "Klimaskole" for egne ansatte og fylkeskommunens politikere, der sentrale spørsmål og begreper tas opp. I tillegg er det etablert samarbeid om et felles klimaprojekt rettet mot kommunene, som vil bli gjennomført i 2009.

Universell utforming

Innen universell utforming er det opprettet en tverretattlig gruppe som har arbeidet strategisk med å oppfylle Handlingsprogrammet. Gruppen har vært aktiv også i 2008, og består av foruten Fylkesmannen av Fylkeskommunen, Husbanken, Fylkesrådet for funksjonshemmede og Trondheim kommune. Arbeidet har blant annet bestått i konferanser om universell utforming for ulike målgrupper. Det er også utviklet samarbeidsrelasjoner mellom de enkelte deltakerne i gruppen. Gruppen har også gitt tilbakemelding til Miljøverndepartementet om pilotfylkesatsning på universell utforming som regional utfordring.

Barn og unge

Fylkesmannen har stort fokus på barn og unges interesser i planlegging, herunder tilrettelegging for barnehageutbygging. Avdeling for oppvekst og utdanning deltar aktivt i arbeidet med planuttalelser, jf. redegjørelse under resultatområde 06.1. Overgangen fra midlertidige til permanente barnehager er et sentralt tema, men også ivaretagelse av lekearealer og "løkker" har vist seg å være en utfordring i møtet med behovet for fortetting i boligområder.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Det legges også stor vekt på samfunnsikkerhet og beredskap i arealplaner. Temaet blir vurdert i alle plansaker, og det er i noen tilfeller reist innsigelse, bl.a. med utgangspunkt i kvikkleire- og skredproblematikk. Ekstremværelatert risiko inngår i vurderingene.

Strandsone

Mange kommuner i Sør-Trøndelag opplever stor interesse for bygging i strandsonen, og Fylkesmannen søker fortløpende å håndheve den nasjonale politikken på området. Det er ulik praksis mellom kommunene når det gjelder bruk av plan som styringsredskap, men etter Fylkesmannens vurdering er bevisstheten i ferd med å øke. Det er knyttet tildels store forventninger til begrepet "differensiert forvaltning", og det er svært viktig at det så snart som mulig kommer en avklaring fra sentralt hold på hvordan dette begrepet skal forstås og praktiseres.

En stor del av planleggingen i strandsonen skjer i privat regi og slike planer er ofte i liten grad sammenfallende med overordnede kommuneplaner. Dette er utfordrende i forhold til våre ønsker om en helhetlig og langsiktig arealressursforvaltning. Kommuneplanene må etter fylkesmannens syn være hovedarenaen for bl.a en differensiert strandsoneforvaltning. En forutsetning for å lykkes i differensieringsarbeidet er at det utvises lokalpolitisk lojalitet og eierforhold til egne overordnede og omforente arealplaner, både ved reguleringsplanbehandling og dispensasjoner.

Fylkesmannen har forøvrig i eget brev til MD gitt innspill til departementets arbeidet med "differensiert forvaltning" av strandsonen..

Fylkesmannen har etablert og drifter et strandsonenettverk bestående av 5. kommuner som arbeider med kystsonerplaner. Blant temaer det arbeides med i forumet er arealstatusregnskap for kystsonen, temaplaner for naust og småbåthavner og utvikling av GIS-verktøy.

Fylkesmannen har også arrangert en Strandsonekonferanse for alle kystkommunene i fylket, med tema "Strandsone - investeringsobjekt eller felles ressurs".

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har sekretæriatsansvaret for strandsonenettverket for Midt-Norge.

Reindrift

Siden 2008 har Fylkesmannen hatt ansvar for prosjektet "Felles politikk for fjellområdene", der dialogen knyttet til reindriftenes behov har stått sentralt. Prosjektet er nå inne i en avsluttende fase, og Fylkesmannen er opptatt av å ta vare på det som er oppnådd og sikre en varig dialog omkring forvaltningen av fjellområdene. Se for øvrig under resultatområde 06.1 om formidlingen av reindriftenes interesser i plansammenheng.

Ny plan- og bygningslov

Fylkesmannen har etablert samarbeid internt og med fylkeskommunen, Husbanken og Statens kartverk omkring formidlingen av ny plandel i plan- og bygningsloven overfor kommunene. Gjennomføringen vil skje våren 2009. Se også redegjørelse under resultatområde 06.3. Vi tar dessuten sikte på å formidle ny byggesaksdel høsten 2009.

Omsorgsplan 2015

Det er etablert samarbeidsfora i embetet for å sikre sammenheng mellom kommuneplaner og folkehelse, helse i plan og Omsorgsplan 2015.

Landbruk og jordressurser

2008 har vært det andre driftsåret i det regionale prosjektet *BioKom*. Prosjektet har som hovedmål å øke andelen fornybar energi med utgangspunkt i landbrukets ressurser samt redusere klimagassutslipp fra landbruket. Prosjektet har bl.a. kartlagt arealgrunnlag for råstoff i fylket.

Landbruksavdelingen benyttes som *kompetansesenter for kommunene under planarbeid*. Under utarbeiding av Landbruksplaner har avdelingen stillet kompetanse og kapasitet til disposisjon for utvikling og gjennomføring av kommunale planprosesser.

Gjennom etablert samarbeidsavtale med fylkeskommunen og løpende, faste kontaktmøter med det regionale partnerskapet, legges det som nevnt over til rette for at regional stat har gode forutsetninger for å medvirke i regionale planprosesser.

Arbeidet med *verdiskaping, næringsutvikling, gode bomiljø og gode oppvekst- og levekår*, er høyt prioritert. Gjennom et bredt regionalt partnerskap er det etablert planverk for kort og lang sikt, samt operative handlingsplaner for aktuelle satsingsområder i tråd med nasjonale føringer og planverk ("Ta landet i bruk !"). Det skjer en løpende

revidering av de Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling. Avdelingen har også med hell utviklet, gjennomført og arrangert framtidswerksteder i flere kommuner og bygdesamfunn, i tillegg til at det er avsatt en egen prosjektressurs for Optimistbygdprosjektet. Disse verktøyene har avdelingen svært gode erfaringer med både med tanke på mobilisering for næringsutvikling og utvikling av bolyst og fortsatt bosetting i distriktene og bygdene.

Arealforvaltning og arbeidet med det nasjonale målet om *reduksjon av årlig omdisponering av de viktigste jordressursene*, vektlegges høyt i avdelingen. Jordvern er sentralt i avdelingens dialog med kommunene. Avdelingen har også i 2008 tilbudt og gjennomført opplæring av kommunepolitikere i landbrukets særlover og de politiske, nasjonale føringer på dette området.

Aktiv deltakelse i planprosesser etter Plan- og bygningsloven er viktig. Innsigelsesinstituttet er benyttet ved flere anledninger og saker er tatt til mekling.

Fylkesmannen og avdelingen har vært en pådriver for å sette i gang arbeid med en regional plan for næringsarealer. I 2008 startet 8 kommuner i Trondheimsregionen sammen IKAP (interkommunal arealplan) med fokus på næringsarealer og boligarealer i regionen. Fylkesmannen forventer en jordvernggevinst av dette arbeidet. Avdelingen har frigjort en medarbeider i 40% for å jobbe i prosjektet.

Hovedutfordringen for *kulturlandskapet* i Sør-Trøndelag er gjengroing. Kommunene legger vekt på dette i sine tiltaksstrategier i forbindelse med *SMIL-ordningen*. Vi ser også at en stor andel av SMIL-midlene blir brukt til direkte kulturlandskapstiltak, slik som rydding og gjerding, og tilrettelegging for beitedyr. De *regionale miljøtilskuddene* virker også positivt for å opprettholde drift på arealer med store biologiske verdier, som ellers ville stå i fare for å gro igjen. Avdelingen arbeider for å få til en enda bedre kopling mellom SMIL og regionale miljøtilskudd.

Prosjektet ”*Veisyn – landskapsopplevelser langs ferdselsårer i Sør-Trøndelag*” bidrar positivt til bevisstgjøring omkring verdiene som ligger i kulturlandskapet. Både kommuner, organisasjoner og enkeltpersoner er involvert i tiltak knyttet til prosjektet.

I 2008 ble det avgjort at det ”*Utvalgte kulturlandskapet*” i Sør-Trøndelag er ”*Seterdalene i Budalen*”. Området omfatter i stor grad de samme områdene som landskapsvernområdene ”*Budal*” og ”*Endal*”. Det er et godt samarbeid mellom kommuneadministrasjonen og Fylkesmannen, og utfordringen videre ligger i å få til gode avtaler med grunneierne og brukere innenfor det utvalgte området.

2.5 Landbruksbasert næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Nasjonalparkplanen er gjennomført i Sør-Trøndelag. Forollhogna og Dovrefjell og Sunndalsfjella har vedtatte forvaltningsplaner. Forvaltningsplan for Skarvan og Roltdalen er godkjent i 2008, og arbeidet er i gang i Femundsmarka og Sylan.

For naturreservater og mindre verneområder er forvaltningsplaner under arbeid for:

- Leira NR
- Høydalmoan NR
- Gaulosen NR
- Froan NR
- Lauglolia NR
- Grandefjæra NR

Status for skogverne var at vi fikk vedtatt 12 områder vernet under frivillig vern og statsskogvernet. Samt at det ble startet 1 område på statens grunn, og 2 områder på Opplysningsvesenets fonds grunn. Vi har også initiativ til frivillig vern på noen områder med kystgranskog.

Marin verneplan har vi arbeidet med områdebeskrivelser og gjort klar oppstartsmelding for utsendelse så snart DN varsler at arbeidet skal videreføres.

Vanrammedirektivet er arbeidskrevende langt utover de ressurser vi kan sette inn. Forslag til forvaltningsplan og tiltaksplan er formelt sendt fylkeskommunene, men det gjenstår fremdeles behov for justering/ajourføring ettersom kommunebidrag og sektorbidrag kommer inn. det har vært vanskelig å sikre medvirkning og involvering fra kommuner og enkelte sektorer. Videre fra rettighetshavere og interessegrupper. VRU er etablert og i arbeid, men vi stiller spørsmål ved representativiteten til medlemmene, særlig fra kommunene. det tas grep for å øke bevisstheten

rundt vannrammedirektiver og VRU i særlig kommunene.

Arbeidet med naturarven som verdiskaper er igangsatt gjennom Blilyst-programmet.

Innenfor klimaendringer har fylkesmannen et samarbeid med Livskraftige kommuner om klima og energiplaner i kommunene der flertallet av kommuner i fylket deltar. Fylkesmannen bidrar som veileder innen:

- Tiltak for å begrense klimaendringer.
- Tiltak for å tilpasse samfunnet til klimaendringer.
- Handtering av akutte situasjoner/kriser som følge av klimahendringer

Sammen med fylkeskommunen arrangeres klimaskole for alle ansatte i fylkeskommunen og fylkesmannsembetet.

Arbeidet med fremmede arter og kartleggingen av disse er kommet i gang og tiltak er gjennomført mot fremmede fiskeslag med spredningspotensiale. Kompetanseheving på feltet gjennomføres også.

Arbeidet med kartlegging og ivaretagelse av BMF og viktige arealer for BMF er videreført og forsterket i 2008. Flere datasett er klargjort og innlagt i Naturbasen.

Fylkesmannen viderefører arbeidet med å overvåke og sikre villaksen, samt at vi har tatt opp utfordringene og kunnskapsstatus knyttet til en sjøaurestamme i kraftig nedgang i store deler av fylket med aktuelle kunnskapsmiljøer, fiskeridirektoratene og mattilsynet.

Innen rovviltforvaltning er det etablert samarbeidsfora med beiteinteresser, naturverninteresser, mattilsyn og landbruk- og miljøvern avdeling hos fylkesmannen. Foraet vil også brukes som kontaktorgan/støtteorgan for våre medlemmer i rovviltnemda. Prosjektet "Effektivisering av skadefellinger på bjørn" er igangsatt i samarbeid med landbruksnæring og 7 innlandskommuner som har til tider store utfordringer knyttet til skadegjørende bjørner.

DN har ført tilsyn med erstatningspraksis for skader etter store rovdyr. Etter dette har Fylkesmannen økt vektleggingen av dokumentasjonsgrad, dyrevelferd/dyrehelse, parasittbekjemping og effektivisering av tilsyn. Dette har medført redusert erstatnings utbetalinger etter tap i beitenæringene.

For planer etter PBL vises det til kap 2.4

På forurensningsområdet har Fylkesmannen deltatt i landsomfattende tilsynsaksjoner og gjennomført egeninitiativ tilsyn. Vi har ikke nådd måltallet for tilsyn i 2008 på 1,3 årsverk.

Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling (RNS) og Regionalt Landbruksforum (RLF). RNS for fylket er revidert i 2008 i tråd med nasjonale retningslinjer. Samarbeidet er et etablert partnerskap der det regionale, offentlige partnerskapet inkl. Innovasjon Norge, KS og landbrukets organisasjoner, deltar (Regionalt Landbruksforum). Forumet er kontinuerlig med fylkesmannen som prosessleder. Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling, utarbeides i fellesskapet. Regionale strategier danner grunnlag for tildelingsbrev av BU-midler til Innovasjon Norge, mer detaljerte retningslinjer for bruk av BU-midler og allokering av administrative virkemidler og ressurser det enkelte år hos partnerskapet. Strategiene danner grunnlag for prioriteringer og arbeidsfordeling i partnerskapet, - også når det gjelder prosjektrettet virksomhet der partnerskapet foretar felles prioriteringer og legger til rette for en koordinert ressurs- og virkemiddelinnsetning.

Gjeldende RNS-dokument er flerårig, og gjeldende dokument er for 2009 og rulleres årlig. Strategidokumentet og de omforente prioriteringer i partnerskapet, legger opp til en prioritering av de nasjonale føringer om et differensiert landbruk, bosetting og landbruk over hele fylket i kombinasjon med innovasjon og nyskaping for ytterligere å styrke inntekstdanninga på de enkelte bruk basert på brukets menneskelige og naturgitte ressurser. Strategiene er underlagt et overordnet krav om en næringsutvikling basert på økonomisk, sosial og kulturell bærekraft. Prioritering av økologisk jordbruksproduksjon, er en av hovedsatsingene i RNS for Sør-Trøndelag.

På området **næringsutvikling**, er det spesielt prioritert :

- Økologisk landbruk
- "Folkefjaset" som et bidrag til styrking av fylkets kjerneproduksjoner i landbruket og økonomien på enkeltbruk ved reduksjon av kapitalkostnadene. FMs tekniske enhet har vært helt avgjørende i dette arbeidet som også dokumenteres av NILF.
- En målrettet satsing på tilleggsnæringer med spesiell vekt på og særskilt ressurstildeling på tjenesteproduksjon

og mat/ småskala, lokal mat / foredlet lokal mat.

- Inn På TUNET har FMST satset spesielt på i flere år. Resultatene er svært gode på området. Samhandling med kommunenivået har vært spesielt vellykket og spesielt Trondheim kommune har deltatt aktivt både i utvikling, dokumentasjon og med aktuell kompetanse som kommer alle aktører til gode. FM har også generert samhandling med regionale helseforetak og skatteetaten for avklaringer og videreutvikling.

For å bidra til utvikling av **kommunene som landbrukspolitisk aktør** og pådriver i samfunnsutvikling, gjennomføres flere tiltak i kommunedialogen. En stor felles samling for alle kommuner gjennomføres årlig i tillegg til egne kommunevise møter med politisk og administrativ ledelse samt fagpersonell i kommunene. Landbruksbasert næringsutvikling med utgangspunkt i den aktuelle kommenes utfordringer og muligheter er en fast del av kommunemøtene. Arealforvaltning, jordvern og kommuneplaner er andre sentrale tema som prioriteres i denne kommunedialogen. Kommunemøtene gjennomføres i samarbeid mellom miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen for å bidra til å styrke samordningen av landbrukspolitiske og miljøpolitiske virkemiddelbruk i kommunene. Vi gir også tilbud om politikeropplæring på aktuelle tema innen særlover og PBL. Landbruk og næringsutvikling er også faste tema når fylkesmannen med sin ledergruppe besøker kommunene i fylket.

Sør-Trøndelag er fremdeles blant de ledende fylkene i landet på utvikling av **økologisk landbruksproduksjon**. Vi fortsatte denne satsingen i 2008 bl.a. gjennom videreføring av prosjektet "ØkoLØFT". De vesentligste årsakene til de gode resultatene er at det totalt sett er samlet en høy kompetanse i fylket og at det er et stort engasjement på alle nivåer. Det gode og konstruktive samarbeidet mellom produsenter, veiledningsapparatet og offentlig forvaltning, samt andre aktuelle aktører, er også vesentlig. Utfordringene framover for både lokalt, regionalt og nasjonalt plan, er å fjerne/begrense flaskehalsene for ytterligere utvikling av den økologiske produksjonen. Det er utarbeidet handlingsplan for satsingen på økologisk jordbruk.

Fylkesmannen har gjennom etableringen av det kommuneretta prosjektet BOKOM satt betydelig fart i arbeidet med tilrettelegging for bruk av **fornybar energi basert på bioråstoff**. I tillegg til kommunene, deltar regionale energiselskap og Allskog BA i arbeidet. Prosjektet skal utvikle bioenergiforsyningen i fylket gjennom et tett samarbeid og samhandling med kommunene. Prosjektet har i sitt 2. driftsår levert gode resultater som er forsterket fra første driftsår. Bistand ved planlegging og etablering av lokale bioenergianlegg er et tilbud. Det er etablert god kontakt med KS mht klima og energiplaner i kommunene. I Sør-Trøndelag er 15 kommuner med i nettverk + 2 kommuner er Grønne Energi kommuner.

Innenfor skogområdet registrerer vi en gledelig aktivitets- og avvirkningsøkning. Fylkesmannen har aktivt arbeidet med målrettet bruk av skogvirkemidlene i flere år og har hatt god erfaring med kommunenes forvaltning av vegmidler, planlegging med miljøregistreringer og drift i bratt terreng. Fylkesmannen deltar og er fortsatt prosessdriver i flere regionale og lokale skognettverk som har stor betydning for utviklingen i skog- og trenæringa i regionen.

Fylkesmannen er likevel bekymret over at andelen skogvirkemidler som forvaltes av kommunene, reduseres over tid siden kommunalisering av midlene. Vår erfaring er at dette er uheldig. Alle kommuner i fylket inngår i skogsamarbeid innenfor geografisk avgrensede områder i form av fem store skognettverk i fylket. Kommunal beslutningsmyndighet i forhold til økonomiske virkemidler i skogbruket har i stor grad bidratt til dette. Det er som for 2007 sterk bekymring for lavt investeringsnivå i skogkultur og konsekvensene en for lav investering vil ha for råstoff til lokale bedrifter på lengre sikt.

Landbruksavdelingen har også deltatt aktivt i arbeidet med en ny regional reiselivsstrategi der **Grønt reiseliv** har vært viktig som tema. Det er etablert god samhandling med Innovasjon Norge regionalt på reiselivsområdet. Partnerskapet har i samhandling med reiselivsnæringa utarbeidet en ny reiselivsstrategi for Trøndelag som på sin side har sin forankring i ny nasjonal reiselivsstrategi.

Fylkesmannen tok i 2006 initiativet til en fornyets satsing på **næringsutvikling i og i tilknytning til vernede områder og nasjonalparker**. Arbeidet er videreført i 2007 og 2008 gjennom et eget hovedprosjekt i samarbeid med BLILYST, aktuelle kommuner og Fylkesmannens miljøvernavdeling. Landbruksavdelingen har også en egen dedikert., kompetent ressurs på utmarksbasert næringsutvikling og næringsutvikling i og i tilknytning til verneområdene. Flere nye tiltak av ny karakter er etablert i 2008.

Forslag til revidert Forvaltningsplan for **rovvilt** ble i desember 2008 sendt på høring til aktuelle organisasjoner i region 6, Møre og Romsdal og Trøndelag. Den fastsetter at det skal være mulig å nytte utmarksbeite i hele regionen,

også i områder som skal ha yngling av rovvilt. I Sør-Trøndelag skal det være yngling av jerv og gaupe. Miljøvernavdelinga har hovedansvar for gjennomføring av rovviltpolitikken. Det er et nært samarbeid mellom MVA og LA på dette området.

Fylkesmannen søker å ivareta **landbrukets arealinteresser** om grunnlag for langsiktig forvaltning av produksjons-, og miljøverdier gjennom aktiv, tidlig og tydelig dialog med kommunene. Den største utfordringen er å få fram betydningen av landbruksinteressene i tider med stort utbyggingspress. Det er også etablert utfordringer med å avveie jordverninteresser mot andre miljø- og klimapolitiske mål.

I arbeidet med verneplaner er det et godt samarbeid mellom landbruks- og miljøvernavdelingen.

2.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Fylkesmannen har innen samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i flere år prioritert arbeidet mot kommunene. Alle kommuner i fylket har en kriseplan for etablering av kriseledelsen. Fortsatt mangler noen kommuner en overordnet ROS analyse og tilsynene viser at ikke alle kommunene klarer å synliggjøre at samfunnssikkerhet inngår som et naturlig element i den ordinære kommuneplanleggingen.

Regjeringen går i St.melding nr 39 07/08 inn for lovpålegg for kommunene på beredkapsområdet og dette forventes å bidra til økt innsats på området fra 2009 og fremover. Øvelsene i kommunene gjennomføres i hovedsak som ”table top” øvelser etter mal fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Nasjonalt utdanningssenter for samfunnssikkerhet og beredskap. I 2008 ble det som i 2007 gjennomført øvelser og tilsyn i til sammen 12 kommuner (7 i 2008, 5 i 2007) som er i tråd med målsettingen for aktiviteten i kommunene som ellers består av råd og veiledning. Tilsyn i 2 kommuner (Oppdal og Trondheim) som var planlagt på slutten av rapporteringsåret ble pga. sykdom og administrative årsaker utsatt til 2009.

Kriseplanverket til fylkesmannen for å være i stand til å ivareta en samordningssituasjon ved større katastrofer er ajourført, opplæring med krisestaben er gjennomført, deler av ledergruppen har deltatt i en Midt-Norsk pandemiøvelse og Fylkesberedskapsrådet er øvet over samme tema i regi av DSB.

Direktoratets rapport fra tilsyn på beredkapsområdet i 2007 datert 29.2. 2008 viser at embetet har et godt grep på arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Tilbakemeldingen fra DSB er etter vår vurdering meget god og bekrefter at struktur og organisering på embetet er tilfredsstillende.

Samarbeidet på regionalt nivå har i 2008 som vanlig vært preget av god samarbeidsånd og samhandling i Sør-Trøndelag. Hovedaktiviteten i det regionale samarbeidet har også i 2008 vært å revidere den fylkesvise risiko og sårbarhetsanalysen, ROS Trøndelag 09. Dette er et fellesprosjekt mellom begge Trøndelagsfylkene og finansieres i et spleiselag hvor både frivillige, private og offentlige organisasjoner bidrar. Sluttrapporten skal foreligge primo mars 09.

I arbeidet med ROS Trøndelag 09 har klimarelaterte problemstillinger hatt en bred plass, med vekt på klimatilpasning og håndtering av klimarelaterte hendelser. Dette har bidratt til å gi en oversikt over situasjonen i fylket. Forhold tilknyttet klimaendringene har også fått en bred plass i den nye Trøndelagsplanen (felles fylkesplan for Trøndelagsfylkene) som ble vedtatt i 2008.

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

Resultatområde 00.1 Kongelige besøk

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag hadde i 2008 koordineringsansvaret ved 7 Kongelige besøk i fylket. Ett av disse gjaldt statsbesøket fra Irland.

Vi er kjent med at det i 2008 ble sendt invitasjon til 28 arrangementer. 6 av disse ble sendt via Fylkesmannen.

Det gikk med i underkant av 20 ukeverk til arbeidet med Kongelige besøk i 2008.

Resultatområde 00.2 Tildeling av ordener og medaljer

Tildeling av ordener og medaljer.

I 2008 ble Kongens fortjenstmedalje og St. Olavs orden tildelt innbyggere i Sør-Trøndelag slik:

Medaljer 2008	Kvinner	Menn
St. Olavs Orden	1	3
Kongens fortjenstmedalje		
Gull	1	3
Sølv	5	9

Ressursrapportering

Det ble brukt 22 ukeverk til arbeidet med resultatområdene 00.1 og 00.2 ved embetet i 2008.

Rapportering på 98.5 Føringer på IKT-området.

Status på informasjonssikkerhetsarbeidet ble rapportert i e-post til Fad 11.06.2008. Vi har avventet ferdigstillingen av vårt ROS-dokument etter at det sentrale sikkerhetsprosjektet varslet at det ville komme et felles dokument som skulle være et rettleider for et slikt dokument.

Lisensrapportering på Microsoft-avtalen gjorde vi via rapporteringssiden på FM-nett innen fristen 15.01.2009 .

Resultatområde	FMST	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 00.1 og 00.2	22	22 0
Sum:	22 0	22 0

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

01RA3 Fylkesmannen har ferdigstilt oppdraget etter nasjonalparkplanen og alle aktuelle verneområder har fått sine vernevedtak.

Det foreligger nå forvaltningsplaner for følgende verneområder:

Forvaltningsplaner i verneområder i Sør-Trøndelag

Verneområde	Godkjenningsår
Hosensand LVO og PL	1997
Leinslia NR	1997
Rønningen NR	1997
Apoteket NR	1999
Flå-Slipran NR	1999
Sjømyråsen NR	1999
Granøyen PL	1999
Garbergmyra NR	1999
Høggjølen-Bakkjølen NR	1999
Øyungen og Ledalen LVO	2002
Urvatnet NR	2004
Litlburnyra NR	2004

Forollhogna NP	2004
Sølandet NR	2004
Budalen, Endalen og Forddalen LVO	2005
Trollheimen LVO	2005
Nordleva NR	2006
Verneområdene på Dovrefjell	2006
Skarvan og Roltdalen NP	2008
Leira NR	2009

Samt at følgende planer er under arbeid:

- Leira NR
- Høydalmoan NR
- Gaulosen NR
- Froan NR
- Lauglolia NR
- Grandefjæra NR

01RA2 Status for skogverne var at vi fikk vedtatt 12 områder vernet under frivillig vern og statsskogvernet. Samt at det ble startet 1 område på statens grunn, og 2 områder på Opplysningsvesenets fonds grunn. Vi har også initiativ til frivillig vern på noen områder med kystgranskog.

01RA4 Marin verneplan har vi arbeidet med områdebeskrivelser og gjort klar oppstartsmelding for utsendelse så snart DN varsler at arbeidet skal videreføres.

01RA5 Oversendt kopier av dispensasjoner Til DN og SNO

01RA6 Oversendt oversikt over tildelte midler innen frist til SNO

01RA7 Økologisk tilstand Ramsar rapportert i forhold til internasjonale forpliktelser.

01RA8 Oversikt over bruk av forvaltningsplanmidler innsendt, se over mht status.

01RA9 Ingen frarådingen i 2008 på akvakulturloven om naturverdier

01RA10 Gjennomføres fortløpende

01RA9 Kulturlandskap, arbeidet gjennomføres av Landbruksavdelingen og vi har et samarbeid på dette, gjennomført

Vanrammedirektivet er arbeidskrevende langt utover de ressurser vi kan sette inn. Forslag til forvaltningsplan og tiltaksplan er formelt sendt fylkeskommunene, men det gjenstår fremdeles behov for justering/ajourføring ettersom kommunebidrag og sektorbidrag kommer inn. det har vært vanskelig å sikre medvirkning og involvering fra kommuner og enkelte sektorer. Videre fra rettighetshavere og interessegrupper. VRU er etablert og i arbeid, men vi stiller spørsmål ved representativiteten til medlemmene, særlig fra kommunene. det tas grep for å øke bevisstheten rundt vannrammedirektiver og VRU i særlig kommunene.

Arbeidet med naturarven som verdiskaper er igangsatt gjennom Blilyst-programmet.

Innenfor klimaendringer har fylkesmannen et samarbeid med Livskraftige kommuner om klima og energiplaner i kommunene der flertallet av kommuner i fylket deltar. Fylkesmannen bidrar som veileder innen:

- Tiltak for å begrense klimaendringer.
- Tiltak for å tilpasse samfunnet til klimaendringer.
- Handtering av akutte situasjoner/kriser som følge av klimahendringer

Sammen med fylkeskommunen arrangeres klimaskole for alle ansatte i fylkeskommunen og fylkesmannsembetet.

Arbeidet med fremmede arter og kartleggingen av disse er kommet i gang og tiltak er gjennomført mot fremmede fiskeslag med spredningspotensiale. Kompetanseheving på feltet gjennomføres også.

Arbeidet med kartlegging og ivaretagelse av BMF og viktige arealer for BMF er videreført og forsterket i 2008. Flere datasett er klargjort og innlagt i Naturbasen.

Fylkesmannen viderefører arbeidet med å overvåke og sikre villaksen, samt at vi har tatt opp utfordringene og

kunnskapsstatus knyttet til en sjøaurestamme i kraftig nedgang i store deler av fylket med aktuelle kunnskapsmiljøer, fiskeridirektoratene og mattilsynet.

Innen rovviltforvaltning er det etablert samarbeidsfora med beiteinteresser, naturverninteresser, mattilsyn og landbruk- og miljøvernnavdeling hos fylkesmannen. Foraet vil også brukes som kontaktorgan/støtteorgan for våre medlemmer i rovviltnemda. Prosjektet "Effektivisering av skadefellinger på Bjørn" er igangsatt i samarbeid med landbruksnæring og 7 innlandskommuner som har til tider store utfordringer knytta til skadegjørende bjørner.

Dn har ført tilsyn med erstatningspraksis for skader etter store rovdyr. Etter dette har fylkesmannen økt vektleggingen av dokumentasjonsgrad, dyrevelferd/dyrehelse, parasittbekjemping og effektivisering av tilsyn. Dette har medført redusert erstatnings utbetalinger etter tap i beitenæringene.

Fylkesmannen har i 2008 slitt med kapasiteten innenfor arbeidet mot kommunale og private planer etter pbl.

Vi har deltatt i landsomfattende tilsynsaksjoner og gjennomført egeninitiativ tilsyn. Men, vi har ikke nådd måltallet for tilsyn i 2008 på 1,0 årsverk.

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurser

01RA10 Rapportert bestandsdata moskus.

01RA11 og 12 Bruk av tilskottsmidler fiskefondet med eventuell fotodokumentasjon fra et prosjekt, er utført.

Forvaltning av Rovvilt:

Innen rovviltforvaltning er det etablert samarbeidsfora med beiteinteresser, naturverninteresser, mattilsyn og landbruk- og miljøvernnavdeling hos fylkesmannen. Foraet vil også brukes som kontaktorgan/støtteorgan for våre medlemmer i rovviltnemda. Prosjektet "Effektivisering av skadefellinger på Bjørn" er igangsatt i samarbeid med landbruksnæring og 7 innlandskommuner som har til tider store utfordringer knytta til skadegjørende bjørner.

DN har ført tilsyn med erstatningspraksis for skader etter store rovdyr. Etter dette har fylkesmannen økt vektleggingen av dokumentasjonsgrad, skadehistorikk, rovviltforekomst, dyrevelferd/dyrehelse, parasittbekjemping og effektivisering av tilsyn. Dette har medført redusert erstatnings utbetalinger etter tap i beitenæringene.

01RA15 Skadefellingsvedtak lagt på Sharepoint .

01RA16 Rovbase oppdateres fortløpende.

01RA17 Gjennomføres.

01.3 Fremmede arter og GMOer

Arbeidet med fremmede arter og kartleggingen av disse er kommet i gang og tiltak er gjennomført mot fremmede fiskeslag med spredningspotensiale. Kompetanseheving på feltet gjennomføres også.

01.4 Friluftsliv

01RA18 Tilskottsrapportering gjennomføres.

Fylkesmannen har slutført prosjektet "Frisk og glad i friluftsliv". Sammen med Trondheimregionens friluftsråd er det gjennomført et motiveringsseminar i tilknytning til rådets 30 årsmarkering. Videre er det jobbet med sikring av Øysanden og Midsanden sammen med DN og Kommunen.

I strandsonesaker etter pbl er allmennhetens rettigheter ivaretatt og formidlet til kommuner og utbygger.

Innen friluftsliv har vi begrenset innsatsen til det som er nødvendige oppgaver.

Resultatområde 02 Bevaring av kulturminner

02.3 Kulturmiljø

Fylkesmannen har deltatt i arbeidet med utvidelse av Verdensarven Røros Cirkumferens. For øvrig ivaretas kulturmiljøer i samarbeid med landbruksavdelings arbeid med kulturlandskap .

Resultatområde 03 Rent hav og vann og giftfritt samfunn

03.1 Helhetlig hav- og vannforvaltning

03RA1 Vanrammedirektivet er arbeidskrevende langt utover de ressurser vi kan sette inn. Forslag til forvaltningsplan og tiltaksplan er formelt sendt fylkeskommunene, men det gjenstår fremdeles behov for justering/ajourføring ettersom kommunebidrag og sektorbidrag kommer inn. det har vært vanskelig å sikre medvirkning og involvering fra kommuner og enkelte sektorer. Videre fra rettighetshavere og interessegrupper. VRU er etablert og i arbeid, men vi stiller spørsmål ved representativiteten til medlemmene, særlig fra kommunene. det tas grep for å øke bevisstheten rundt vannrammedirektiver og VRU i særlig kommunene.

I vannregion Trøndelag er forvaltningsplaner med tiltaksplaner oversendt fylkeskommunene for:

- Follafjorden
- Stjørdalsvassdraget
- Nedre delar av Nidelva
- Gaula

03.2 Overgjødning og nedslamming

Fylkesmannen har deltatt i kontrollaksjonen mot kommunale avløpsanlegg, og det er rapportert særskilt.

Vi har i samarbeid med Trondheim kommune arbeidet med kildeopsporing av miljøgifter i tilknytning til Nidelva og til havnebassenget.

03.3 Oljeforurensning

Vi har bistått IUA og enkeltkommuner i tilknytning til mindre utslipp av drivstoff og olje, og har et godt samarbeid med IUA. Videre har vi overtatt fra Kystverket mindre forurensningssaker i innlandet mht havari og grunnforurensning.

03.4 Miljøgifter

03RA3 Sør-Trøndelag er så langt vi forstår ferdig med grunnforurensningslokalitetene, men har forurenset sedimentene bla Trondheim havn, Nygården i Hommelvik, skipsverft mm. Vi er ikke oppdatert på grunnforurensningsdatabasen.

Vi har under oppfølging flere grunnforurensningssaker som er dukket opp i løpet av året.

03.5 Avfall og gjenvinning

03RA2: Avfall fra skip i større havner, ikke gjennomført

03RA3: Status for avfallsforbrenningsanlegg er rapportert

03RA4: Status for deponiarbeidet er rapportert. Alle aktuelle deponier har fått nye tillatelser for videre drift. Det arbeides nå med avslutningskrav til de som ikke skal drives videre samt for gamle deponier der dette er nødvendig.

Resultatområde 04 Et stabilt klima og ren luft

04.1 Klimaendringer

Innenfor klimaendringer har fylkesmannen et samarbeid med Livskraftige kommuner om klima og energiplaner i kommunene der flertallet av kommuner i fylket deltar. Fylkesmannen bidrar som veileder innen:

- Tiltak for å begrense klimaendringer.
- Tiltak for å tilpasse samfunnet til klimaendringer.
- Handtering av akutte situasjoner/kriser som følge av klimahendringer

Sammen med fylkeskommunen arrangeres klimaskole for alle ansatte i fylkeskommunen og fylkesmannsembetet.

04.4 Lokal luftkvalitet og støy

Ingen rapporteringskrav. Ivaretas i saker etter pbl.

Resultatområde 05 Internasjonalt miljø samarbeid og miljø i nord- og polarområdene

05.1 Miljø samarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljø samarbeid og UNEP

05.2 Geografisk rettet miljø samarbeid, herunder miljøbistand

05.3 Miljø samarbeid i nord- og polarområdene

Resultatområde 06 Planlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Alle plan- og utredningsprogrammer blir rutinemessig forelagt aktuelle fagavdelinger i embetet. Kommunal- og beredskapsavdelingen samordner fagavdelingenes innspill i en felles uttalelse.

Fylkesmannen har deltatt aktivt i prosessen omkring utarbeidelse av fylkesdelplan for vindkraft. Vi har også bidratt til gjennomføringen av tematiske konfliktvurderinger av fylkets mange vindkraftprosjekter. Fylkesdelplanarbeidet inngår som del av grunnlaget for embetets uttalelser til planer og konsesjonssøknader vedrørende utbygging av vindkraft.

Fylkesmannen har stort fokus på barn og unges interesser i planlegging, og antall innsigelser på dette grunnlaget har økt. Avdeling for oppvekst og utdanning deltar aktivt i arbeidet med planuttalelser. Fylkesmannen har også, i samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune, jevnlig konferanser med dette som tema (ca. hvert 2. eller 3. år), der barnerepresentantene trekkes inn.

Sosial- og helseavdelingen deltar aktivt i arbeidet med planuttalelser. Fylkesmannen har fokus på å heve embetets kompetanse innenfor området gjennom intern opplæring og bevisstgjøring.

Fylkesmannen formidler reindriftens interesser i plansammenheng der reindriftsforvaltningen selv ikke har anledning. Vi opplever likevel at kommunene etterspør at reindriftsforvaltningen selv må bidra med sitt budskap i flere sammenhenger. Mangel på ressurser til mer aktiv deltakelse fra reindriftsforvaltningen oppfattes som et betydelig problem.

Innen universell utforming er det opprettet en tverretattlig gruppe som har arbeidet strategisk med å oppfylle Handlingsprogrammet. Gruppen har vært aktiv også i 2008, og består av foruten Fylkesmannen av Fylkeskommunen, Husbanken, Fylkesrådet for funksjonshemmede og Trondheim kommune. Arbeidet har blant annet bestått i konferanser om universell utforming for ulike målgrupper, hvorav én er avholdt i 2008. Det er også utviklet samarbeidsrelasjoner mellom de enkelte deltakerne i gruppen. Gruppen har også gitt tilbakemelding til Miljøverndepartementet om pilotfylkesatsning på universell utforming som regional utfordring.

På miljøområdet er det mange fagtema som skal sjekkes som del av planarbeidet, og Fylkesmannen har slitt med kapasiteten innenfor arbeidet mot kommunale og private planer etter pbl.

Vi opplever fortsatt høy aktivitet i strandsonen, og etterspørselen for utbyggingsarealer i disse områdene er stor. Fylkesmannen har i 2008 arrangert en konferanse for fylkets kystkommuner med tema "Strandsonen - felles ressurs eller investeringsobjekt" og vi har etablert og drifter et eget kystsonenettverk for 5 kommuner som har tatt fatt i utfordringene med å få på plass en helhetlig arealforvaltning i strandsonen. Vi viser til kap. 2 for en nærmere beskrivelse av vår aktivitet i forhold til strandsoneforvaltningen.

Vi vil også trekke frem det store omfange av meldte og konsesjonssøkte vindkraftverk som vi har hatt til behandling. På miljøområdet har dette påført oss et betydelig merarbeid.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Gjennom kommunedialogen gir Fylkesmannen jevnlig veiledning om forståelse av plan- og bygningsloven i møter med kommunene, over telefon/e-post samt på kurs og konferanser. Program for formidling av ny plandel i Plan- og bygningsloven i 2009, rettet mot politikere og fagfolk, er planlagt i detalj.

Den juridiske holdbarheten av kommuneplaner med bestemmelser vurderes jevnlig, med prioritering av kommuner som har særskilte behov, og de som etterspør veiledning selv.

Spørsmålet om planer eller tiltak kan få vesentlige virkninger blir vurdert i forbindelse med oppstart av planarbeidet, og der Fylkesmannen ellers blir kontaktet særskilt om spørsmålet.

Fylkesmannen utarbeider felles uttalelser med innspill fra samtlige berørte fagavdelinger til alle planprogram og planforslag med konsekvensutredning som oversendes embetet. I tillegg til kommuneplaner har vi hatt 26 planprogram for detaljplaner til høring i 2008.

Fylkesmannen gjennomfører ikke systematisk kontroll med at samtlige relevante regionale etater med innsigelseskompetanse blir hørt, men vi inviterer regionale etater til Felles planforum i aktuelle saker. Vi har ellers ikke opplevd at regionale etater med innsigelseskompetanse ikke er blitt hørt.

I de fleste plansaker overholdes fristen kommunene setter for innsigelse. På grunn av stort arbeidspress kan det imidlertid av og til være en utfordring å avgi uttalelse innen fristen. I så fall avtales en forlenget frist med kommunene. Dette går som regel greit, men av hensyn til egen fremdrift hadde kommunene naturligvis helst sett at det ikke var nødvendig.

I 2008 har Fylkesmannen deltatt i utarbeidelsen av ny felles fylkesplan og prosess med interkommunal plan for Trondheimsregionen. Vi har vært involvert i kommuneplanprosess i 13 av fylkets 25 kommuner. Det er behandlet 19 vindkraftsaker og 424 detaljplansaker. 13 plansaker har vært til mekling hos Fylkesmannen i 2008. 3 kommuneplaner og 2 reguleringsplaner ble oversendt Miljøverndepartementet til avgjørelse. Fylkesmannen har dessuten behandlet 460 saker om dispensasjon fra plan- og bygningsloven.

Når det gjelder klager over kommunale vedtak knyttet til plansaker etter plan- og bygningsloven, vises til samlet fremstilling under resultatområde 66.1.

06.3 Samordning av statlige interesser

Det er opparbeidet rutine på at Fylkesmannen presenterer statlige forventninger i planarbeidet ved oppstart av kommunale planprosesser, gjerne i egen oppstartmøter. I tillegg gjøres dette ved Fylkesmannens helhetlige kommunebesøk (hver kommune besøkes normalt hvert 4. år), og gjennom det såkalte "kommunebildet" som lages som forberedelse til dette møtet, jf. kap. 2.1.4 ovenfor.

Fylkesmannen arrangerer kvartalsvise møter med ledere for regionale statsetater, hvor ulike tema av felles interesse tas opp. I disse møtene er fylkesplanen fast tema, både under utarbeidelsen av ny felles fylkesplan for trøndelagsfylkene, som ble vedtatt i 2008, og i gjennomføringen og oppfølgingen av planen og dens årlige samhandlingsprogrammer. Engasjementet rundt fylkesplanarbeidet har vært svært stort blant de regionale statsetatene denne gang. Således ble det avgitt felles uttalelse fra etatsjefsmøtet til planstrategien for den nye felles fylkesplanen. Prioriteringene fra denne felles uttalelsen kan tydelig gjenkjennes i den ferdige planen. Dette gjør at eierfølelsen til planen er styrket blant regionale statsetater, noe Fylkesmannen ser som svært positivt.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke delegert innsigelsesretten til fagavdelingene, men avgir en samlet uttalelse i kommunale planer. Avdelingenes faglige innspill samordnes i Kommunal- og beredskapsavdelingen. Dersom de faglige innspillene og innsigelsesvarslene er i tydelig motstrid, drøftes spørsmålet med embetsledelsen. Det er samtidig et mål at ingen faglige syn skal "samordnes bort", men gå tydelig frem av uttalelsen. Det ligger i sakens natur at denne delen av vårt oppdrag kan inneholde interessante og tildels vanskelige utfordringer, kanskje særlig fordi det ikke tilligger Fylkesmannen å prioritere mellom ulike nasjonale hensyn som embetet er satt til å ivareta. Samtidig skal også det lokale handlingsrommet ha vekt. Vi arbeider mye med disse spørsmålene, og ser at det her er et potensiale for å utvikle oppgaveløsningen ytterligere.

Fylkesmannen arrangerer ukentlig felles planforum, med deltakelse fra regional stat og fylkeskommunen hver 14. dag. Her gis fylkeskommunen og kommunene anledning til å presentere planer som det arbeides med. Saker til uttalelse er gjenstand for drøfting. I tillegg gis det orienteringer om ulike faglige tema. Således har planforum i de siste månedene av 2008 vært brukt til gjennomgang og drøfting av sentrale spørsmål i ny plandel i plan- og bygningsloven, som forberedelse til vårens opplæringsseminarer med kommunene.

06.4 Kart og geodata

Sammen med Sør-Trøndelag fylkeskommune og Statens kartverk har Fylkesmannen forberedt en aktiv dialog med kommunene om plan- og bygningslovens nye bestemmelse vedrørende kart og stedfestet informasjon, både gjennom regionale samlinger og ved besøk i kommunene.

Sør-Trøndelag har opprettet et eget planutvalg under Norge Digitalt hvor Fylkesmannen deltar med både jurist og plankoordinator.

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.2 Kunnskapsoppbygging og miljøinformasjon

Miljøstatus er under oppdatering, men har i 2008 blitt en lavere prioritert oppgave som ikke fikk full oppdatering. Forurensning er ikke oppdatert da vi ikke har hatt kapasitet i 2008 til å lære opp egen superbruker.

07.3 Virkemidler og prosesser

- 07RA1
- 07RA2

Rapportering av siste års kontrollvirksomhet gjennomført innen 15 mars. I 2008 hadde miljøvernavdelingen ikke bygd opp saksbehandlerkapasitet til å nå målet om tilsyn på 1 årsverk.

07RA3 Gjennomført rapportering av landsdekkende tilsynsaksjoner.

07RA4 Rapportert foreløpig og endelig budsjett på gebyrfinansierte stillinger

07RA5 Rapportert status IPPC. Arbeidet er i rute.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.		1510 Fagdep.	
Resultatområde 01	245	45	245	45
Resultatområde 02			0	0
Resultatområde 03	159		159	0
Resultatområde 04	19		19	0
Resultatområde 05			0	0
Resultatområde 06	446		446	0
Resultatområde 07	153	45	153	45
Sum:	1022	90	1022	90

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

Utviklinga av gjødsel- og kraftforprisene gir, til tross for høstens forhandlinger, fremdeles grunn til å være bekymret for bøndenes økonomiske situasjon.

For øvrig er situasjonen for jordbruket i Sør-Trøndelag, som i 2007, preget av et godt og sterkt miljø innen husdyr og planteproduksjon.

Omstruktureringa i næringa fortsetter her i fylket som i resten av landet. Antall aktive bruk er i noen grad redusert og dermed også antallet aktive produsenter.

Behovet for oppgradering av bygningsmassen på husdyrbrukene i fylket, spesielt innen melk- og kjøttproduksjonen på storfe, er stort. Dette tilsier at behovet for investerings-virkemidler også vokser. I tillegg er det stadig nødvendig å ha fokus på å redusere produksjons-kostnadene. Dette gjøres blant annet gjennom ulike prosjekter innen melk- og storfekjøttproduksjon, gris- og lammekjøttproduksjon, samt fokus på rimelige bygningsløsninger gjennom prosjektet "Folkefjøset".

Sør-Trøndelag er fremdeles det ledende fylke i landet på utvikling av økologisk landbruksproduksjon. Aktuelt fokus er økologisk kornproduksjon med mulighet for vekstskifte, samt hvordan øke omsetninga av økologiske landbruksprodukter.

Innspill til jordbruksforhandlingen til SLF er sendt brev pr. 07.11.2008.

FMLA-ST har behandlet 43 søknader om forbyggende og konfliktdempende tiltak og behandlet 44 saker om seint beiteslipp eller tidlig nedsanking. Vi har også gitt innspill til revidert forvaltningsplan region 6. Planen er sendt på høring. Samarbeid m/MVA, innspill felling rovvilt, konflikt-dempende samarbeidstiltak (effektiv felling av bjørn og samarbeidsforum).

58 beitelag med 998 medlemmer søkte om tilskudd for 113 017 sau og lam, 3750 storfe og 75 geiter. Tapsprosent: sau 3,1%, lam 8,4%, sau/lam 6,4%, storfe 1,0% og geiter 0.

Tap av sau og lam i fylket er samlet redusert med 0,8%. Forskjellene er likevel store i de ulike regionene her i Sør-Trøndelag. Tapene til jerv i Oppdal er lavere, mens skadeomfanget i Selbu er økt. Bjørn har dette året gjort mindre skade i kommunene Holtålen, Melhus, Midtre Gauldal og Selbu, mens skadene av gaupe er økt i hele fylket. Det er ikke rapportert om alveld i Hemne og Snillfjord i 2008.

Kommunene overtok ansvaret for veterinærtjenestene fom 1. januar 2008. I de fleste kommuner har det gått greit, men enkelte kommuner hevder de ikke har råd til å opprettholde dagens nivå på vaktordninga. Det er skjedd noen endringer i grensene for vaktjeneste-området for enkelte kommuner. Vi har delt ut kr. 450.000,- til stimuleringsiltak i enkelt-kommuner etter kriterier fra SLF. (Søknadssum på kr. 1.300.000.).

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2008	2007
FMST	42750	70527	86	3,04	8,35	6,35	7,18
Sum	42750	70527	86	0	0	0	

21.2 Skogbruk

Videreutvikling av samarbeidet mellom skogaktører i og mellom kommuner står helt sentralt i arbeidet for resultatoppnåelse og vår oppfatning er at det gir gode resultat.

Sør-Trøndelag har hatt en avvirkningsøkning siden 2002, men denne stoppet opp etter 1. halvår 2008 pga. prisfall på tømmer. Skogkulturinvesteringene øker og vi er fornøyd med utviklingen i forhold til etablering av foryngelse etter hogst. Analyser viser at skogeierna bruker skogfondsordningen mer aktivt.

Gjennom samarbeidet i Nearegionen etableres det kompetanse og kultur for tynning.

Den store utfordringen er at vi ikke har greid å få opp aktivitetsnivået på ungsogpleie.

Vi er i den forbindelse bekymret over at kommunale NMSK midler som er viktig for skogkultur og lokalt engasjement har vist en jevn nedgang siden 2006.

Etablert prosjekt med operativ vegplanlegger og igangsatt arbeid med revisjon av hovedplaner for skogveier, vil være viktig i forhold til satsingen på skogsveger i fylket.

I forhold til framtidig aktivitet i det bratte terrenget, vil det være avgjørende at vi blir flinkere til å se vegbygging og drift i bratt terreng i sammenheng. Effektivisering gjennom utviklingsarbeid er også en svært viktig faktor.

I forhold skog/klima og økt bruk av tre- se pkt. 22.5

Sør-Trøndelag deltar aktivt i Skognæringa i Trøndelag og Kystskogbruket. I begge disse nettverkene står profilering av skogens muligheter sentralt.

Rapportering til SLF gjennom fagsystemene om aktiviteten i skogbruket er gjennomført i hht forutsetningene.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Regionalt, offentlig partnerskap inkl. Innovasjon Norge, samt KS og landbrukets organisasjoner (jord og skog), deltar i Regionalt Landbruksforum. FMST er prosessleder. Det er avholdt 3 møter i Regionalt Landbruksforum i 2008.

Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling (RNS) rulleres årlig. Dette er en overordnet plan for arbeidet med å utvikle landbruket og bygdene i Sør-Trøndelag. Strategiene bidrar til økt samarbeid og bedre samordning, og legger rammer for satsingen på landbruksbasert næringsutvikling. Arbeidet med strategien erforankret i et bredt sammensatt partnerskap med Regionalt Landbruksforum som rådgivende forum.

Eget tildelingsbrev til IN er utarbeidet og oversendt første kvartal 2008. Ved tildeling av BU-midler ligger mål for nasjonal næringsstrategi til grunn, RNS samt Retningslinjer for bruk av BU-midler i Sør-Trøndelag i 2008.

Det er avholdt 3 møter med landbrukets organisasjoner om fordeling og bruk av BU-midler til tilretteleggingstiltak (BU-gruppa). Etterspørselen etter BU-midler er stor og tiltakene er velfunderte. Det er gitt 67 tilsagn og 16 avslag innenfor BU-ordninga i 2008. Omkring 10 søknader er overført til 2009 for behandling.

Det er avholdt kvartalsvise kontaktmøter mellom IN, STFK og FM på området regional utvikling, verdiskaping og næringsutvikling.

FMLA har deltatt i regionale arbeids- og strategigrupper bl.a. for utvikling av skognæringa, ny regional strategi for reiselivet og utvikling av mat og matopplevelser, arbeid med felles fylkesplan og årlig samhandlingsprogram. Fylkesmannen møter fast i INs regionale styre.

Rapport på bruken av BU-midlene utarbeidet med utgangspunkt i **prioriterte tiltak** i RNS. Rapporter for fylkesmannens bruk av BU-midler 2007 oversendt LMD og IN jfr. rapporteringskrav. Informasjon om bruken i INs regionale styre. Info om S-Trøndelags landbruk i INs styre.

Årsrapport på fylkesmannens bruk av BU-midler til tilretteleggingstiltak 2007 sendt IN. Bruken av BU-midler rapporteres også til partnerskapet i RLF der bruken relateres til oppsatte mål og strategier.

Arbeidet med bygde- og næringsutvikling kan sammenfattes i viktige satsingsområder :

- Utvikling av melkeproduksjonen i fylket, samarbeidsprosjekt med Tine, veivalg- og veiledningsprosjekt for melkeprodusenter
- Ny giv for svineproduksjon i Sør-Trøndelag, "Heldiggrisen". Utviklingsprosjekt for stabilisering og styrking av svineholdet.
- Økologisk landbruk, Økoløft
- Folkefjøsset. Et utviklingsprosjekt for driftsbygninger med redusert kapitalinnsats og bedre økonomi på enkeltbruk
- Veisyn (se www.veisyn.no). Næringsutvikling for bioråstoff/-energi og opplevelsesnæring med utgangspunkt i kulturlandskapspleie
- Matopplevelser i Sør-Trøndelag, samhandling med Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS, et regionalt utviklingsselskap for mat og drikke i Trøndelag. Utvikling av lokal mat som opplevelsesprodukt.
- BioKom (se www.biokom.no) Utvikling av bioenergiforsyning i Sør-Trøndelag i nært samarbeid med kommunene.
- Regionale skog- og trenettverk med deltakelse fra hele verdikjeden i fylket. Initiert og mobilisering, oppfølging, drifting og samhandling.
- Inn På TUNET (www.innpaautunet.no) Viderutvikling av produkt, tilbyder- og kjøperkompetanse, nettverk.
- Bruk av framtidsværksted som utviklingsmetode og Optimistbygdprosjekt (se www.optimistsbygd.no)

21.4 Verdiskapingsprogrammene

For skogbruk- se 22.5

Kontakt med IN om forvaltning-av verdiskapingsprogrammene. Litt ad hock-preget. Kontakt gjennom INs regionale styremøter og på operativt nivå. Samhandling på mat- og treprogrammet i prosjektrettet aktivitet, på bioenergi i prosjektet Biokom, spesielt mot kommunesektoren har gitt god samhandling. Tema i Regionalt landbruksforum.

Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket

22.2 Tiltak for å redusere forurensninger

Vårt arbeid på *forurensingssida* har det siste året i hovedsak vært knytta til oppfølging av vann-forvaltningsforskriften for to vannområder i fylket. I tiltaksprogrammet er det pekt på flere landbruksrelaterte tiltak som bør settes i verk for å bedre vannkvaliteten. Fylkesmannens landbruksavdeling har deltatt på møter i Vannregionutvalget, vært med og utarbeida forvaltningsplan og tiltaksprogram og vi har gitt innspill til kommunale tiltaksplaner. Kommunal landbruksforvaltning vil spille en sentral rolle i gjennomføring av tiltakene. Fylkesmannen vil påse at kommunene følger opp dette arbeidet.

Gjennom revideringa av *regionalt miljøprogram* har vi gjennomført endringer av ordninga "tilskudd til endra jordarbeiding", ved at vi har innført et tilskudd til grasdekte buffersoner langs vassdrag i åkerarealer. Det vil bli stilt krav om at buffersonen skal høstes og at avlinga skal fjernes, og at sonen ikke skal gjødsles eller sprøytes. Sonen vil på den måten fungere som et filter for næringsstoffer på vei fra jordet til vassdraget. Vi har også fjerna noen av de temaene i ordninga som har hatt lite omfang.

SMIL-ordninga har de siste årene i all hovedsak blitt benytta til kulturlandskapstiltak i kommunene i fylket. Vi ser nå at vi må gjøre et arbeid for å påvirke kommunene med arealer under marin grense til å prioritere midler mot erosjonshemmende tiltak, som utbedring av eksisterende hydrotekniske anlegg.

Årsrapport 2008 Fylkesmannen i Sør-Trøndelag - Innhold:

Våre informasjons- og utviklingsmidler til miljøvennlig drift er blant annet benytta til aktiviteter i regi av forsøksringene. Her har integrert plantevern vært et relativt stort tema i 2008. På disse arrangementene har jordarbeiding vært belyst.

Landbruksrelatert klima var tema på Røroskonferansen høsten 2008, der kommunal landbruksforvaltning, fylkesstyrene i faglagene og ringlederne var representert. Vi har ellers valgt å avvente Klimameldinga før vi setter i gang med konkrete tiltak.

Vårt inntrykk er at landbruket i fylket i hovedsak fører til liten forurensning. Det er imidlertid utfordringer knyttet til areal-avrenning, og det kan forekomme punktutslipp. I områder med næringsrik og erosjonsutsatt jord er det ønskelig å begrense påvirkninga på de vassdragene som har for høye konsentrasjoner av næringsstoffer. Vi har også en del å hente på å redusere omfanget av høstpløying, av hensyn både til erosjon/avrenning og til klima. Stubbåkerprosenten for våre kornarealer lå i 2008 på 56 %, som er samme prosent som i 2007. Det har imidlertid vært en stor nedgang i høstpløying av kornarealer hvis vi ser ti år tilbake i tid.

Det praktiseres fortsatt en del høstspredning av husdyrgjødsel. Både innenfor fristen som forskriften gir og etter denne fristen, på grunnlag av dispensasjoner gitt av kommunene.

I arbeidet med oppfølging av vannrammedirektivet er det i tiltaksprogrammet satt opp aktuelle tiltak i de utvalgte vannområdene. Tiltakene er planlagt gjennomført gjennom bruk av administrative, juridiske og økonomiske virkemidler.

Vi har inntrykk av at praksis rundt håndtering av plantevernmidler fungerer tilfredsstillende i fylket. Fylkets store andel av økologisk drevet areal (6,4 %) bidrar til å holde bruken av plantevernmidler nede. I tillegg har 3 % av fylkets kornareal søkt om tilskudd til ugrasharving. På disse arealene er det ikke benytta kjemiske ugrasmidler i løpet av vekstsesongen.

Vi kommer til å fokusere på å få begrensa *spredningen av husdyrgjødsel* om høsten i tida framover, både ovenfor kommunene og landbruks-rådgivninga. Vi ser imidlertid at praksisen på dette området vil kunne endre seg på grunn av økte handelsgjødselpriser.

Det er behov for å stramme inn tidsrommet det tillates spredning av husdyrgjødsel om høsten. 1. september er etter vår mening for seint hvis næringsstoffene skal tas opp av plantene og avlinga skal høstes. Høstspredning mellom 1. september og 1. november etterfulgt av pløying vil heller ikke gi god utnyttelse av næringsstoffene.

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Forslag til revidert regionalt miljøprogram for Sør-Trøndelag ble sendt til SLF for godkjenning 15/12-08, etter å ha blitt utarbeida i samråd med bl.a. næringsorganisasjonene. Miljøprogrammet ble sendt på høring til nærings-organisasjonene, landbruksrådgivninga, kommunene, fylkeskommunen og Forum for natur og miljø.

I forslaget er følgende endringer tenkt gjennomført:

- Differensiering av tilskuddssats for slått og beita bratt areal, ved at slåttesatsen økes og beitesatsen reduseres i forhold til den opprinnelige felles satsen. Argumentasjonen er at det er mer ressurskrevende å slå et bratt areal enn å beite det.
- Innføring av tilskudd til sommerbeiting på øyer og holmer. Dette for å stimulere til mindre gjengroing langs kyststripa vår.
- Utfasing av tilskudd til bratt areal med halv sats i 2009 og bortfall i 2010.
- Innføring av tilskudd til skjøtsel av setervoller, for å stimulere til skjøtsel av miljømessig interessante områder i fjellet.
- Økning av tilskudd til seterdrift, for å bremse trenden med opphør av setring.
- Innføring av tilskudd til turstier. Vi har tatt signalet fra SLF om at dette temaet bør vurderes.
- Vi fjerner de små deltemaene lett høstharving, høstkorn sådd etter lett høstharving og høstkorn etter høstpløying i tilskudd til endra jordarbeiding, og forenkler med det ordninga.

Vi har foreløpig ikke funnet grunn til å foreta prioriteringer med utgangspunkt i vassdrag eller nedbørsfelt, men vi antar at det videre arbeidet med EUs rammedirektiv for vann vil utløse slike prioriteringer :

- Innføre tilskudd til grasdekte buffersoner som deltema i tilskudd til endra jordarbeiding, for å bidra til mindre arealavrenning fra åkerarealer.

Vi har bygd opp miljø-tilskuddene våre med relativt mange tilskuddsordninger med tema kulturlandskap, og to ordninger innenfor tema forurensning. Disse siste retter seg i hovedsak mot kornarealer. 63 % av søknadsbeløpet for våre regionale miljøtilskudd for 2008 er innenfor tema kulturlandskap, de resterende er innen tema forurensning.

Når det gjelder de fylkesvise midlene til informasjons- og utviklingstilstak, er disse i tråd med prioriteringene i vårt regionale miljøprogram. En stor del av midlene er brukt å informere om og motivere til økt interesse for driftsformer som det gir tilskudd til gjennom regionalt miljøprogram og SMIL. Vi har dessuten hatt miljøplan som tema på møte med kommunal landbruksforvaltning og vi har engasjert landbruksrådgivninga til å arrangere åpne markdager med tema miljøplan. (se vedlegg 1).

Vedlegg 1 (Årsrapport, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 2008)

Under følger ei sammenstilling av aktiviteten på de ulike hovedområdene i regionalt miljøprogram i 2008:

Hovedområde	Tilskuddsordning	Antall enheter	kr
Attgroing	Organisert beitebruk	111 037 sau og lam 75 geit og kje 3 637 storfe	1 072 748
Attgroing	Bratt areal	17 153 daa	3 247 860
Attgroing	Fôr i fjellet	9 636 daa	565 180

Årsrapport 2008 Fylkesmannen i Sør-Trøndelag - Innhold:

Verdifulle kulturlandskap	Seterdrift (+ foredling)	103 setre (+ 17 med foredling)	3 090 000 (+ 85 000)
Verdifulle kulturlandskap	Felleseter	52 setre	1 214 120
Verdifulle kulturlandskap	Prioriterte beitelandskap	16 179 daa	2 265 060
Verdifulle kulturlandskap	Gammel kulturmark	304 daa slåttemark 6 069 daa beitemark	152 000 1 365 525
Verdifulle kulturlandskap	Kystlynghei	752 dyr	299 200
Kulturminneverdier	Arkeologiske kulturminner	227 stk	113 500
Anna kulturlandskap	Bevaringsverdige storferaser	266 dyr	532 000
Avrenning vassdrag	Ingen jordarbeiding	94 422 daa	7 394 170
Avrenning vassdrag	Direktesåing	130 daa	5 200
Avrenning vassdrag	Høstkorn etter lett høstharving	863 daa	25 890
Avrenning vassdrag	Lett høstharving	976 daa	29 280
Avrenning vassdrag	Høstkorn etter høstpløying	1 666 daa	41 650
Avrenning vassdrag	Fangvekster	6 665 daa	433 225
Avrenning vassdrag	Lengde vannvei	4 181 m	16 724
Plantevernmidler	Ugrasharving	5 340 daa	267 000

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2008 etter søknadsomgang 2007 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Gjengroing	Avrenning til vassdrag	Kulturminneverdier	Tilgjengelighet og friluftstverdier	Verdifulle kulturlandskap	Plantevernmidler	Avfallsinnsamling	Annet
FMST	4885788	7946139	113500	0	8470905	267000	0	532000
Sum	4885788	7946139	113500	0	8470905	267000		

22.4 Økologisk landbruk

Sør-Trøndelag ligger fortsatt godt an innen økologisk produksjon landet sett under ett. I 2008 var 8,5 % av jordbruks-arealet i fylket økologisk drevet. Hvis vi tolker pågangen i forbindelse med Gratis førsteår i regi av landbruksrådgivninga er det fortsatt stor interesse blant gårdbrukerne i fylket for omlegging. Foreløpige tall fra Debio viser imidlertid at netto tilvekst av økoprodusenter i fylket i 2008 var 0 (+ 31 og – 31).

Handlingsplan for økologisk landbruk for Trøndelag ble revidert i 2006. Den gjelder for perioden 2006-2010. I 2008 gjennomførte vi ett møte i referansegruppa for handlings-planen. I tillegg har det vært kontakt mellom fylkesmanns-embetene i trøndelagsfylkene og de andre deltagerne i referansegruppa for å få igangsatt nye tiltak.

I fjor ble det starta opp tre Økoløft i kommuner-prosjekter i fylket. Vi arrangerte ei samling for prosjektlederne av disse rett før jul, og vi har tro på at disse vil avstedkomme resultater både på omsetnings- og på produksjonssida. (se vedlegg 2 for nærmere oversikt).

Rapportering til SLF om midler til oppfølging av regionale planer er avgitt innen fristen 1. september.

Vedlegg 2 (Årsrapport, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 2009)**Oversikt over tiltak knytta til handlingsplan for økologisk landbruk som er finansiert med midler fra Fylkesmannen:**

Tiltak	Kr innvilga
Driftstilskudd til Oikos Midt-Norge	20 000
Støtte til tidsskriftet Ren Mat	15 000
Videreføring av prosjektet ØkoLØFT i Trøndelag og på Helgeland (2008 og 2009), i regi av Trøndelag forsøksring	200 000
Åpne arrangementer om økologiske tema, i regi av forsøksringene i fylket	119 000
Utarbeidelse av kronikk om økologisk landbruk, i regi av Trøndelag landbruksrådgivning (ikke gjennomført – utsatt til 2009)	9 000
Deltagelse på Trøndersk Matfestival, stand, i regi av de økologiske produsentlagene i Trøndelag	10 000
Deltagelse på Trøndersk Matfestival, økobar, Oikos Midt-Norge	20 000
Skoleprosjekt – økomat i skolene, i regi av Fosen økologiske produsentlag	30 000
Økolunsj og økoprofilering på 4Hs landsleir	15 000
Økoservering på rockefestivalen Pstereo i Trondheim	15 000
Økofyrtårn Meldal, Selbu og Røros – møter og oppfølging av produsenter i utvalgte områder, i regi av Nord-Østerdal forsøksring og Trøndelag landbruksrådgivning	48 000

22.5 Tre og miljø

Avdelingen deltar aktivt i prosjektet ViT- Verdiskaping i trebransjen i Trøndelag. Prosjektet får midler over treprogrammet. Prosjektet har god måloppnåelse.

Avdelingen er også involvert i prosjektet ”Trondheim- den moderne treby”. Prosjektet er viktig både som et tiltak for økt bruk av tre, men også som ledd i en kommunikasjonsstrategi i forhold til skogens samfunnsbetydning.

Gjennom prosjektet BioKom (Bioenergi i kommunene) arbeider avdelingen for å utvikle bioenergiforsyningen i fylket med grunnlag i landbruket og landbrukets ressurser. Klima- og energiplanlegging i kommunene og bioenergi basert på trevirke er hovedpilarene i prosjektet.

15 kommuner deltar i nettverk på klima og energiplanlegging i samarbeid med KS. 2 kommuner er i tillegg ”grønne energikommuner”. Flere kommuner arbeider med klima- og energiplan, men deltar ikke i nettverket.

14 varmeprosjekt i 8 kommuner er på gang i fylket. Disse er på ulike stadier i prosessen fram mot realisering av varmeanlegg basert på biovarme.

Det er gjennomført en kartlegging av biogassressursene basert på husdyrgjødsel i fylket. Dette representerer også en metodeutvikling på kartlegging. Innarbeidelse av biogass som et tredje produktområde i prosjektet er under utredning.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

23.2 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Det er gjennomført ett dagskurs for kommunal landbruksforvaltning høsten 2008 der hovedvekt var lagt på de rettslige rammer for saksbehandlingen etter jord- og konsesjonsloven, samt en del selskapsrettslige emner. I tillegg gis kommunene løpende veiledning og rådgivning i sin saksbehandling per telefon og e-post til fylkesmannen v/juridisk rådgiver.

Fylkeslandbruksstyret behandlet 14 saker etter jord- og konsesjonslov m.m. i 2008. 10 delingssaker etter jordloven, 3 konsesjonssaker og 1 odelsfrigjøringssak. Samtlige avslag fra kommunene ble stadfestet av fylkeslandbruksstyret.

Rapport til SLF om jordfondet gjøres i hht fastsatt frist (rapportering pr. 28.1.09).

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Utarbeidet kontrollplan for 2008 innen 31. mars. Kontrollene ble gjennomført på høsten etter en risikobasert vurdering for vårt fylke. Det ble satt fokus på kriterier for miljøplaner, innmarksbeite, økologisk korndyrking og samdrift med passivt medlem. Det ble foretatt både forvaltnings- og foretaks kontroll. Ingen graverende feil ble oppdaget. Regelverket omkring drifts-fellesskap oppleves som komplisert. Kontroll av sykdomsavløsning, kontroll av refusjon for veterinære reiser osv skjer som tidligere dette året. (Se vedlegg 3).

Klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen : Vedlagt oversikt omfatter også ordningene under resultatområde 22.3. (vedlegg 4).

I løpet av 2008 hadde 2 avløserlag overtatt arbeidsgiveransvaret for landbruksvikaren. Ellers er alle avløserlagene i forhandling med kommunene for å få avklart hvor landbruksvikaren skal være ansatt.

Vedlegg 3

FMs kontrollarbeid på landbruksområdet i 2008 Hjelpeskjema til bruk i embetenes årsrapporter

1. Hvordan er kontrolloppgavene på landbruksområdet organisert?

a) Ansvarlige i avdelingen (funksjon/ stilling):
Magnhild Melandsø, ansvarleg på leiarnivå, fagsjef

b) Øvrig ansvars- og oppgavefordeling:
Kontrollteamet: Anne Solstad
Ingeborg Forbregd
Knut Krokann (slutta pr 1.2.2009)
Elisabeth Selås
Aage Storsve
Gaute Arnekleiv

2. Hva er gjort av kompetansetiltak på kontrollområdet?

a) I FMLA: Møter i kontrollteamet

b) I/rettet mot kommunene: Ingenting

3. Hvilke kontroller er gjennomført og i hvilket omfang?

Forvaltningskontroll, antall kommuner:	2
Foretakskontroll, antall foretak:	13

4. Hvilke ordninger/delordninger er kontrollert?

Forvaltningskontroll:
Prod
RMP
SMIL/NMSK
Velferdsordninger

Foretakskontroll konsentrert om:
Prod: Økologisk kornproduksjon
Prod: Samdrift
Prod + RMP: Innmarksbeite
Driftstilskott skog
Skosbilveg

5. Hva slags type avvik er avdekket (presiser ift ordning/ forskrift/ vilkår i regelverk)?

Muleg driftsfellesskap samdriftsforetak + medlemsforetak
Små manglar vedr. miljøplan

6. Hvordan er avvik er fulgt opp? sett x

Kontrollert enhet er pålagt å endre sine rutiner	x
Tilskudd er trukket tilbake	

Annet, spesifiser her: Sak om muleg driftsfellesskap blir behandla og reaksjon vil bli vurdert

7. Hva ser dere som de viktigste utfordringer i kontrollarbeidet videre fremover (eks. risikovurderinger, malverktøy, oppfølging av avvik med mer)?

Det er viktig å rette ressursane dit risikoen for feil er størst. Denne vurderinga er ei utfordring. Oppfølging av avvik kan i større saker vere ei utfordring så her trengst ei kokobok for rekkjefølge i sakshandsaminga og kva forskrifter og paragrafar som er viktige å få med.

8. Har kontrollvirksomheten avdekket behov for regelverksendringer (presiser hvor i regelverk)?

Regelverk for driftsfellesskap bør gjerast strammare og grenser bør trekkast. Betre med dispensasjonsadgang enn at vi skal få mange rare forhold rundt i kommunane.

9. Andre kommentarer/ innspill (eks. generelle erfaringer fra kommuner som er kontrollert):

Vi blir godt tatt i mot og kommunane er positive til kontrollbesøket. Stort sett har kommunane tilskottsforvaltninga på stell.

Rapportering om behandling av klager og dispensasjonssøknader 2008

I denne tabellen skal det registreres antall behandlede klagesaker og dispensasjonssaker for de ulike ordningene

Ordning	Antall saker				
	Dispensasjon			Klage	
	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
Forskrift om produksjonstilskudd - sum	80			5	3
* Tilskudd til husdyr	1			1	1
* Areal- og kulturlandskapstilskudd	18			1	1
* MVA og ER	55				
* Andre	6			3	1
Tilskudd til RMP inkl. endret jordarbeiding	4	1		1	
Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	18			4	1
Tilskudd til avløsning ved sykdom - totalt	21	1		5	1
* næringsinntekt	17			2	1
* utvida periode	2				
* anna	2	1		3	
Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet					
Tidligpensjonsordningen for jordbrukere	2			1	
Forskrift om miljøplan	1				
Erstatning ved klimabetinga skader i plante- og honningproduksjon				2	1
Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk					

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2008 - antall

Klagebehandling

Embeter	Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
FMST	1	3	0	0	2	2
Sum	1	3	0	0	2	2

Dispensasjonssøknader

Embeter	Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
FMST	80	0	5	4	1	1	24	1	8
Sum	81	3	5	4	3	3			

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

25.1 Kompetansesenter

Avdelingen anvender og arbeider for å utvikle arbeidsmetoder som fremmer lokal medvirkning, engasjement og eierskap/ oppslutning til løsninger.

Avdelingen har pr. nå vært involvert i og hatt ansvar for et stort antall prosesser relatert til landbruk og bygdeutvikling. Medarbeidere i avdeling og kommunene utvikler ferdigheter på prosessledelse. Dette blir nå utviklet videre gjennom etablering av prosesssteam i avdelingen og Prosess Torg som også involverer ressurspersoner i kommunene

Prosjekt ”Nettverk for optimistbygdene” er et samarbeid mellom FM, avd. landbruk og bygdeutvikling, STFK og 6 lokalsamfunn i 5 kommuner i Sør-Trøndelag. Prosjektet inngår i KRD sin småsamfunnssatsing. Prosjektet bidrar til å utvikle avdelingens rolle som kompetansesenter.

På skogbruk prioriteres den faglige oppfølgingen av fagansvarlige på skog i kommunene gjennom regionmøter. Dette må sees i sammenheng med utvikla kommunevise faktaark på skogbruk hvor det fokuseres strekt på måloppnåelse i forhold til virkemiddelbruk.

Embetet har arbeidet særlig med næringsutvikling i utmark og i og i tilknytning til verneområder gjennom avsatte, dedikerte ressurser. Rollene som initiativtaker, prosessmedhjelper og nettverksbygger samt kompetanseformidler, har vært sentrale i et etablert samarbeid mellom LA og MVA.

Inn På Tunet- arbeidet i avdelingen har gitt avdelingen et tydelig preg av kompetansesenterfunksjon for både kommunene, landbruksnæringa og regionale helseforetak. Avdelingens ansvarlige for området er også leder av sentral arena for IPT.

25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

Årlig gjennomføres fellesmøter mellom Landbruks- og Miljøvernavdelingen med 50% av kommunene i fylket. Kommunens politiske og adm- ledelse samt fagpersonale møter. Å bidra til utvikling av kommunene som landbrukspolitisk aktør er ett av de sentrale siktemål for møtene. Gode evalueringer. LA-avdelingen gjennomfører også sammen med miljøvernavdelingen en årlig konferanse for tilsatte i kommunal landbruks- og miljøforvaltning og der den landbruks- og miljøpolitiske dialogen er sentral.

Prosjekt på bioenergi har vært en av de utløsende faktorene for et samarbeid mellom KS, STFK og FMST om kommunenettverk med klima og energi som tema. pr. nå deltar 15 kommuner i slike nettverk. Gjennom Regionalt LandbruksForum deltar KS sammen med øvrige regionale virkemiddelaktører og næringspolitiske organisasjoner i strategisk utvikling av landbruksområdet i fylket. Arbeidet med utvikling av kommunen som førstelinjeaktør i næringsarbeidet gjennomføres i regi av regionalt partnerskap og KS i hht avtaleverk inngått mellom KS og LMD, IN og STFK.

25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Rapportering om aktiviteten på området skjer til Statens Landbruksforvaltning gjennom fagsystemene i tråd med fastsatte tidsfrister.

Arbeid med revisjon av hovedplan er under forberedelse og skal gjennomføres i 2009.

Prosesen med skogbruksplan er i dag for teknifisert hvor fokus tas bort ifra bruk av data til økt aktivitet, næringsutvikling og skogeiers behov. Tida brukes for lite formåls effektivt i forvaltningen både på fylkes- og kommuneplan.

Det er et forsterka behov for å få avklart roller og bidra til forenklinger og standardisering av prosessene. I samarbeid med SLF, Skog og landskap og LMD tas det nå tak i rolleproblematikken knytta til prosesser rundt gjennomføring av skogbruksplanlegging. FMST i begge trøndelagsfylkene har gjennomført møter med Allskog som oppdragstaker hvor roller og rolleforståelse har vært tema.

Rapportering gjennomført i hht krav.

Resultatområde 26 Jord- og landskapsressurser

26.1 Jordvern og kulturlandskap

Arbeidet med å synliggjøre de nasjonale målene om jordvern og kulturlandskap overfor regionale og lokale aktører samt overfor allmennheten, gjøres fortløpende i dialogen med kommunene og i behandling av planer.

Både i årsrapport for 2007 og i dialog med LMD/SLF i april 2008 har vi rapporter om behov for sterkere virkemidler i jordvernet. Ønsker klarere regelverk i tilknytning til SMIL-ordningen, spesielt knytta opp mot freda/verneverdige bygninger.

Vi er bekymret over at kommunale NMSK midler som er viktig for skogkultur og lokalt engasjement har vist en jevn nedgang siden 2006.

Det ble planlagt en regional (NT, ST, MR) jordvernkonferanse som ble arrangert i januar 2009.

Arbeidet med innføring av utvalgte kulturlandskap i Sør-Trøndelag. I vårt fylke er seterdalene i Budalen utvalgt som satsingsområde. Revidering av RMP.

Vurdert alle SMIL-saker som er innvilget i kommunene, og vil ut ifra dette utarbeide presiseringer av hva som ligger i ordningen.

Utvikling av kurs om kartlegging av verdifull kulturmark i samarbeid med DN og Bioforsk. Kurset gjennomføres i 2009.

I 2007 ble det laget en oversikt over tilstand og utvikling i områdene som er betegnet som spesielt verdifulle i Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag (5/96). I mange av områdene er det satt i gang SMIL-tiltak for å ta vare på kulturlandskaps-verdiene. Noen områder mottar også RMP-midler.

Seterdalene i Budal (Midtre Gauldal kommune) er utpekt som utvalgt kulturlandskap i Sør-Trøndelag. Områdeplan for det utvalgte kulturlandskapet ble levert SLF i oktober 2008. Vil skrive avtaler med grunneiere/brukere så snart tilskuddet til det utvalgte kulturlandskapet er innvilget, og håper at de konkrete skjøtsels- og vedlikeholdsprosjektene vil bli igangsatt sommeren 2009. Har løpende kontakt med kommuneadministrasjonen.

26.2 Samfunnsplanlegging

Geovekst og Norge digitalt. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag deltar aktivt i Geovekst og Norge digitalt. Embetet har en aktiv bruk av data som blir tilgjengeligjort gjennom dette samarbeidet. På kartportelen GisLink er disse data gjort tilgjengelig både for publikum og saksbehandlere. Internt brukes data til geografiske analyser, produksjon av temakart og sammenstilling av informasjon. Embetet har svært stor nytte av at data er lett tilgjengelig.

Aktiv deltakelse i kommunale og regionale planprosesser. Gjennomføring av regionvise samlinger med tilbud til nyvalgte politikere innen landbrukets lover/jordvern.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 21	482	68	482	68
Resultatområde 22	144	63	144	63
Resultatområde 23	90		90	0
Resultatområde 24	90		90	0
Resultatområde 25	135	15	135	15
Resultatområde 26	100	45	100	45
Sum:	1041	191	1041	191

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

31.1 Tilsyn

Foruten felles nasjonalt tilsyn er det gjennomført ti tilsyn med til sammen 7 skoleeiere. Her inngår også tilsyn med timetall i videregående skoleverk. For fire skoleeiere er det foretatt tilsyn ut fra bestemmelsene om elevenes skolemiljø. For alle er det påvist avvik; det mangler internkontroll system på skolen som ivaretar bestemmelsene i kap 9a, og skoleeier mangler system for å ivareta sine forpliktelser etter § 13-10 annet ledd. Alle disse skoleeierne/skolene legger nå ned et grundig arbeid for å oppfylle myndighetskravene.

Tilpasset opplæring/spesialundervisning har vært tema i en kommune, hvor det ble gitt to avvik. Erfaringsmessig har mange kommuner avvik ut fra bestemmelsne i kap 5 i opplæringsloven. Dette er noe overraskende da det er et område hvor det over tid er lagt ned mye aktivitet i informasjon og veiledning.

Det er videre gjennomført tilsyn med en grunnskole etter privatskoleloven. Tilsynet påviste 6 avvik. Også ved den private skolen manglet skoleeier et system for å ivareta sine forpliktelser med hensyn til å vurdere og følge opp om lovverk og vilkår ved godkjenningen blir fulgt. Ut fra tilsynet er Utdanningsdirektoratet gitt en orientering om de økonomiske forhold ved privatskolen. Dette er så langt ikke fulgt opp av direktoratet.

Tilsyn ut fra GSI tall/Storingets merknad er gjennomført hos 9 skoleeiere. For 7 av disse ble det påvist feil i skolens rapportering til GSI. Tilsynet medførte at det ble gitt pålegg om retting for en av skoleeierne, dette pålegget er fulgt opp.

Samlet sett forefinnes det for tiden ikke pålegg som mangler oppfølging av skoleeier. Flere av tilsynene er iverksatt ut fra henvendelser fra foreldre/foresatte med barn i skolen. Fylkesmannen har ut fra vurderinger valgt å gjennomføre tilsyn. Ved valg av tilsynsobjekter legges forøvrig til grunn en risikovurdering sammen med ønske om at skoleeierne ved jevne mellomrom underlegges tilsyn. Informasjon fra GSI, nasjonale prøver, elevundersøkelsen, m.m. blir alltid benyttet i tilsynsarbeidet. Hva som er faktisk behov for tilsyn, er vanskelig å fastslå, men det er en klar erfaring at tilsyn, kanskje mer enn noe annet, medfører iverksetting av målrettede og kvalifiserte utviklingstiltak hos skoleeier. Systemkravet synes imidlertid å være stort og krevende for enhver skoleeier. Bare ut fra disse perspektiver, er det nok behov for økning av tilsynsvirksomheten.

Tilsynsoversikt utdanningsområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Metode	Kommenter
FMST					■		
FMST	Trondheim kommune/Sjetne skole	Elevenes psykososiale skolemiljø	Trondheim kommune/Sjetne skole har ikke etablert et internkontrollsystem som sikrer at kravene i henhold til opplæringslovens bestemmelser om elevenes psykososiale skolemiljø blir oppfylt. Trondheim kommune har heller ikke et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om kravene i opplæringsloven til elevenes skolemiljø blir oppfylt.		■	Skriflig tilsyn	
FMST	Skaun kommune	Elevenes skolemiljø	Skaun kommune/Skaun ungdomsskole/Venn skole har ikke etablert et internkontrollsystem som sikrer at kravene i henhold til opplæringslovens bestemmelser om elevenes skolemiljø blir oppfylt. Skaun kommune har heller ikke et et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om kravene i opplæringsloven til elevenes skolemiljø blir oppfylt.		■	Systemrevisjon	
FMST	Agdenes kommune	Tilpasset opplæring/spesialundervisning	Avvik 1: Agdenes kommune har ikke et forsvarlig system for å avdekke, vurdere og følge opp om kravene i opplæringsloven og forskrifter knyttet til tilpasset opplæring, herunder spesialundervisning, blir oppfylt. Avvik 2: Elev i Agdenes kommune får ikke den opplæringen han har rett til i henhold til opplæringsloven. Eleven får ikke all sin opplæring av lærere tilsatt ved skolen		■	Systemrevisjon	
			Trondheim kommune Okstad skole har ikke etablert et				

FMST	Trondheim kommune/Okstad skole	Elevenes skolemiljø §§ 9a-1, 9a-3 og 9a-4	internkontrollsystem som sikrer at kravene i henhold til opplæringslovens bestemmelser om elevenes psykososiale skolemiljø blir oppfylt.		■	Skriftlig tilsyn	
FMST	Sør Trøndelag fylkeskommune	Elevenes skolemiljø. kap 9a, § 11-5a og § 13-10 annet ledd	Sør Trøndelag fylkeskommune/Fosen og Strinda videregående skoler har ikke etablert et internkontrollsystem som sikrer at kravene i henhold til opplæringslovens bestemmelser om elevenes skolemiljø blir oppfylt. Sør Trøndelag fylkeskommune har heller ikke et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om kravene i opplæringsloven til elevenes skolemiljø blir oppfylt.		■	Systemrevisjon	
FMST	Sør Trøndelag fylkeskommune	Timetall videregående opplæring	Sør Trøndelag fylkeskommune tilfredsstillers ikke kravene til et forsvarlig system for planlegging av minste årstrimetall.		■	Skriftlig	
FMST	Midtre Gauldal kommune	Stortinget merknad til § 8-2	Midtre Gauldal kommunes ressurstildeling til grunnskoleopplæringen ved Støren ungdomsskole skoleåret 2007/2008, er ikke i samsvar med de forutsetninger Stortinget la til grunn ved opphevingen av bestemmelsene om klassesdeling.		■	Skriftlig	
FMST	Hemne kommune	Elevenes skolemiljø kap 9a og § 11-1a	Hemne kommune/Sodin skole har ikke etablert et internkontrollsystem som sikrer at kravene i henhold til opplæringslovens bestemmelser om elevenes skolemiljø blir oppfylt. Hemne kommune har heller ikke et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om kravene i opplæringsloven til elevenes skolemiljø blir oppfylt.		■	Systemrevisjon	
FMST	Sør Trøndelag fylkeskommune/Melhus vgs	Bruk av fritakshjemmel	Ikke avvik		■	Skriftlig	
FMST	Nidaros Private Ungdomsskole	Privatskoleloven kap 2, 3, 4, 5 og 6	Det ble gitt 6 avvik; fag/timefordeling, fysisk skolemiljø, Ordens - og inntaksreglement, spesialundervisning, forsvarlig system etter § 5-2 og skolepenger.	Det er gitt 4 merknader; vurdering, skoleskyss, tilpasset opplæring og styremøter.	■	Systemrevisjon.	Forhold ver skolens regnskap og økonomi er oversendt Utdanningsdirektoratet for behandling.

31.2 Klagesaksbehandling

Behandling av klager er et område som både er tidkrevende og krever bred kompetanse. Det synes også som om flere av klagesakene fremstår som mer komplekse og omfattende enn tidligere. Kunnskap om forvaltning er kanskje heller ikke alltid gitt fokus i samme grad som delegasjonene er gitt til enhetslederne hos skoleeier. Området spesialundervisning, som tidligere omfattet en rekke klager, har på langt nær det samme omfang som tidligere. Elleve klagesaker for hele grunnsopplæringen er et lavt tall. Det foreligger imidlertid ikke oversikt som viser at skoleeier selv imøtekommer klager i større grad enn tidligere. Flertallet av behandlede klager hos FM er gitt avslag. Elevenes skolemiljø er et område hvor vi hadde forventet økning i antall klager. I 2008 er det behandlet 8 klager, et antall som ikke er spesielt høyt. Det er kanskje mer bekymringsverdig at det ikke er innkommet en eneste

klage på vedtak/manglende vedtak om tiltak vedrørende elevenes skolemiljø i videregående opplæring. Tilsyn med skoleeier i 2008 påviste da også manglende rutiner på informasjon om rettigheter og mangelfull kunnskap om forvaltning av området hos såvel skoleeier som skoler. Området skoleskyss har et relativt stort antall klager, i hovedsak gjelder disse klage på kommunens vurdering av hva som er å anse som særlig farlig/vanskelig skolevei. Antall klagesaker her med utfallet medhold/delvis medhold og avslag er omtrent av samme størrelsesorden. Klagesaker på tildeling av skoleplass varierer fra år til annet, alt etter om kommunen foretar endringer i skolestruktur. I 2008 har vi hatt 6 klagesaker, de fleste er gitt avslag. Klage vedrørende standpunkt karakterer er markert lavere enn i 2007. På dette området vil god og målrettet informasjon til elevene ofte gi seg utslag i antall klager. Forøvrig er det behandlet 6 saker vedrørende spesialpedagogisk hjelp hvor fem er gitt medhold. Utover dette er det en del klagesaker spredd på mange forskjellige områder.

		Type klage	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Sum
FMST	Klage i grunnskolen	Skoleskyss	6	7	13
FMST	Klage i grunnskolen	Klage på standpunkt karakterer	29	45	74
FMST	Klage i grunnskolen	Særskilt språkopplæring	0	1	1
FMST	Klage i grunnskolen	Bortvisning	0	1	1
FMST	Klage i grunnskolen	Elevenes skolemiljø	5	3	8
FMST	Klage i grunnskolen	Permisjon	1	0	1
FMST	Klage i grunnskolen	Spesialundervisning	3	7	10
FMST	Klage i grunnskolen	Skoleplass	0	4	4
FMST	Klage i grunnskolen	Delt skoleplass	0	1	1
FMST	Klage i grunnskolen	Innsyn i utvidet søkerliste	1	0	1
FMST	Klage i private skoler	Skoleskyss	0	1	1
FMST	Klage i videregående opplæring	Spesialundervisning	0	1	1
FMST	Klage i videregående opplæring	Rett til videregående opplæring	0	1	1
FMST	Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder	Spes.ped hjelp til barn under skolepliktig alder, jf §5-7	5	1	6
FMST	Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder	Skyss	1	0	1

31.3 Grunnskolens informasjonssystem, GSI

I forkant av GSI-innsamlingen for skoleåret 2008/09, inviterte Fylkesmannen kommunene og de private grunnskolene til et eget informasjonsmøte den 26. september. Fylkesmannen har gode erfaringer med å gjennomføre slike avklarende informasjonstiltak i forkant av GSI-innsamlingen. Slike samlinger bidrar til en mer helhetlig forståelse av GSI-skjemaet som igjen bidrar til at kvaliteten på data blir bedre.

Som forberedelse til nasjonalt tilsyn, har Fylkesmannen hentet ut og sammenstilt GSI-data på sentrale områder. Dette har vært veldig nyttig for å få et best mulig bilde av kommunene/skolene.

Fylkesmannen rapporterte særskilt på gruppestørrelse til Utdanningsdirektoratet per 1. april.

31.4 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har en utstrakt og omfattende veiledningsvirksomhet på opplæringsområdet. I løpet av året gjennomføres det faste møtepunkter med skoleeiere både i offentlig og privat opplæringsvirksomhet hvor regelverk, endringer i lov og forskrifter, høringsdokumenter, stortingsmeldinger og nasjonale prioriteringer er tema. Fylkesmannen deltar også i møter/samlinger arrangert i regionene (flere kommuner samlet) i diverse fora i den enkelte kommune og på andre arenaer, eks kommunestyremøte hvor informasjon, veiledning og debatt om grunnopplæringen er gitt fokus. De daglige henvendelser fra skoleeiere inngår samtidig som en del av informasjonsvirksomheten. Fylkesmannens hjemmesider er også sentral i informasjonsarbeidet. I løpet av året gjennomføres det videre mye veiledning og informasjon med bakgrunn i henvendelser til Fylkesmannen fra elever, foreldre, rådsorgan, organisasjoner og media. Henvendelsene kan inneholde beklagelser, ønske om informasjon om rettigheter og ellers behov for kunnskap om skolelovgivningens bestemmelser. En god del av veiledningen skjer muntlig, mens en del henvendelser medfører skriftlig avklaring og presiseringer. Dette er ikke klagesaker, men vil inngå i det samlede veiledningsarbeidet og bidra til informasjon og veiledning på flere områder. Henvendelser fra foresatte/elever synes å øke. Noen ganger ender veiledningen også opp i formelle klagesaker.

31.5 Eksamen og nasjonale prøver

Fylkesmannens ressursbruk i forhold til arbeidet med eksamen og nasjonale prøver anslås å ha vært 43 ukeverk i 2008. Av dette er ca 5 ukeverk knyttet til arbeid med nasjonale prøver.

Gjennomføring av nasjonale prøver og eksamener har vært gjennomført slik de skulle i henhold til forskrifter, læreplaner og andre sentralt gitte retningslinjer. Fylkesmannen vil likevel peke på at fritaksforskrift til nasjonale prøver ikke er utformet med tanke på systemperspektivet slik det framkommer ved dagens ordning. Ordlyden er av en sår karakter at den vinkler fritaket mot individuell nytte av prøvene og ikke mot systemet. Dette kan desimere de nasjonale prøvene på sikt, ved at man – med forskriften i hånden – kan påberope seg mange individuelle fritak.

Innføringen av PAS ved gjennomføringen av sentralgitt eksamen bød på mange utfordringer – og gjør at tidsbruken knyttet til sentralgitt eksamen økte betydelig fra 2007.

Fylkesmannen nytter i relativt stor grad informasjonen som fremkommer ved avviklingen av nasjonale prøver – både i tilsynsarbeidet og i annen dialog med skoleeiere. Fylkesmannen understreker likevel behovet for enda enklere tilgang til brukervennlige rapporter knyttet til prøvene. Dette gjelder både for fylkesmannen og for skoleeiere.

31.7 Tilskuddsforvaltning

Kap 225 post 64 Opplæring av barn og unge i asylmottak

Fylkesmannen har kontrollert at søknadene er fullstendig utfylt mht DUF-nr, antall mnd i opplæring, dato, underskrift mv. I tillegg har Fylkesmannen kontaktet UDI Midt-Norge for å få oversendt navnelister over barn i asylmottak. Fylkesmannen har gjennomført formalia- og rimelighetskontroller, men har ikke funnet det påkre et med stikkprøvekontroll.

Kap 225 post 60 Tilskudd til landslinjer

Fylkesmannen har mottatt søknader fra Heimdal og Oppdal videregående skoler, og etter kontroll/gjennomgang overseendt disse til Utdanningsdirektoratet. Fylkesmannen har gjennomført formalia- og rimelighetskontroller, men har ikke funnet det påkre et med stikkprøvekontroll.

Kap 225 post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring

Fylkesmannen har mottatt søknader fra fylkeskommunen og de private videregående skolene, og etter kontroll/gjennomgang overseendt disse til Utdanningsdirektoratet. Fylkesmannen har gjennomført formalia- og rimelighetskontroller, men har ikke funnet det påkre et med stikkprøvekontroll.

Kap 253 post 70 Tilskudd til folkehøgskoler

Fylkesmannen har gjennomført regnskapsettersyn for folkehøgskolene, og ikke funnet noe å bemerke, jf brev fra Fylkesmannen datert 29.07.2008.

Kap 225 post 66 Tilskudd til leirskoleopplæring

Fylkesmannen har kontrollert at søknadene er riktig utfylt med vedlegg. Foretatt formalia- og rimelighetskontroller.

31.8 Koordinering av sensur for sentralt gitt eksamen i videregående opplæring

Rapportering skjer løpende gjennom året og etter fellessensurmøtet. Derfor ingen særskilt rapportering i årsrapporten.

31.9 Forvaltning av private skoler i utlandet

31.10 Pedagogisk-psykologisk tjeneste for elever ved norske private skoler i utlandet

Resultatområde 32 Oppgaver tilknyttet Kunnskapsløftet og annet utviklingsarbeid

32.2 Kompetanseutvikling

Fylkesmannen har også i 2008, gjennom felles møter med kommunale aktører og representanter fra universitet/høgskoler, klart å skape en god dialog om etter- og videreutdanning. Likevel er det fremdeles en vei å gå for at tilbydere og etterspørere av kompetanseutvikling skal finne fram til et optimalt samarbeid. Utviklingen er likevel positiv også i 2008.

Fylkesmannen har spesielt følt ansvar for midlene knyttet til videreutdanning i fremmedspråk 2 og naturfag. Det ble holdt egne møter mellom interessentene når det gjaldt disse øremerkede midlene. Møtene resulterte i bindende avtaler mellom kommunene, representert ved regionkonsulenter, og universitet/høgskolene. Utdanningsorganisasjonene og Kommunenes sentralforbund har også deltatt i møtene. Alle parter har vært svært fornøyd med denne samarbeidsformen.

Fylkesmannen oppfordret til kompetansekartlegging i forkant av arbeidet med kompetanseutviklingen i 2008. Kommunene følger i økende grad denne anmodningen.

Fylkesmannen vil i tillegg nevne at vi deltar i ulike arbeidsgrupper som direkte er relatert til kompetanseutvikling. Det være seg grupper knyttet til prosjekter som veiledning av nyutdannede lærere, Skolelaboratoriet, regional gruppe for skolevurdering, fagutvalget for lærerutdanning og lærerutdanning i realfag. Nytt for 2008 er også deltakelse i fellesprosjekt mellom fylkeskommunen og NTNU, der det skal utvikles modeller for bedre samarbeid.

32.3 Skoleporten

Fylkesmannens arbeid med skoleporten har vært av begrenset karakter i 2008. Det meste har vært knyttet til opprettelse av nye passord og veiledning i bruk av ulike rapportfunksjoner. Den tendens Fylkesmannen så i 2006 og 2007, der skoleledere og skoleeiere benyttet Skoleporten mindre og mindre, snudde i 2008. Informasjonen mellom ulike administrative nivåer, og også til politisk nivå, skjer i økende grad med utgangspunkt i Skoleporten. Det er likevel viktig å understreke at Skoleporten har et stort potensial som ikke utnyttes i dag. Relevante data og brukervennlighet, forstått som enkel rapporttilgang, er her viktige nøkkelord. Det nasjonale tilsynet i 2008 bekreftet dette.

Til forskjell fra tidligere år, har Fylkesmannen inntrykk av at mange skoleeiere og skoleledere ikke lenger vegrer seg like mye for å bruke Skoleporten i sitt arbeid.

Fylkesmannen selv har i liten grad nyttet Skoleporten ved tilsyn og dialog med skoleeiere. Dette skyldes at rapportene i liten grad har vært funksjonelle, og at andre databaser, som Nasjonaleprover.no og Elevundersøkelsen har vært mer målrettede redskaper.

32.4 Nasjonale strategiplaner, program og utviklingsoppgaver

Skapende læring - strategi for kunst og kultur i opplæringen

Fylkesmannen har i 2008 hatt et nært samarbeid med fylkeskommunen. Det er i løpet av året gjennomført regionsvise møter med alle kommunene i fylket. Kommunene har vært representert med ansvarlige for skole, kultur og kulturskole. Tema har blant annet vært Skapende læring, Strategi for kunst og kultur i opplæringen.

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning - kap. 230.01

Tema som er gjennomgående for flere kommuner, tas i i tilknytning til samlinger for skolefaglig ansvarlig.

Fylkesmannen har etablert praksis med å tilby veiledning i etterkant av gjennomførte tilsyn. Dette er noe både kommuner, fylkeskommunen og private skoler etterspør. Veiledningen inngår vanligvis som et tiltak i arbeidet med å lukke avvik.

Det er også etablert praksis med at når kommunene skal revidere rutiner knyttet til spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp, kan de be om veiledning fra Fylkesmannen.

I forbindelse med klagebehandling på vedtak om spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp, innarbeider Fylkesmannen veiledning skriftlig der det er naturlig i eget svarbrev. I tillegg gis det muntlig veiledning i forbindelse med innhenting av flere saksopplysninger. I den senere tid har flere kommuner etterspurt veiledning i etterkant av Fylkesmannens klagebehandling. Rent praktisk gjennomføres denne veiledningen i form av møter og samlinger. Kommunene organiserer samlingene slik at både skoleledelse/barnehagestyrere, spesialpedagoger, PPT og kommuneansvarlig deltar.

32.6 Utviklingsarbeid – Urfolk og nasjonale minoriteter

32.7 Opplæring innenfor kriminalomsorgen

Resultatområde 38 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

38.1 Tilskuddsforvaltning

Kap 231 post 61 Investeringstilskudd

Gjennomført formalia- og rimelighetskontroller og en stikkprøvekontroll.

Kap 231 post 64 Tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler

Gjennomført formalia- og rimelighetskontroller.

Kap 231 post 65 Skjønnsmidler til barnehager

Gjennomført formalia- og rimelighetskontroller.

Kap 231 post 60 Driftstilskudd til barnehager

Gjennomført formaliakontroll, rimelighetskontroll og stikkprøvekontroll.

38.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i 2008 mottatt 5 klagesaker iht barnehageloven med forskrifter. Dette er ikke rapportert i tabellmalen, siden denne ikke åpner for rapportering på klagesaker iht § 14.

Av disse er 1 klage på vedtak om endring av driftsgrunnlaget. - kommunenes vedtak ble stadfestet.

Fylkesmannen har videre behandlet 4 klager på likeverdig behandling ved utmåling av kommunalt tilskudd. Av disse ble 3 gitt medhold og i 1 sak ble kommunens vedtak stadfestet.

Klagesaksbehandling barnehageloven med forskrifter

	Type klage	Medhold/delvis medhold	Avslag
FMST			

38.3 Informasjon og veiledning

Som barnehagemyndighet ble kommunene innvitert til et todagers kurs i systemrevisjon som tilsynsmetodikk. Dette som et tiltak for å konkretisere en metode som kan brukes til å føre tilsyn med barnehager på. Dette tiltaket ble gjennomført i Trondheim, i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Møre-og Romsdal fylke.

I 2008 ble det gjennomført en todagers samling for de barnehageansvarlige i kommunene. Tema var oppgaver som kommunen har som lokal barnehagemyndighet, herunder likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd.

Fylkesmannen gir veiledning til kommuner som vi ser trenger bistand. Dette skjer både over telefon og ved at den barnehagefaglige kommer inn til Statens hus for å få råd og veiledning av Fylkesmannens ansvarlige på barnehageområdet.

Fylkesmannen har gitt veiledning overfor enkeltkommuner og grupper av kommuner når det gjelder likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd.

38.4 Tilsyn

I tillegg til de tre tilsynene som fremgår av tabellen (hvor tema er bestemt nasjonalt), har Fylkesmannen diskutert barnehagesaker med kommuneledelsen i flere kommuner. Dette har blant annet skjedd i Fylkesmannens dialogbaserte kommunebesøk, som i 2008 omfattet kommunene Holtålen, Melhus, Midtre Gauldal, Rissa og Tydal. I disse besøkene har Fylkesmannen blant annet tatt opp utbyggingssituasjonen og kommunen som barnehagemyndighet.

Med utgangspunkt i beklagelser fra foreldre/foresatte, har Fylkesmannen også rettet henvendelser til kommuner for å etterspørre hvordan kommunen som barnehagemyndighet har fulgt opp konkrete forhold.

Tilsynsoversikt barnehageområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik/Funn	Frist for lukking av avvik	Pålegg	Merknad	Ressursbruk	Kommentar
FMST					■			
FMST	Meldal kommune	§§10 og 11, §16, §§17 og 18.	Ingen avvik, to merknader		■			Systemrevisjon
FMST	Oppdal kommune	§§ 10 og 11, §16, §§17 og 18	Ingen avvik, to merknader		■			Systemrevisjon
FMST	Skaun kommune	§§ 10 og 11, §16, §§ 17 og 18.	To avvik, én merknad	27.02.2009	■			Systemrevisjon

Resultatområde 39 Oppgaver tilknyttet Barnehageløftet og annet utvikling

39.1 Utbygging

Det er gjennomført dialog med alle kommunene hvor tema har vært: ventelister etter hovedopptak, utbyggingsplaner og hvorvidt disse er politisk behandlet, samt plikten til å innfri retten til barnehageplass fra 2009. I Fylkesmannens dialogmøter med utvalgte kommuner har utbygging og retten til barnehageplass vært tema.

Tilflytningskommunene har ventelister på søkere som har søkt etter fristen til hovedopptak. Her vil det fortsatt være behov for utbygging. I Trondheim kommune er det i en 4 års periode beregnet en prognose på ca 250 nye barnehageplasser årlig. Trondheim som storby er i en særstilling i fylket. Kommunen signaliserer at ordningene rundt barnehageutbygging må opprettholdes. Kommunen vil i årene fremover ha utfordringer med å bygge permanente bygg som erstatter de midlertidige barnehagene, bygge nye barnehager for å ta unna veksten samt rehabilitere eldre barnehager. Trondheim kommune vil gi barn under 1 år en rettighet til barnehageplass.

39.2 Kvalitetsutvikling

I 2008 gjennomførte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Trondheim kommune og Stjørdal kommune en uke med kompetansetiltak for barnehagepersonale. Hovedtema i "uke 42" var barns medvirkning og pedagogisk ledelse/veiledning av pedagogisk dokumentasjon.

Fylkesmannen har iverksatt og fulgt opp kompetansetiltak via regionarbeid/interkommunalt samarbeid. Fylket er inndelt i 5 regioner hvor Trondheim by er en region. De 4 andre har hver sin regionkonsulent som er lønnet av de samarbeidende kommunene og Fylkesmannen. Samarbeidende kommuner har i fellesskap utarbeidet kompetanseplaner. Gjennomføringen av arbeidet ledes av regionkonsulentene. Fylkesmannen deltar på noen møter med de ulike regionenes arbeidsgrupper hvor også regional høgskole - Dronning Mauds Minne deltar. Fylkesmannen er i dialog med både kommunene, regionkonsulentene og Dronning Mauds Minne Høgskolen for å ha oversikt over utvikling og prosesser i regionene. Dette gir Fylkesmannen en god mulighet til å påskynde kommuner som ikke har utmerket seg som utviklingsorienterte.

Alle kommuner i fylket har, som følge av de interkommunale planene, deltatt i ulike igangsatte tiltak. Dette gjelder både pedagogisk ledelse, barns medvirkning, språkmiljø og spårkstimulering, og samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole. Tiltakene har vært rettet både mot styrere, pedagogiske ledere/førskolelærere, barne- og ungdomsarbeidere, assistenter samt andre. Tilbudene er likeverdig, dvs at de er rettet både til de ikkekommunale - og de kommunale barnehagene.

Samlet ressursbruk: 7 ukeverk

39.3 Nasjonale strategiplaner og særskilte satsingsområder

I 2008 har fylkesmannen gjennomført en to dagers tverrfaglig samling for kommunene. Her er overordnet tema "Utsatte barn og unge". Dette innebærer belysning av temaene nedsatt funksjonsevne og mobbing. Samlet ressursbruk hos FM er 5 ukesverk.

Tilgjengelighet/universiell utforming

Rapportering om tiltak og bruk av midler på kap.231 post 63. Ørland kommune har fått tildelt midler over kap for å muliggjøre tiltak i sin plan for å bedre den minoritetsspråklige språkstimuleringen i barnehagene. Regnbuen barnehage har fått midler til å styrke språkopplæring i førskolealder, dette er en barnehage som er knyttet asylmottak i Hemne kommune. Sammen med barnehager fra Orkda, Melhus og Trondheim får de tilskudd for å delta i prosjektet som blir veiledet av NAFO.

Ressursrapportering

Fylkesmannen har også i 2008, gjennom felles møter med kommunale aktører og representanter fra universitet/høgskoler, klart å skape en god dialog om etter- og videreutdanning. Likevel er det fremdeles en vei å gå for at tilbydere og etterspørre av kompetanseutvikling skal finne fram til et optimalt samarbeid. Utviklingen er likevel positiv også i 2008.

Fylkesmannen har spesielt følt ansvar for midlene knyttet til videreutdanning i fremmedspråk 2 og naturfag. Det ble holdt egne møter mellom interessentene når det gjaldt disse øremerkede midlene. Møtene resulterte i bindende avtaler mellom kommunene, representert ved regionkonsulenter, og universitet/høgskolene. Utdanningsorganisasjonene og Kommunenes sentralforbund har også deltatt i møtene. Alle parter har vært svært fornøyd med denne samarbeidsformen.

Fylkesmannen oppfordret til kompetansekartlegging i forkant av arbeidet med kompetanseutviklingen i 2008. Kommunene følger i økende grad denne anmodningen.

Fylkesmannen vil i tillegg nevne at vi deltar i ulike arbeidsgrupper som direkte er relatert til kompetanseutvikling. Det være seg grupper knyttet til prosjekter som veiledning av nyutdannede lærere, Skolelaboratoriet, regional gruppe for skolevurdering, fagutvalget for lærerutdanning og lærerutdanning i realfag. Nytt for 2008 er også deltakelse i fellesprosjekt mellom fylkeskommunen og NTNU, der det skal utvikles modeller for bedre samarbeid.

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 31	160	0	160	0
31.1 Tilsyn	45		0	0
31.2 Klagesaksbeha	33		0	0
31.5 Eksamen og na	43		0	0
31.7 Tilskuddsførv	4		0	0
Resultatområde 32	14	0	14	0
32.2 Kompetanseutv	13		0	0
32.3 Skoleporten	1		0	0
Resultatområde 38	17	0	17	0
38.1 Tilskuddsførv	26		0	0
38.4 Tilsyn	21		0	0
Resultatområde 39	12		12	0
Landsdekkende oppgaver – Kunnskapsdepartementet	13		13	0
Sum:	216	0	216	0

Barne- og likestillingsdepartementet

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven og lov om registrert partnerskap

Fylkesmannen har gitt 678 separasjonsbevillinger og 628 skilsmissebevillinger i 2008. Separasjons- og skilsmissesakene blir stort sett behandlet etter hvert som de kommer inn. Maksimum liggetid før de har blitt undergitt behandling har vært 3-4 uker.

Fylkesmannen har ikke mottatt saker vedrørende bigami i 2008.

Fylkesmannen har i 2008 ikke mottatt saker angående inngåelse av ekteskap før fylte 18 år.

Vi har heller ikke mottatt saker som klageinstans angående nektelse av vigsel (prøving av ekteskapsvilkår).

42.2 Anerkjennelsesloven

Fylkesmannen har behandlet 40 saker om godkjenning av utenlandske skilsmisser og 10 søknader om skiftefritak. Disse sakene blir som regel behandlet umiddelbart når de kommer inn.

42.3 Barneloven

Ingen rapportering på 42.3.

42.5 Veiledning og informasjon

Det gis daglig råd og veiledning i saker som gjelder barneloven.

Resultatområde 43 EØS-avtalens finansielle ordninger

Resultatområde 44 Familievern

Stadfestelse av avtaler om foreldreansvar, samvær og bosted

Det er behandlet 4 saker, og i én av disse ble det ikke gitt fastsettelse.

Reisekostnader ved samvær

Tre saker er behandlet, hvorav en sak er avvist. Det er ukentlig flere henvendelser, hvor det gis råd og veiledning.

Det har ikke vært tilsynsbesøk ved familievernkontoret i fylket i 2008.

Resultatområde 45 Barnevern

45.1 Tilsyn med barneverninstitusjoner og oppfølging av og tilsyn med den kommunale barneverntjenesten

Tilsyn med barneverninstitusjoner

I 2008 ble det gjennomført 65 av 70 pålagte individtilsyn på barneverninstitusjoner. Dette utgjør 93% av de lovpålagte individtilsynene.

Det ble gjennomført 11 av 15 pålagte systemrevisjonstilsyn med barneverninstitusjonene. Dette utgjør 73,5% av lovpålagte tilsyn. Tema som har vært undersøkt ved systemrevisjon er:

- kroppsvisitasjon, ransaking og beslag, (fem institusjoner)
- beboernes rett til samvær (tre institusjoner)
- beboernes rett til medvirkning (to institusjoner)
- klage over bruk avt vang og andre henvendelser ombrudd på forskriften (en institusjon)

Det er behandlet 19 klagesaker fra beboere på institusjon. Klager ble gitt medhold i tre saker. Videre ble det arrangert to konferanser med ledelse og ansatte på barneverninstitusjoner som målgruppe. skoletilbudet til beboere på barneverninstitusjoner har spesielt vært i fokus for tilsynene i 2. halvår 2008.

Tilsyn med den kommunale barneverntjenesten

Det har vært tett dialog med enkelte kommuner i etterkant av rapportering innen barnevernområdet. Det har vært spesielt vektlagt fristoversittelser, oppfølging av barn i tiltak og tilsyn i fosterhjem.

Faglige nettverk for 25 ansatte i barneverntjenesten drives av Fylkesmannen og følges tett opp.

Fylkesmannen har avholdt to samarbeidsmøter med barnevernlederne, der aktuelle tema er tatt opp, samt informasjon om lovendringer mv.

Det har vært avholdt veiledningsmøter med enkelte kommuner etter forespørsel fra kommunene.

Fylkesmannen har i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag arrangert et dagsseminar om barnevernrett, spesielt vektlagt endringene i bvl kap. 7.

Fylkesmannen og Helsetilsyn i Sør-Trøndelag gjennomførte tilsyn med helse-, sosial- og barneverntjenster i 6 kommuner. Dette var som en del av et landsomfattende tilsyn etter oppdrag fra BLD og Statens Helsetilsyn.

Til samtlige seks kommuner ble det gitt avvik, Fire av kommunene ble gitt ett avvik, to kommuner ble gitt to avvik. Fylkesmannen og Helsetilsynet i Sør-Trøndelag har fulgt opp flere av kommunene med egne møter i etterkant. Oppfølging av dette landsomfattende tilsynet vil også kreve ytterligere oppfølging i 2009.

Det vises forøvrig til egen årsrapport for Fylkesmannens tilsyn med barnevernet.

Fylkesmannen har mottatt 38 klager på enkeltvedtak og/eller beklagelser over barneverntjenestene.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Fylkesmannen har til sammen fritatt 14 personer fra taushetsplikt.

45.3 Kompetansetiltak/Informasjonsvirksomhet

45.4 Biologisk opphav

Fylkesmannen har behandlet 41 saker om biologisk opphav.

45.5 Eidsvoll omsorgssenter for barn - tilsyn og klagebehandling

45.6 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

Resultatområde 46 Universell utforming

Gjennom en samarbeidsgruppe bestående av Fylkesmann, Fylkeskommune, Fylkesrådet for funksjonshemmede, Husbanken og Trondheim kommune er det nedfelt en strategi som gjør at det samarbeides om ulike tiltak når det gjelder universell utforming i fylket. I 2008 er det avholdt én konferanse om temaet.

Resultatområde 48 Likestilling

Med utgangspunkt i forrige handlingsplan for likestilling, organiserte Oppvekst- og utdanningsavdelingen et prosjekt i Midt-Norge for å få flere menn til å søke stillinger i barnehagene. I vårt fylke hadde vi 2 satsingskommuner som begge greide å få opp stillingsandelen menn til 20 %. Dette prosjektet ble avsluttet våren 2008. Da ny handlingsplan for likestilling kom i juli, har vi i samarbeid med høgsolen for førskolelærerutdanning, Dronning Maud, deltatt i et rekrutteringsarbeid for å få flere menn til å søke førskolelærerutdanning. Det er Dronning Maud som har ansvar for å drive rekrutteringsteamet. Fylkesmannen deltar i arbeidet, og har som spesiell oppgave å gjøre dette kjent i sine møter med kommuner og barnehager, for å få aktuelle målgrupper til å søke slik utdanning. Det har også vært gitt økonomisk støtte til lokalt utviklingsarbeid rettet mot praksis.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 42	64		64	0
Resultatområde 44	3		3	0
Resultatområde 45	105	0	105	0
45.1 Tilsyn med ba	0	0	0	0
Resultatområde 46	2	0	2	0
Resultatområde 48			0	0
Sum:	174	0	174	0

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.1 Stiftelser

51.2 Vergemålsloven

Fylkesmannen behandlet 9 saker over overformynderienes vedtak i 2008, gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene var 3 uker.

Fylkesmannen har i 2008 avviklet kurs i vergemålsloven m.v. for alle overformynderiene i Sør-Trøndelag.

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMST	9	0
Sum	9	0

51.3 Forliksrådene

Fylkesmannen har bistått SFH med å arrangere kurs for forliksråd og hovedstevnevitner. Fylkesmannen har mottatt 8 klager på forliksrådene.

51.4 Tilsynsråd for fengslene

Fylkesmannen har i 2008 foreslått nye medlemmer til tilsynsrådet for fengslene for perioden 2009-2012.

51.5 Tomtefestelov

Fylkesmannen hadde ingen tomtefestesaker i løpet av 2008.

51.7 Kommunale politivedtekter

Fylkesmannen har i 2008 ikke mottatt forslag til nye politivedtekter.

51.8 Hundeloven

Fylkesmannen har ikke mottatt saker etter Hundeloven i 2008.

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Fylkesmannen har mottatt 1277 saker om fri rettshjelp i 2008. 1034 av disse gjaldt fritt rettsråd, mens 234 gjaldt fri sakførsel.

Justisdepartementet behandlet 22 klagesaker fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Alle Fylkesmannnes vedtak ble stadfestet av departementet.

Saksbehandlingstiden har vært noe varierende gjennom året. Vi har på det meste ligget på 2-3 uker. Dette gjelder også for salær oppgaver til advokater og tolker.

Fylkesmannen arrangerte i slutten av april 2008 informasjonsmøter for advokater angående innføring av elektronisk oversending av rettshjelpssaker. Noen advokater begynte å sende sakene elektronisk allerede i mai 2008, og flere advokatkontorer tok systemet i bruk i løpet av siste halvår. Pr. 31.12.2008 var det mottatt 295 elektroniske oversendelser. I siste kvartal 2008 ble tilnærmet halvparten av alle rettsrådssaker sendt elektronisk.

52.3 Navneloven

Fylkesmannen har ikke hatt klagesaker etter navneloven til behandling i 2008.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnssikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnssikkerhetsutfordringer

Arbeidet med ROS Trøndelag 09 (ny felles risiko- og sårbarhetsanalyse for begge trøndelagsfylkene) med møter og analysedager er gjennomført. Rapport vil foreligge primo 2009. Klimarelaterte problemstillinger ivaretatt. Stor og bred deltakelse fra både private, frivillige og offentlige etater. Arbeidet blir fulgt opp i perioden 2009-12.

Oversikt over flom og skred vedlikeholdes jevnlig gjennom planarbeidet og i GIS-verktøy.

53.2 Risiko- og sårbarhetsanalyser

Ny felles risiko- og sårbarhetsanalyse for trøndelagsfylkene (ROS Trøndelag 09) er utarbeidet, jf. resultatområde

53.1. Satatus for ROS-analyser i kommunene er varierende. Arbeidet er fulgt opp i 2008, og kommuner som reviderer sin kommuneplan prioriteres i forhold til å få gjennomført overordnede analyser.

53.3 Arealplanlegging

Arbeidet med ROS Trøndelag 09 er sterkt knyttet til prosessen med å utarbeide felles fylkesplan for Trøndelagsfylkene. Samfunnssikkerhet vurderes som eget tema i alle kommunale planer. Disse behandles ved embetet iht. egne rutiner, og det reises om nødvendig innsigelse med bakgrunn i fagområdet. Risikoser følger opp og vedlikeholdes ved hjelp av GIS-verktøy og egenutviklet nettbasert innsynsverktøy, GISlink.

53.4 Veiledning og systematisk gjennomgang og vurdering av kommunene

Resultatområdet ivaretas primært gjennom øvelser og tilsyn i kommunene. Ressursene på embetet i forhold til fagfeltet har i 2008 vært tilfredsstillende for å kunne ivareta råd- og veiledningsbehov fra kommunene. Det er imidlertid i begrenset grad ressurser til å være proaktiv overfor kommunene ut over basisoppgaver som øvelser og tilsyn.

Klimaendringperspektivet samordnes av en egen tverrfaglig klimagruppe i embetet, der såvel forebygging som konsekvens og tilpasning til klimaendringene er viktige tema.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Alle kommuner i fylket har egne kriseplaner som øves jevnlig. Øvelsene viser at kommunene er dyktige til å håndtere krisesituasjoner. Tilsyn avdekker likevel at mange av kommunene ikke har kartlagt egne beredskapsbehov gjennom ROS-analyser og trenger å videreutvikle planverket sitt i tråd med relevante og aktuelle lokale trusler.

Samarbeidet med kraftforsyningens beredskapsorganisasjon, KBO, ivaretas gjennom arbeidet med ROS Trøndelag, hvor kraftbortfall er et meget sentralt tema. Inntrykket er at det opplagt er et forbedringspotensiale når det gjelder samarbeidet på beredskaps- og rasjoneringsiden mellom lokale kraftlag og kommunene. Det er også gjennomført en kommuneøvelse hvor denne problematikken ble belyst.

54.2 Kommuneøvelser

Fylkesmannen har gjennomført 7 øvelser i kommunene i 2008. Dette er i tråd med målsettingen for året.

54.3 Regional samordning – øvelse

I samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er det gjennomført øvelse for Fylkesberedskapsrådet med et pandemiscenario. Krisestaben har gjennomført et eget seminar/kurs med fokus på ansvar og roller i krisesituasjoner. Deler av ledergruppen har deltatt på en helseberedskapsøvelse i regi av Helsedirektoratet og Helse Midt RHF.

54.4 Havneberedskap – øvelse

54.5 Samarbeid med Forsvaret – øvelse

Fylkesmennene i Midt-Norge tok i juni 2008 initiativ til og gjennomførte en samling med de mest sentrale sjefene i Totalforsvaret. Fylkesmannen i Møre og Romsdal arrangerte møtet, som samlet samtlige sjefene i politi, forsvar og

sivilforsvar i regionen. Initiativet var meget nyttig og vil bli fulgt opp med årlige møter.

Embetet tar sikte på å delta på neste øvelse for HV-12, Øvelse Nidaros, i 2010, såfremt denne øvelsen har relevante øvingsmål for det sivile samfunnet. Både HV-12 og Ørland hovedflystasjon er representert i Fylkesberedskapsrådet og deltar i arbeidet med ROS Trøndelag 09.

54.6 Regional samordning

Sjef for logistikkorganisasjonen i Midt-Norge, FLO Midt-Norge, har i 2008 tiltrådt som nytt medlem i Fylkesberedskapsrådet. Rådet avviklet i 2008 sitt årlige møte som øvelse, jf. rapportering under resultatområde 54.4. Atomberedskapsutvalget i vårt fylke er integrert i Fylkesberedskapsrådet.

Mange kommuner har i de senere årene avviklet sine beredskapsråd. Dette er svært beklagelig, og Fylkesmannen benytter nå enhver anledning til å påpeke viktigheten av å ha slike råd på plass også på kommunalt nivå, og at også relevante frivillige organisasjoner bør inngå i beredskapsrådene.

54.7 Utvikling av nasjonalt ressursregister for redning og beredskap (NARRE)

54.8 Felles digitalt nødnett

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Kriseplanverket vedlikeholdes fortløpende og revideres årlig iht. embetets egne rutiner. Det er gjennomført fagseminar med medlemmene i kriseorganisasjonen i løpet av året, og det er gjennomført orienteringer til øvrige ansatte om fylkesmannens rolle og ansvar i krisesituasjoner.

Kriseplaner hos kommunene følges opp gjennom tilsyn og prøves regelmessig gjennom øvelser.

Rutiner for og vedlikehold av krypto- og sambandsutstyret er godt ivaretatt ved embetet. PBS-utstyret er utdatert, men fungerer så langt tilfredsstillende. Embetet avventer retningslinjer for utskifting av utstyret i løpet av relativt kort tid. I det daglige har embetet tilstrekkelig med personell som er utdannet og kan behandle krypto- og sambandsutstyret på en tilfredsstillende måte.

55.2 Krisehåndtering

Det har i løpet av året ikke vært hendelser av en slik art at Fylkesmannen har vurdert å samle Fylkesberedskapsrådet i en reell hendelse. Det regionale samarbeidet innen krisehåndtering ivaretas på en rekke arenaer. Her nevnes Fylkesberedskapsrådet, etatsjefssamlinger, Forum for samfunnssikkerhet og beredskap i Trøndelag, arbeidet med ROS Trøndelag 09 samt deltakelse i en rekke konferanser og møter.

Fylkesmannen har også i rapporteringsåret bidratt til å gjennomføre kriseøvelser for ledelsen i Sør-Trøndelag fylkeskommune samt alle rektorer på videregående skoler. Videre er det gjennomført en samling for informasjonssjefer/rådgivere fra regionale og lokale (kommunale) etater for å se på informasjon og samordningsmekanismer i krisesituasjoner.

Embetet har tilfredsstillende rutiner for ivaretagelse av varslings- og rapporteringsansvaret på samordningskanal, basert på prinsippet om tilfeldig tilstedeværelse. Vi kan ikke se at det foreligger krav til formell vaktberedskap ut over dette.

55.3 Evaluering

Det har i 2008 etter Fylkesmannens kjennskap ikke vært hendelser av en slik art at evaluering har vært relevant.

Evaluering inngår for øvrig også som en naturlig del av aktiviteten under øvelser.

Ressursrapportering

På beredskapsområdet har vi på ressursiden i store deler av 2008 vært redusert grunnet sykmeldinger.

Resultatområde	FMST		Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	
Resultatområde 51	18	18	0
51.2 Vergemålslove	15	0	0
Resultatområde 52	90	90	0
52.1 Fri rettshjel	89	0	0
Resultatområde 53	88	88	0
Resultatområde 54	41	41	0
Resultatområde 55	44	44	0
Sum:	281	0	281

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Det vises til kap 2.1 Generell samordningsoppgaver og fornying av offentlig sektor med underpunkter.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Det vises til pkt 2.1 Generelle samordningsoppgaver - fornying av offentlig sektor med underpunkter.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Det vises til pkt. 2.1.9 Tilsynssamordning.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Ved årsskiftet 2007/08 var 1 av fylkets 25 kommuner registrert i ROBEK. Etter å ha gjennomgått kommunenes budsjett for 2008 og økonomiplan for 2008-11 og vurdert dem opp mot kriteriene for betinget kontroll, ble ytterligere 1 kommune registrert. Som følge av dette ble det i 2008 gjennomført lovlighetskontroll av 2 kommunale budsjettvedtak iht. kommuneloven § 60. Begge ble godkjent; det ene først etter nytt budsjettvedtak.

Etter Fylkesmannens gjennomgang av kommunenes regnskap for 2007 ble 1 av kommunene meldt ut av ROBEK. Dette betyr at kun 1 av fylkets kommuner var registrert i ROBEK pr 31.12.2008.

Fylkesmannen behandlet i 2008 til sammen 2 vedtak om kommunale låneopptak fra kommuner registrert i ROBEK, iht. kommuneloven § 60. Begge låneopptak fremgikk av kommunens budsjettvedtak. Begge ble godkjent i sin helhet etter Fylkesmannens godkjenning av kommunenes budsjettvedtak. I tillegg behandlet Fylkesmannen 3

vedtak om opptak av lån i interkommunalt selskap iht. Lov om interkommunale selskaper § 22. Alle ble godkjent.

I 2008 behandlet Fylkesmannen 15 søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak iht. kommuneloven § 51. Samtlige av disse ble godkjent av Fylkesmannen.

62.2 Økonomiforvaltning – veiledning

Fylkesmannen bistod løpende gjennom året kommunene i fylket i økonomisk planlegging og forvaltning, og var ved behov veileder og formidler av kunnskap om regelverket på økonomi-, rapporterings- og planleggingsområdet. Kommunene som i 2008 var registret i ROBEK og kommuner med økonomisk ubalanse og store innsparingskrav ble særlig prioritert i dette arbeidet.

I 2006, og i samarbeid med NKK, etablerte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag et kommunaløkonomisk nettverk for kommunene i Sør-Trøndelag (KOMØKNETT). Nettverket skal sette fokus på kommunal økonomi, og være en arena med faglig stimulering, erfaringsutveksling og sosialt samvær for alle med faglig ansvar innen økonomi og regnskap i kommunene i fylket. Med bakgrunn i gode tilbakemeldinger fra nettverksdeltakerne ble det gjennomført 2 nettverkssamlinger også i 2008. Dette er en viktig arena for å veilede kommunene i økonomisk planlegging, rapportering og forvaltning. I tillegg fungerer nettverket svært godt med hensyn på formidling av ”de gode eksemplene” kommunene imellom. Noe som er spesielt viktig for kommunene med krav til innsparing.

Kommunestatistikken (se kap 2.2 ovenfor) ble utgitt én gang i 2008, i forbindelse med publisering av foreløpige tall i KOSTRA (15. mars).

For å sette trykk på kommunenes overholdelse av tidsfristene for KOSTRA-rapporteringen for 2007, valgte Fylkesmannen å holde tilbake deler av skjønnsmidlene til etter at kommunene hadde rapportert på bruken av midlene for 2006. Fristen for dette var 15. mars.

I løpet av året fordelte Fylkesmannen den delen av skjønnsstilskuddet for 2008 som vartilbakeholdt, tilsvarende 12,3 mill. kroner. Av denne fordelingen var 1,1 mill. kr knyttet til kriserelaterte eller uforutsette forhold, 2,7 mill. kr knyttet til oppdatering av befolkningsdata og endringer i bosettingskriteriene, 4,2 mill. kr knyttet til ressurskrevende tjenester, 1,5 mill. kr knyttet til økte utfordringer i barnevernet og 0,5 mill. kr knyttet til prosjekter.

Fylkesmannen fordelte i 2008 en andel på 72,6 mill. kr av en total tildeling på 93,5 mill. kr av skjønnsstilskuddet for 2009, mens 16,9 mill. kr ble holdt tilbake for fordeling i 2009. Itillegg ble 34,4 mill. kr fordelt som kompensasjon med bakgrunn i omlegging av dendifferensierte arbeidsgiveravgiften (DAA) og 4 mill. kr fordelt i ekstra skjønn til inntektssvake kommuner i fylket. Av de tildelte midlene for 2009 var 15,9 mill. kr knyttet til prosjekter i enkeltkommuner (herunder fornyingsprosjekter i kommuner med innsparingskrav) og 4,1 mill. kr til interkommunale prosjekter. I tildelingsprosessen varsamtlige av embedets avdelinger involvert.

Kommunene i fylket ble informert om innholdet i Statsbudsjettet for 2009 på Fylkesmannens egen statsbudsjettkonferanse. I etterkant av konferansen ble det, etter henvendelser fra kommunene og på eget initiativ, på et mer detaljert nivå informert om enkeltsaker i budsjettet. Det ble orientert om hovedtrekkene i kommuneproposisjon på Fylkesmannens OR-konferanse (se under kap 2.2 ovenfor) og via Fylkesmannens hjemmesider. Det ble også orientert om statsbudsjettet og kommuneproposisjonen på samlingene i KOMØKNETT.

Med bakgrunn i den internasjonale finansuroens påvirkning på norsk økonomi ønsket Fylkesmannen å kartlegge på hvilken måte og i hvilken grad fylkets kommuner ble påvirket av denne uroen. Kommunene ble derfor bedt om å gi en tilbakemelding på en forenklet undersøkelse om dette. Fylkesmannen vil følge opp denne undersøkelsen etter at ny forskrift om finansforvaltningen i kommunene er trådd i kraft.

Godkjenning av vedtekter og eventuelle endringer av vedtektene for kraft/hjemfallsfond, jf. rundskriv H-17/98, er også oppført under resultatområde 62.2 i embetsoppdraget for 2008. Fylkesmannen har ikke hatt saker innen dette området i 2008.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

Fylkesmannen har mottatt begjæring om lovlighetskontroll i 14 saker i 2008. I 3 saker er det foretatt realitetsbehandling, og kommunens vedtak er stadfestet. 3 saker er under behandling, og i de øvrige er det ikke funnet grunnlag for å gjennomføre lovlighetskontroll. I enkelte av sakene har det dreid seg om saksområder som faller utenfor allminnelig lovlighetskontroll.

Det kommer også en rekke henvendelser vedrørende lovligheten av en del kommunale vedtak, som ikke tas opp til formell behandling. Fylkesmannen gir mye veiledning på området, og det er mange telefoniske henvendelser. Embetet har lang saksbehandlingstid på henvendelser fra privatpersoner som anmoder om prøving av lovlighet, f.eks. av kommunale regulativer for vann- og avløpsavgift eller gebyrer.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMST	3	3	0	0	0	0	0	0
Sum	3	3	0	0	0	0		

63.2 Valg

Fylkesmannen har ikke avholdt noen veiledningskonferanse vedrørende valgloven i 2008.

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Fylkesmannen har mange spørsmål av generell forvaltningsrettslig karakter og holder tidvis kurs for kommunene innen temaet. Det har også i 2008 vært mange spørsmål knyttet til habilitet for folkevalgte. Det har også vært en del saker om innsyn og offentlighet, herunder 9 klager på avslag om begjæring om innsyn, jf. offentlighetsloven § 9 tredje ledd og forvaltningsloven § 21 annet ledd.

Antall klager på avslag om begjæringer om innsyn, jf. offentlighetsloven § 9 tredje ledd og forvaltningsloven § 21 annet ledd

Embeter	Antall
FMST	9
Sum	9

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

Fylkesmannen fastsatte i 2008 kommunegrensen i sjø mellom Trondheim og Malvik kommuner. Etter dette gjenstår kun én sak om kommunegrense i sjø i Sør-Trøndelag som ennå ikke avgjort; grensen mellom Frøya og Osen kommuner. Denne saken avventer Statens kartverks beregninger av nye sjøgrensepunkter.

65.2 Interkommunalt samarbeid

Det vises til pkt. 2.1.1 Samordning og veiledning og pkt 2.1.9 Samarbeid med KS.

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Fylkesmannen behandlet totalt 312 klagesaker etter plan- og bygningsloven i 2008. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har i 8 av årets 12 måneder ligget over 3 mnd, dog ikke over 4 mnd. Saksinngangen har økt en god del også i 2008, til ca 375 saker. Ved årsskiftet hadde embetet 142 ubehandlede saker.

Saker vedrørende utsatt iverksetting ble behandlet innen 6-ukersfristen.

Det ble behandlet 5 saker vedrørende dekning av saksomkostninger. Fylkesmannen stilte som partsrepresentant da vedtaket i en klagesak ble prøvd for Fosen tingrett.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Fylkesmannen har behandlet 6 saker om oreigning. 1 sak er returnert på grunn av manglende plangrunnlag. I de fleste sakene behandles også spørsmålet om forhåndstiltredelse.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Fylkesmannen har ikke hatt saker innenfor dette saksfeltet i 2008.

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMST	0	0	0	
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Fylkesmannen har ikke hatt saker innen dette saksfeltet i 2008.

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMST	0	0	0	
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST	Sum		
	1510 Fagdep.		1510 Fagdep.	
Resultatområde 61	47	47	0	
Resultatområde 62	68	68	0	
Resultatområde 63	65	65	0	
Resultatområde 64	35	35	0	
Resultatområde 65	28	28	0	
Resultatområde 66	154	154	0	
66.1 Byggesaker	154	0	0	
Sum:	397	0	397	0

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 73 Sosialtjeneste

73.1 Lov om sosiale tjenester

73.2 Arbeids- og velferdsforvaltningen og sosiale tjenester – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Beskrivelse av gjennomførte kompetanse- og formidlingsaktiviteter:

Fylkesmannen, NAV-fylke og 5 kommunale kompetanseveiledere har gjennomført kompetanse- og formidlingsaktiviteter i fylkets 4 samarbeidsregioner. Vi har tilbudt veiledning og kompetanseutvikling, vist til fylkesmannens øvrige satsningsområder, som øk. rådgivning, folkehelse, boligsosialt arbeid, opptrappingsplan psykiatri, og opptrappingsplan rus.

I Melhus kommune har NAV-ansatte bedt om bistand i LØFT-metodikk, for å kunne gi bedre innhold i Kvalifiseringsprogrammene. To kommunale kompetanseveiledere har møtt de ansatte gjennom 2 møter a 3 timer. Dette er svært godt mottatt, og fylkesmannen vil gi tilbudet også til andre kommuner, dersom opplæring i denne spesielle metoden blir etterspurt.

Fylkesmannen, KS, og NAV arrangerte i fellesskap et stormøte 30. september 2008. Kommuneledelsen var målgruppe, og temaet var sosialtjenestens plass i NAV-kontoret. Dette var en svært nyttig og informativ dag for alle parter.

Hyppighet:

- 3 dagsbesøk i regionen benevnt **Orkladal og kysten**, og som består av kommunene Meldal, Skaun, Orkdal/Agdenes, Hemne/Snillfjord, Hitra/Frøya.
- 2 besøk på **Fosen** som består av kommunene: Ørlandet, Bjugn, Åfjord/Roan/Osen.
- 2 besøk i **Innlandet**, som består av kommunene Tydal, Selbu, Malvik, Klæbu, Midtre Gauldal, Oppdal/Rennebu, Røros/Holtålen.
- 3 møter med Trondheim, som er delt opp i 4 enheter, Østbyen, Midtbyen, Lerkendal og Heimdal.

Formål, innhold:

Utgangspunkt og formål med disse møtene har vært å fokusere på Kvalifiseringsprogrammet. Kommunene har møttes for å utveksle erfaringer og få innspill og inspirasjon til bedre Kvalifiseringsprogram for den enkelte bruker. Fylkesmannen og NAV fylke har informert om nye ordninger, nye tiltak, støttemateriell, nyheter, vist til elektronisk informasjon, og tilbudt kompetanse i form av bistand fra kommunale og statlige kompetanseveiledere. Vi har hatt spesielt fokus på tett oppfølging etter TIO-modellen, og på brukermedvirkning i og med at vi har hatt med 2 kompetanseveiledere fra lavterskeltilbudet Arbeid- og kompetanse i Trondheim. Etter disse samlingene har en av våre kommunale kompetanseveiledere som er tilknyttet Stavne Gård, møtt kommunene etter avtale og vært behjelpelig med å ”plukket” ut aktuelle kandidater for KVP.

Fylkesmannen har hatt godt samarbeid med HUSK-prosjektet, i og med at en av kompetanseveilederne er tilknyttet HUSK i 50 % stilling. Vi har støttet økonomisk en to dagers samling med tema ”Brukermedvirkning.”

Målgruppe for tiltakene

Målgruppe for møtene/tiltakene har vært ansatte på NAV-kontor som har hatt spesielt ansvar for Kvalifiseringsprogrammet. Det har møtt få NAV-ledere. I en region – Fosenregionen – har kommunale samarbeidspartnere vært invitert med, for å vise at NAV-kontorene har kommunale tiltak å spille på: flyktingemedarbeidere, barnevern, pleie- og omsorg og psykiatritjeneste. Fylkeskommunen med Fysak-

rådgiver har vært med på flere av møtene, og informert om frivillige ordninger som finnes i kommunene.

Fylkesmannen har orientert om KVP på samlinger med rus-nettverket i fylket.

Samarbeidspartnere som inngikk (som medarrangør og/eller som deltakere)

Samarbeidspartnere har vært fylkesmannen og kontaktpersoner fra NAV fylke, (fylkesprosjektet) samt de 5 kommunale kompetanseveilederne. Som tidligere nevnt er en av disse er ansatt v/Stavne Gård, og han har hatt sterkt fokus på Arbeidsgiversiden-/tiltakssiden. Det har ellers møtt representanter fra øvrige kommunale tiltak.

Generell vurdering av resultatene av tiltakene, herunder hvordan aktivitetene er tilstrekkelig koordinert

Kvalifiseringsprogrammet har hatt og har stort fokus i NAV-kontorene, både med tanke på måltall og med tanke på å gjøre et godt kvalitativt arbeid med brukerne. De største utfordringene i arbeidet med KVP er å ha nok ressurser til god avklaring og tett oppfølging av brukere med omfattende og sammensatte behov. NAV-kontorene er inne i en krevende fase med mye opplæring, endring i arbeidsmetoder og høyt arbeidspress. Dette kan gå utover oppfølgingsarbeidet, og kontorene har bedt om ”arbeidsro” for å ta i bruk nye arbeidsformer og ny kunnskap. Organiseringen av KVP-arbeidet i kontorene har variert, men en har sett hvor viktig kunnskapsdeling mellom ulike fagområder, samt erfaringsutveksling har vært.

Beskrivelse av samarbeidet med NAV fylke – formål/samarbeidsformer/oppnådd resultat

Fylkets koordineringsgruppe har hatt sine månedlige møter på overordnet nivå.

Samarbeidet med NAV fylke har fungert godt, med månedlige møter i prosjektet, samt ad hoc når dette har vært påkrevd. Vi er ikke samlokalisert.

På fagnivået har vi samordnet datoer for opplæring både på statlig og kommunal side, og vi har utvekslet erfaringer og hatt mål-/og kvalitetsarbeid i fokus.

Informasjonsflyten har fungert godt. Fylkesmannen har hatt sterkt fokus på det sosialfaglige arbeidet som har hatt litt ulik vektning i NAV-kontorene, da NAV stort sett har tilsatt ledere fra tidligere Aetat eller trygd.

NAV fylke og fylkesmannen har møtt sammen på sentrale og regionale samlinger, også i ett møte med fokus på storbyproblematikk. Sammen med Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal har fylkesmennene med sine kommunale kompetanseveiledere møttes på regionale Prosessleder-opplæring-samlinger.

Totalt har fylkesmannen brukt ca 1 årsverk på Kvalifiseringsprosjektet i 2008.

Generell status for implementeringen av NAV-reformen med utgangspunkt i integrering og videreutvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontorene

Utviklingen av antall deltakere i per 31.12.2008 er tilfredsstillende, det er et avvik på under 9 deltagere i forhold til måltallet for 2008, som for Sør-Trøndelags del lå på 253. 8 av 17 kontor lå på eller over måltall ved årsskifte.

NAV-kontorene rapporterer på mangel på lavterskeltilbud tilpasset den enkeltes behov. Vi møter en diskusjon som gjelder kommunale og statlige tiltak, og det er utfordringer knyttet til den økonomiske modellen for refusjon til kommunene. Manglende refusjon av individstønad til kommunale tiltak, og manglende forståelse for ordningen i kommunene, bidrar til en vridning mot statlige tiltak, noe som igjen kan føre til at lavterskeltilbud som eksisterer blir lagt ned.

Nav-kontorene har organisert arbeidet ulikt, noen har en eller flere faste ansatte som jobber med KVP, noen har team på tvers av tidligere etater/fagområder, og andre fordeler KVP-oppfølgingen på alle ansatte som jobber med oppfølging. De fleste kontor sier at det ikke er utfordring knyttet til organiseringen, men det er sårbart ved at få personer jobber på området og at det er utfordrende å få til erfaringsutveksling, informasjonsdeling og det å integrere kunnskapen i hele kontoret.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Viser til svar under 73.2

73.4 Gjeldsrådgivning

73.5 Kartlegging av funksjons- og arbeidsevne

Resultatområde 74 Levekår

74.1 Handlingsplan mot fattigdom

I 2008 mottok til sammen 4 kommuner tilskudd over statsbudsjettet til boligsosialt arbeid. Trondheim kommune fikk tilskudd til oppfølgingstjenester i bolig til to prosjekter, Boligressursen og Prosjekt ambulerende tjenester. I tillegg har de et prosjekt i satsningen "fra midlertidig til varig bolig".

Orkdal og Melhus er også med i satsningen "fra midlertidig til varig bolig". Røros kommune har siden 2006 hatt tilskudd til oppfølgingstjenester i bolig. Kommunen har nå opprettet en fast stilling til å fortsette arbeidet med å utvikle og gi vanskeligstilte på boligmarkedet et bedre tilbud.

Fylkesmannen ser at kommunene jobber målbevisst med reell brukermedvirkning. I prosjektene som hører under "varig bolig" har alle kommunene en representant fra brukersiden med. Trondheim kommune har i prosjektet "Boligskolen" ansatt 3 personer i deltidsstillinger som har brukererfaring. De er med på å drifte og utvikle prosjektet

Fylkesmannen har et oppfølgingsansvar for de kommuner som mottar tilskudd fra Arbeids- og velferdsdirektoratet til boligsosialt arbeid, ovenfor de som har tilskudd til oppfølgingstjenester og til prosjektet "fra midlertidig til varig bolig". Oppfølgingen har bestått i kommunebesøk og annen kontakt.

I februar 2008 ble det arrangert en 2 dagers *prosjektkommunesamling* for de kommuner som har tilskudd fra direktoratet på boligsosialt arbeid og rusfeltet. Formålet med samlingen var å sikre erfaringsutveksling mellom kommunene, skape nettverk, inspirere til tjenesteutvikling og gi faglig påfyll. Aktuelle temaer var arbeidsmetoder, utfordringer underveis, tverretattlig samarbeid og videreføring av prosjekter.

I januar 2008 ble det arrangert en *dagskonferanse om begjæringer/fravikelser* fra bolig. Målgruppen var kommunene, sosialtjenesten, namsmenn, NAV-kontor, boligbyggerlag mv.

Konferansen hadde sitt utspring i regjeringens strategi "på vei til egen bolig" og var et resultat av et samarbeid mellom Husbanken region Midt-Norge, Namsmannen i Ålesund, Verdalen og Trondheim kommune og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Hensikten med konseptet var å stimulere til at det samarbeides på tvers av etater for å forebygge utkastelser. Innholdet i konferansen var juridiske emner, rutineforslag, gruppearbeid, erfaringsutveksling og økonomisk rådgivning.

Tilsvarende konferanser ble i 2007 arrangert i Møre- og Romsdal og Nord-Trøndelag.

Resultatområde 78 Innvandring og integrering

78.1 Statsborgersaker

Fylkesmannen arrangerte 2 statsborgerseremonier i 2008. Ved vårens seremoni deltok 59 av 224 inviterte (26,3 %). Ved høstens seremoni deltok 42 av 141 inviterte (29,7 %).

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMST	2	28
Sum	2	

78.2 Bosetting av flyktninger

Fylkesmannen har hatt en god dialog med kommunene omkring bosetting av flyktninger. Dette var også ett av temaene som ble tatt opp i det årlige møtet med ordførere og rådmenn i fylket. Forøvrig har Fylkesmannen regelmessig kontakt med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet hvor også dette temaet blir berørt.

78.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere(introduksjonsloven)

Fylkesmannen behandlet 6 klager på vedtak etter introduksjonsloven i 2008. Én av sakene ble delvis avvist og delvis stadfestet, de øvrige ble stadfestet, se nedenfor.

Sak 1: Klage på trekk i introduksjonsstønad med fire dager pga fravær utover egenmeldingsperioden – avvist pga ikke enkeltvedtak som kan påklages

Klage på vedtak om bortfall av rett til å nytte egenmelding – stadfestet

Sak 2: Klage på delvis avslag (deltakeren ble innvilget 3 mnd utover opprinnelige to år) på søknad om forlengelse av introduksjonsprogram fra to til tre år – stadfestet

Sak 3: Klage på vedtak om midlertidig stans av introduksjonsprogram i to måneder pga vesentlig urettmessig fravær – stadfestet

Sak 4: Klage på vedtak om midlertidig stans av introduksjonsprogram i en måned pga vesentlig urettmessig fravær – stadfestet

Sak 5: Klage på avslag på søknad om deltakelse i introduksjonsordningen pga ikke nyankommet – stadfestet

Sak 6: Klage på avslag på søknad om deltakelse i introduksjonsordningen pga familiegjenforening med person med over 5 års botid i Norge – stadfestet

78.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Tilskuddsforvaltning

Bruk av midler på kap 651 post 61 er rapportert direkte til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet på egne skjema og til fastsatte datoer. For å lette arbeidet med tilskuddsordningen, både for IMDI og for Fylkesmannsembetene, hadde det vært praktisk om informasjonen fra IMDI kunne vært lagt ut på FM-nettet.

Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har i samarbeid med IMDI arrangert kurs for lærere som underviser i norsk og samfunnskunnskap. For øvrig har Fylkesmannen informert om tilskuddsordningen i kommuneledersamling i 2008.

Klagesaksbehandling

Volum og utfall avklagesaker er rapportert særskilt til IMDI.

Resultatområde 79 konsultasjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og sametinget

Ressursrapportering

Tilskuddsforvaltningen

Fylkesmannen har brukt 12 ukeverk på tilskuddsforvaltningen på område 78. Det er gått mye tid til oppfølging av elektroniske søknader i NIR, og det er stadig behov for informasjon ut til kommunene om de ulike komponentene i tilskuddsordningen.

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.		1510 Fagdep.	
Resultatområde 73	86	93	86	93
Resultatområde 74	1	9	1	9
Resultatområde 78	12		12	0
Resultatområde 79	0		0	0
Sum:	99	102	99	102

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering

Det vises til fylkesmannens årsrapport for 2007. Alle kommunene i fylket har koordinerende enhet og adresselisten ble oppdatert dette året og oversendt direktoratet. Det er ikke foretatt noen kontroll av adressene i 2008.

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Det har ikke vært gjennomført aktiviteter innen dette området i 2008.

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

12.06.08 sendte Helsedirektoratet et brev til landets fylkesmenn, hvor en ble bedt om å bistå Helsedirektoratet med å kartlegge antall personer under 50 år som bor fast i alders- og sykehjem per 31.12.07. Helsedirektoratet hadde henvendt seg til Statistisk Sentralbyrå – KOSTRA - og fått oppgitt 3 kommuner i Sør-Trøndelag som hadde personer under 50 år boende i alders-sykehjem: Agdenes, Snillfjord og Skaun.

Fylkesmannen kontaktet de 3 kommunene. Agdenes og Snillfjord kommune var oppført med brukere i bolig med heldøgns omsorgstjeneste hjemlet i sosialtjenesteloven. Dette var psykisk utviklingshemmede som bodde i egen bolig, og disse var feil rapportert.

I Skaun bor det en person under 50 år i sykehjemmet, hjemlet i kommunehelsetjenesteloven. Vedkommende har bodd på sykehjemmet siden 1996, slik fylkesmannen rapporterte i 2007. Det foreligger ingen planer eller ønske om endring av boforholdet. Vedkommende har MS, er uten verbalt språk og reagerer kun på enkelte lyder og stimuli. Individuell plan anses ikke aktuelt, da sykehjemmets tilbud dekker behovet.

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Sør-Trøndelag har 25 kommuner og to helseforetak hvorav et, Rusbehandling Midt-Norge HF, er et fylkesovergripende foretak. St. Olavs Hospital HF har i samarbeid med kommunene utviklet et godt system for samarbeid og samhandling gjennom en overordnet samarbeidsavtale som følges opp av et administrativt samarbeidsutvalg. I dette utvalget sitter fylkeslegen som observatør. I tillegg er det opprettet en rekke kliniske samarbeidsutvalg på områder hvor en har identifisert særlige samarbeidsutfordringer.

Det har vært fortsatt utvikling av samarbeidet i 2008. Strukturen i de kliniske samarbeidsutvalgene er litt endret og av særlig interesse er at klinisk samarbeidsutvalg for psykisk helse er splittet i tre knyttet til hvert DPS-område. Dette vil styrke samhandling mellom kommune og DPS, men kan gi en utfordring i forhold til samarbeidet med sykehusavdelingen. På oppdrag fra det administrative samarbeidsutvalget er det utarbeidet ny felles retningslinje for bruk av individuell plan. Og sykehuset har utviklet en ny samhandlingsstrategi. Begge har vært på høring med frist 1. februar 2009.

Det foregår formalisert samhandling ved flere tiltak som Øya helsehus, ambulante team i psykiatrien og Fosen DMS. Engasjementet for og viljen til samhandling oppleves som stor i fylket.

Rusbehandling Midt-Norge har inngått samhandlingsavtaler med de fleste kommunene i fylket. Samarbeidet følges opp av et samhandlingsråd med representasjon fra kommunene i de tre midt-norske fylkene. Samhandlingsrådet har vedtatt at fylkesmennene skal få ha en observatør i rådet.

76.2 Individuell plan

Helsetilsynet i Sør-Trøndelag var representant i arbeidsgruppe for utarbeidelse av felles retningslinjer for informasjon om og utarbeidelse av individuell plan. Arbeidsgruppa besto for øvrig av representanter fra kommunene (KS), St Olavs Hospital HF, Helse Midt-Norge (Sampro), brukerrepresentanter og NAV. Arbeidsgruppens mandat var bl.a. å fremme IP som arbeidsform og metode, gjøre IP til et nyttig og hensiktsmessig samarbeidsverktøy samt gjøre IP enkelt å bruke for brukere og tjenesteytere. Arbeidsgruppe har utarbeidet retningslinjer som skal favne både papirbasert IP og elektronisk - Sampro. Retningslinjene ble presentert i Administrativt samarbeidsutvalg - samarbeidsfora for St Olavs Hospital HF og kommunene - høsten 2008. De har nå vært på høring med høringsfrist 1.2.2009.

Helsetilsynet i Sør-Trøndelag har på forespørsel fra ulike fora hatt gjennomgang av regelverk knyttet til individuell plan

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Rapporten omfatter to hovedområder:

1. bidrag til og oppfølging av, rådgiving og anvendelse av strategidokumenter og nettsted, og internkontrollveileder
2. etablering og drift av læringsnettverk for forbedringsarbeid

Denne fylkesmannen har som strategi at medarbeidere med ansvar for direktorats- og tilsynsoppgaver skal gi informasjon og råd om, benytte seg av de dokumenter og verktøy som kvalitetsstrategien har stilt til disposisjon. Det betyr at oppdraget er gjennomført ved kontakt med, i møter og konferanser med tjenestene, og i for- og ettermøter ved tilsyn.

Det interne arbeidet med kvalitetsstrategien har gjennom flere år vært preget av denne fylkesmannens forståelse av hva som er fornuftig mht å nå ut med kvalitetstanken og –arbeidet. Vi finner det mest hensiktsmessig at alle medarbeidere med avgrenset arbeidsfelt mot de ulike tjenestene blir i stand til å målbare informasjons- og rådgivningsarbeidet i kvalitetsstrategien. Det samme gjelder behovet for å følge opp og bidra til kvalitetsforbedringsaktiviteter i tjenestene. Derfor må oppdraget i kvalitetsstrategien forstås som et tversgående oppdrag gjennom mange av resultatområdene til embetet.

Fylkesmannen har i 2008 ikke godt nok registreringssystem for å kunne svare helt presist på dette rapporteringskravet, men vil likevel omtale resultatene slik at de gir et visst inntrykk av innhold og omfang.

De aktiviteter som er registrert er tilsyn og større konferanser, og dette omfanget kan sammenfattes slik:

- 25 tilsyn etter helsetjeneste- og sosialtjenestelovene
- 2 konferanser på sosialtjenesteområdet
- 1 konferanse med tema oppfølging av tilsyn
- 3 samarbeidsmøter med kommunene ifm Kompetanseløftet 2015

I tillegg kommer et stort antall møter og kontakter med de ulike tjenestene der det har vært naturlig og relevant å presentere kvalitetsdokumentene og –verktøyene.

Når det gjelder etablering av et eget læringsnettverk for forbedringsarbeid, har denne fylkesmannen valgt å benytte eksisterende nettverk på tjenesteområdene som "fora for kvalitetsforbedring". Det er riktig å si at den valgte strategien er krevende fordi den forutsetter at flere medarbeidere i avdelingen i tilstrekkelig grad behersker kvalitetstenkningen som faglig tilnærming, samtidig som det kever at vi i vår planlegging av tiltak rettet mot omsorgstjenestene, psykisk helsearbeid, rus, psykososialt beredskapsarbeid, oppfølging etter tilsyn og andre tjenester, makter å innarbeide kravene i dette oppdraget. Dette har vi i en viss grad fått til i 2008, men vi arbeider fortsatt systematisk med å forbedre denne måten å tilnærme oss oppfølgingen av kvalitetsforbedringsarbeidet på.

Det er i 2008 ikke etablert særskilte prosjekter eller "tiltak i regi av læringsnettverket", men kvalitetsforbedring som tema er ivarettatt gjennom temaer av tjenesteforbedrende art i våre kontakter, møter og konferanser med tjenestene. Dette omfatter både arbeidsmåter og kompetansetiltak.

76.5 Felles digitalt nødnett

Det har ikke vært noen aktivitet på området i vårt fylke i 2009.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Sosial- og helseavdelingen har som oppgave både innad og utad å fremme at helsemessig - og sosial beredskap er på plass. Avdelingens beredskapsinnsats er en del av Fylkesmannens totale beredskapsarbeide hvor samarbeid og avstemning er viktige nøkkelord. Ledelsen og beredskapsansvarlig ved avdelingen er blitt en del av embetets varslingsrutiner. I felleskap besøkte vi Sivilforsvaret for en oppdatering. Vi deltok også sammen med Fylkesmannen og beredskapsenheten på en regional bordøvelse om pandemisk influensa organisert av Helse Midt-Norge i samarbeid med Helsedirektoratet. Under forberedelse av øvelsen, som gikk over flere uker, la vi opp til en omfattende interne øvelser for alle avdelinger hos Fylkesmannen inkludert varslingsøvelser overfor kommuneleger. Senere i året var alle med beredskapsoppgaver hos Fylkesmannen med – både gjennom presentasjoner og oppgaveløsning – i en øvelse for Fylkets Beredskapsråd om pandemisk influensa hvor DSB sto for øvelsesopplegget.

Siden alle kommuner i fylket har utarbeidet smittevernplaner og planer for helsemessig- og sosial beredskap, har fokuset utad vært på oppdatering etter dagens risikobilde og anmodning om oppdatering av planer og gjennomføring av øvelser. Jevnlig mottar vi meldinger om oppdaterte planer, og det hender at vi gir eller blir spurt om råd og veiledning. En viktig aktivitet i året som gikk var ferdigstilling av rapporten ROS - Trøndelag. Rapporten innbefatter og graderer risiko og sårbarhetsanalyser på alle samfunnsområder og vil være et nyttig verktøy for kommunene ved gjennomgang av egne ROS - analyser.

Avdelings beredskapsplan – som er en integrert del av beredskapsplanen for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag – er oppdatert. I slutten av året begynte vi, i samarbeid med Mattilsynet og Helsetilsynet i Nord-Trøndelag, med planlegging av en fagdag om håndtering av utbruddsituasjoner. En av målgruppene for dagen er kommunelegene. Viktig formål for dagen er ikke bare å forbedre samarbeid rundt sykdomsutbrudd, men også å stimulere til oppdatering av smittevernplaner og planer for helsemessig- og sosial beredskap.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Se tabelldata.

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMST	0	0
Sum	0	

77.3 Særfradrag

Antall behandlede saker i 2008 er 16 stk.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 16 uker.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMST	16	16
Sum	16	

77.4 Førerkortsaker

Vi registrerer en vesentlig økning i antall saker fra 2007. Vår direkte ressursbruk på området er økt fra 250 til 283 dagsverk. Dette må ikke må forveksles med ukeverkene under ressursrapporteringen, hvor "annet" også er lagt til pro-rata.

Fylkesmannen har vært i dialog med psykisk helsevern og vår største virksomhet for rusbehandling. Begge har gitt uttrykk for at de har hatt for lite fokus på meldingsplikten og at det kan dreie seg om et stort antall saker som etter hvert vil bli meldt til Fylkesmannen.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMST	850	25
Sum	850	

77.5 Pasientjournaler

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMST	0
Sum	0

77.6 Rett til trygderefusjon

77.7 Helse- og sosialmelding

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i Pasientrettighetsloven kap. 4A

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Vi har vært i dialog med 14 av 25 kommuner vedrørende kommuneplan på ulike nivå. Til reguleringsplaner er det gitt tilsammen 7 innspill. Det ble påpekt stråling, universell utforming, luft og støyforurensing. Videre har vi gitt innspill i flere planer om folkehelsens plass i overordnet planlegging med fokus på sosial ulikhet og med anmodning om å se på utbyggingsbehov relatert til helse-og sosialutfordringer.

Fylkeslegen har deltatt i fylkeplanarbeidet med fokus på folkehelse. I tillegg har andre deltatt i ulike temagrupper i prosessen.

Status lokalt folkehelsearbeid:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og fylkeskommunen har en samarbeidsavtale om at folkehelse skal prioriteres, men det er fortsatt en jobb å gjøre på både politisk og administrativt nivå i fylkeskommunen for å få folkehelse godt forankret. I Sør Trøndelag er nå 18 av 25 kommuner med i et samarbeid omkring folkehelse. De fleste kommunene

er fortsatt mest opptatt av fysisk aktivitet jmf Fysak. Disse kommunene har egne handlingsplaner og driver ulike tiltak ut fra egne behov. I 2008 har partnerskapet hatt mye fokus på forankring på politisk - og ledernivå. Det til tross ser det ut som at det systematiske forebyggende helsearbeid fortsatt har en liten oppmerksomhet opp i mot repareringsarbeidet og behandling. Vi opplever at få kommuner har et tydelig mål for sitt arbeide og mangler helhetlige og samordnede planer. Vår erfaring er at legetjenesten og øvrig helsetjeneste er lite delaktig som kunnskapsleverandør i det kommunale folkehelsearbeidet. Dette er og et ressursproblem slik vi ser det. Få kommuner oppgir at de bruker gjeldende data som grunnlag for å planlegge sitt arbeid.

Partnerskapet for folkehelse har et eget kontaktnett i kommunene som er oppnevnt av rådmann. Vi ser at kontaktpersonene strever i egne kommuner med å få definert sine roller og mandat. I tillegg har kommunene et fysak nettverk. Det er kun en kommune som har egen folkehelserådgiver, og denne er plassert i stab. Vi har videre etablert et systematisk samarbeid med St Olavs hospital og seks kommuner vedrørende folkehelse og overvekt. Her jobber vi nå med å styrke arbeidet med individuell plan og kobling opp mot NAV. Internt i kontoret har vi organisert folkehelsearbeidet på tvers av andre innsatsområder.

Bruk av kommunehelseprofiler:

Vi har i alle møter og samlinger med kommuner synliggjort og eksemplifisert verktøyet som en viktig del av planarbeidet. Vi har fått tilbakemeldinger fra flere kommuner om at de har sett noe på verktøyet, men ennå ikke tatt det i bruk opp i mot kommunal planlegging, - jmf ny plan og bygningslov. Noen kommuner hevder at de ikke har nytte av verktøyet. Vi har ikke eksakt tall på kommuner som systematisk har tatt det i bruk. Vi har med oss tre pilotkommuner i forhold til Helse i plan og er midt i en prosess med en prosjektorganisering av arbeidet.

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMST	21	12
Sum	21	

83.2 Miljørettet helsevern

I 2008 behandlet vi fire klagesaker om miljørettet helsevern. En klage omhandlet støy fra en ballbinge på Røros, hvor vi ikke fant grunn til å gi klageren medhold. En annen klage gjaldt antatt forurensing av drikkevann fra privat brønn. Denne saken var behandlet i en kommune og ble sendt oss for endelig behandling. Kommunen hadde håndtert og vurdert saken på en god måte og kommunens avgjørelse ble derfor stadfestet. Utover det behandlet vi en klage som gjaldt miljørettet helsevern i en skole. Saken om støy fra et utested i Trondheim, ble ferdigbehandlet i januar 2008. Etter at saken var avsluttet avholdt vi flere møter med Trondheim kommune for å gi råd om videre håndtering i denne relativt kompliserte saken. Støy ble dermed igjen det temaet som fikk mest oppmerksomhet i vårt arbeid med miljørettet helsevern. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 113 dager. Det relativt høye tallet skyldes en sak som opprinnelig ikke ble klassifisert som klagesak, noe som førte til forsinket uttalelse da denne saken ble revurdert som klage.

For øvrig mottok vi en rekke henvendelser, for eksempel om vern av drikkevannskilde i forbindelse med planlagt hyttebygging og om elektromagnetiske felt. Her ga vi råd og veiledning eller henviste til rette instans. Vi har også noen ganger vært i kontakt med kommuner om saker hvor vi har funnet grunn å gi råd og veiledning om kommunens oppgave å føre tilsyn med miljørettet helsevern.

Bistand for implementering av nytt regelverk for å forebygge nye utbrudd av legionella-infeksjon ble ikke etterspurt i 2008, formodentlig grunnet den måten denne oppgave ble tatt vare på i 2007.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen har hatt en sak om stenging av skole som hadde sin bakgrunn i tiltak med sikte på miljørettet helsevern. Her er vi blitt konsultert om de helsemessige aspekter. Det har for øvrig ikke kommet klager i saken.

Til slutt har vi bidratt til utvikling av et spørreskjema som Helsedirektoratet har sendt rundt til alle kommuneleger og til organisering av et møte med kommunelegene i fylket om dette temaet.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Ernæring:

Det er i dag 49 av alle barneskoler som er med i skolefruktordningen. Alle ungdomsskoler er med i den statlige satsingen. I Sør-Trøndelag er arbeidet med implementering av retningslinjer for mat i barenhager godt i gang. Vi har kartlagt mat i SFO, og synliggjort disse resultatene til kommunene. Det har vært jobbet systematisk i samarbeid med tannhelsetjenesten og Sør-Trøndelag idrettskrets med vann som tørstedrikk fremfor brus og fruktservering på idrettsarenaer. Her kommer Sør-Trøndelag godt ut i forhold til antall idrettslag som er med i "Mer frukt ordningen". I desember startet vi arbeidet med ernæring opp i mot omsorgsplanen 2015.

Fysisk aktivitet:

Siden dette ikke etterspørres når utdanningsdirektøren innhenter data fra skolene sitter vi ikke med oversikt over skoler som har fysisk aktivitet hver dag. Vi har informasjon om at anbefalingen er fulgt i noen kommuner, andre har ikke prioritert dette.

Tobakk:

I Sør-Trøndelag deltar kun 37 % i det røykeforebyggende programmet FRI. Dette programmet har hatt stort fokus i 2008, og vi har inngått et partnerskap med LHL i dette arbeidet.

Vi har et godt samarbeid med kreftforeningen om røykfrie videregående skoler. Sør-Trøndelag fylkeskommune fikk tidlig vedtak om røykfrie skolegårder. Som en del av partnerskapet for folkehelse har vi inngått partnerskapsavtale med Nasjonalforeningen for folkehelse vedrørende røykesluttkurs.

Vi har også innledet et samarbeid med tre bedrifter om røykfritt arbeidsmiljø. Det er Nidar, EC Dahls bryggeri og St Olavs hospital.

83.4 Forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd

83.5 Forebygging av uønsket svangerskap og abort

Det er opprettet en ressursgruppe "Seksuell helse" som fylkesmannen drifter. Ressursgruppen består av personell fra kommuner, helseforetak, interesseorganisasjoner, frivillige organisasjoner og andre. 22. november 2008 ble det avholdt en oppstartskonferanse for prosjektet seksuell helse.

Fylkesmannen i samarbeid med Sør-Trøndelag Fylkeskommune og Trondheim kommune samarbeider om en stor satsning som strekker seg fra 2008 til 2014, der målet er å bedre seksualundervisningen på skolene i fylket. Undervisningen skal bedre elevenes kunnskap og holdninger til seksualitet, bidra til et sunt seksualliv og forebygge helseproblemer. Trondheim kommune gjennomførte prosjektet som pilot-kommune i 2008 på to skoler med bra resultat. Prosjektet retter seg mot lærere, helsesøstre og andre i kommunen med en nøkkelrolle i kontakt med elever i skolesammenheng. Neste skritt er å gjennomføre undervisningen i alle skolene i Trondheim.

Det jobbes med å tilrettelegge et spesielt opplegg for minoritetsgrupper.

Ressursgruppe for seksuell helse, Fylkeskommunen, Fylkesmannen og Trondheim kommune skal utarbeide et undervisningskonsept, og gjennomføre kurs for kursledere med tanke på å implementere samme undervisningsmodell i alle kommunene i fylket. Midler søkes fra Helsedirektoratet. Kvalitetssikring av undervisningsmodeller skal skje i nært samarbeid med Helsedirektoratet. Målet er at dette prosjektet skal bli en pilot for hele landet.

83.6 Smittevern

Det har vært et relativt rolig år når det gjelder epidemier/utbrudd. Som vanlig mottok vi en del meldinger (per telefon eller e-post) om sykdommer som legionella og MRSA. I tillegg kom det også noen få tilfeller av smitte med E-Coli. Alle meldinger hadde allerede funnet sin vei til MSIS og Folkehelseinstituttet, og det ble (oftest muntlig) avklart at oppfølging, og særlig også informasjon til berørte grupper, var under kontroll og smittevernplan i aktiv

funksjon uten at det var grunnlag for noen videre oppfølging fra vår side.

I slutten av året begynte vi forberedningene for ”Smitteverndagen 2009”, som denne gangen blir organisert i samarbeid med Mattilsynet og Helsetilsynet i Nord-Trøndelag. Tema for dagen er lokal samarbeid rundt håndtering av sykdomsutbrudd. På programmet står det erfaringsbaserte forelesninger fra kommuneleger, Mattilsynet, sykehushygienisk avdeling St. Olavs hospital og Folkehelseinstituttet.

Imidlertid har kommunene i Sør-Trøndelag, til tross for initiativet for et prosjekt ved sykehushygienisk avdeling St. Olavs hospital og Sosial- og helseavdelingens varme anbefalinger, ikke kommet i mål med bistandsavtaler rundt Infeksjonskontrollprogram for sykehjem og tilsvarende institusjoner. Kun omtrent en fjerdedel av kommunene reagerte positivt på sykehusets tilbud om bistand. Mange kommuner mente at kostnadene ble for høye, og til slutt resulterte dette i at prosjektet måtte avsluttes.

For ordets skyld kan nevnes at vi i 2008 ikke har fått noen saker etter smittevernloven ifm taushetsbelagte opplysninger, tvangstiltak dispensasjoner osv.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Fastlegeordningen

I løpet av 2008 er det i Sør-Trøndelag opprettet totalt 13 nye fastlegehemler (en i Bjugn, en i Oppdal, en i Orkdal, ni i Trondheim og en i Melhus). Dette har vært med på å bedre legedekningen i kommunene. Det har imidlertid i liten grad medvirket til at det offentlige allmennmedisinske arbeidet er blitt mer prioritert, med unntak av noe bedre legetjenester i sykehjem. Det er fortsatt marginal dekning av offentlige, samfunnsmedisinske tjenester i kommunene.

Fylkesmannen har ikke noen sikker oversikt over kommunenes bruk av lokalt samarbeidsutvalg (LSU), men har i alle relevante samtaler rundt konkrete problemstillinger, framhevet betydningen av å bruke mulighetene som LSU gir. Fylkesmannen/Helsetilsynet har gjennom en årrekke hatt årlige dagens møter med kommunelege I og andre leger med samfunnsmedisinsk engasjement i kommunene. I møtet for 2008 var LSU et hovedtema hvor Malvik kommune viste hvordan de hadde brukt LSU som grunnlag for et uvanlig godt samarbeid med legene.

Fylkesmannen har ikke hatt ressurser til å følge opp legenes kunnskap om retningslinjene for røykeavvenning.

84.2 Turnustjeneste

84.3 Lov om helsetjenesten i kommunene, klager og godkjenninger

Fylkesmannen har i 2008 mottatt 5 saker etter vederlagsforskriften, 3 saker ble stadfestet mens 2 saker ble omgjort

Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMST	5	3
Sum	5	

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Trondheim fengsel er det eneste fengslet i Sør-Trøndelag. Fengslet har en godt utbygd helsetjeneste, men tilgangen til spesialisthelsetjenesten defineres som sårbar. Dette knytter seg både til samarbeid med spesialisthelsetjenesten

som sådan og til samarbeid med kriminalomsorgen i fht fremstilling for helsetjenesten utenfor fengselshelsetjenesten. Det har tidligere vært påpekt behov for å etablere samarbeidsformer med spesialisthelsetjenesten, noe fengselshelsetjenesten har søkt å ivareta uten at dette synes tilstrekkelig. Det ble gjennomført møte med fengselshelsetjenesten og kriminalomsorgen mars 2008. Foruten ovennevnte problemstilling har helsetjenesten i fengsel jobbet med forbedringer knyttet til legemiddelhåndtering, samarbeid med rusforetaket/LAR samt satt fokus på mangelfull kunnskap i allmennpraksis mht forberedelse til soning. Sistnevnte med særlig fokus på foreskriving av A og B preparater. Fylkesmannen/Helsetilsynet er representert i samarbeidsfora etablert i henhold til rundskriv G-8/2006 samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunens sosialtjeneste og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusmiddelavhengige. Nytt møte vil bli gjennomført med fengselshelsetjenesten og samarbeidende instanser våren 2009.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

Fylkesmannen har i flere anledninger bidratt til å gjøre veilederen kjent for kommunene. Vi har ikke total oversikt over hvor mange kommuner som har tatt veilederen i bruk. Fylkesmannen har etablert en egen ressursgruppe på dette tema- med særlig fokus på minoritetshelse som en del av fylkets folkehelsearbeid. Arbeidet i ressursgruppen viser at kommunene har mange utfordringer på dette området. Det har også kommet til uttrykk et behov for mer helseopplysning og mer informasjon om norsk helsetjenestene i asylmottakene.

Helsetilsynet i Sør-Trøndelag har sendt brev til Statens Helsetilsyn om spørsmål knyttet til nødvendig helsehjelp til personer som ikke har oppholdstillatelse, men som fortsatt gis aksept for å oppholde seg i landet, f.eks. i kirkeasyl.

se rapportering smittevern

84.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn

Viser til vår rapportering på 84.5.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

Trondheim kommune i samarbeid med St. Olavs Hospital HF gir et tilbud til alle kommuner i Sør-Trøndelag.

Tilbudet er lokalisert til St. Olavs Hospital og har enkel tilgang til spesialister både i forhold til barn og voksne.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Vi har ikke oversikt over kommuner som har tatt i mot tilbud om gratis D-vitamin dråper til innvandrerbarn. Vi får flere bekymringsmeldinger som rapporterer om mindre fokus på helsefremmende og tidlig forebyggende arbeid for barn og unge i kommunene. Mange opplever at helsestasjonen og skolehelsetjenesten forsvinner som et resultat av sammenslåinger av barnevern, PP og helse. Det har vært økning av fødsler i flere kommuner/ bydeler uten at antall stillinger for helsesøstre øker. Det rapporteres fra flere kommuner at helsestasjonene stadig pålegges nye oppgaver uten at antall stillinger økes. Et eksempel er tidligere utskrivelse fra barselavdelinger - noe som fører til at helsesøstre må gjennomføre tidligere og ofte hyppigere hjemmebesøk i starten. Samhandlingen med fastleger, samt ansvarsavklaringer mellom helsestasjonsleger og fastleger er ofte uavklart. Det er lite fysioterapeutressurser til rådighet i helsestasjon og skolehelsetjenesten. I plansammenheng er det få kommuner som bidrar eller blir etterspurt i forhold til krav om helseovervåkning. Den største kommunen i fylket har valgt å kutte ut skolelegeordningen med en klar dreining av tilbudet over til fastlegene.

84.9 Svangerskapsomsorgen

Fylkesmannen har bidratt ved flere anledninger å gjøre retningslinjer kjent for kommunene. Svangerskapsomsorg har hatt en viktig rolle i fylkets folkehelsearbeid. Vi sitter ikke inne med detaljekunnskap om status på god nok

jordmordekning i kommunene. Det er mange kommuner som har små ressurser.

84.10 Kjønnsllestelse

Fylkesmannen har etablert et godt samarbeid med Bufetat og RVTS i dette arbeidet. Det er etablert en egen ressursgruppe i regi av RVTS, samt laget en egen handlingsplan for regionen. Vi har bidratt til at Trondheim kommune har organisert arbeidet med kjønnsllestelse som et eget prosjekt med en vedtatt politisk handlingsplan. Dette arbeidet ses inn i en sammenheng med arbeidet i RVTS. Det er arrangert egen samling med dette temaet, samt at det er jobbet systematisk med ulike aktiviteter mot ulike målgrupper i helse- og sosialsektoren.

84.11 Tannhelse

Tannhelsetjenesten er en del av fylkets folkehetsarbeid og deltar på nettverksmøter etc. Det er tilsatt en 50% tannpleier som jobber med folkehelse i fylkeskommunen. Tannhelsetjenesten deltar i ressursgruppen ernæring. Vi har et godt samarbeid med tannhelsetjenesten særlig i forhold til barn og unge, - både gjennom helsestasjoner, i satsingen på mat i barnehager og i idretten. Vi er også i ferd med å sette fokus på tannhelse i arbeidet med omsorgsplanen 2015.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.1 Abortloven

85.2 Sterilisering

85.3 Lov om transplantasjon

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke hatt saker til behandling i 2008.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Av totalt 271 saker gjelder 263 spesiell rekvireringstillatelse og 8 generell rekvireringstillatelse.

Vi har ingen registrering som gir gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Sakene behandles fortløpende og vi estimerer at det tar i gj.snitt 2 uker fra sakene kommer inn til svar sendes ut.

Vi har effektivt brukt 6 ukeverk på dette saksområdet i 2008. Dvs. 0,11 dagsverk pr. sak i gj.snitt.

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMST	271	2
Sum	271	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Se tabelldata. Det har ikke vært saker på dette området i Sør-Trøndelag i 2008.

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
---------	--------------	------------------------------------

FMST	0	0
Sum	0	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet*

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

86.1 Omsorgsplan 2015

Det er etablert en samordnet organisering av fylkesmannens oppfølgingsarbeid knyttet til tiltakene og delplanene under Omsorgsplanen 2015 i 2008. I juni ble det ansatt person som har koordineringsansvaret for arbeidet på embetet. Koordinator er ansatt i sosial- og helseavdelingen. Ansvar for Demensplanen, Investeringsstilskuddet og Kompetanseløftet er fordelt på tre andre ansatte på sosial- og helseavdelingen.

Det er fortløpende arbeidsmøter i avdelingen for å samkjøre arbeidet.

I tillegg er det etablert en arbeidsgruppe på embetet fra forskjellige avdelinger, som har delansvar i forbindelse med Omsorgsplanen. Arbeidsgruppen møtes etter behov.

Arbeidet med å lage et strategi-dokument for Fylkesmannens arbeid med Omsorgsplanen 2015 startet opp i 2008. Hensikten er for å sikre at alle avdelinger i embetet samkjører seg i sin kontakt mot kommunene.

Ledelsen ved embetet prioriterer Omsorgsplan 2015 høyt og stiller ressurser i ledergruppen tilgjengelig for arbeidet. Ledergruppen er styringsgruppe for Omsorgsplan- arbeidet, og koordinator rapporterer direkte til ledergruppen gjennom ressurspersonen i ledergruppen.

I samarbeid med KS er det etablert et nettverk av ledere i pleie- og omsorgsektoren. Det er gjennomført en samling i dette nettverket i 2008. Dette nettverket vil være viktig i arbeidet med å implementere Omsorgsplanen 2015 i kommunene i årene som kommer.

Arbeidet med å etablere en ressursgruppe med eksterne deltakere fra høgskolesystem, helseforetak, interesseorganisasjoner, frivillige organisasjoner og andre aktuelle instanser er startet opp i 2008. Denne ressursgruppen vil være operativ fra andre halvdel av 2009.

86.2 Demensplan 2015

"Den gode dagen" er en delplan om demensomsorg i overordnede myndigheters omsorgssatsing fram mot 2015. Flere av målsettingene i demensplanen vil oppnås ved hjelp av virkemidlene i øvrige delplaner.

Mange av tiltakene i planen er gitt i oppdrag til eksterne miljøer. Nasjonalt kompetansesenter for Aldring og helse er et slikt miljø. I embetsoppdraget er fylkesmannen bedt om å bistå kommunene med råd og veiledning i utvikling av demensomsorgen. Ut over aktiviteter knyttet til opplæring og bygging av omsorgsplasser, er fylkesmannens oppdrag av Helsedirektoratet beskrevet som "følge med aktivitet".

Fylkesmannen har fulgt opp bestillingen ved å delta i møter med direktoratet, kompetansesenteret og utvalgte kommuner. Fylkesmannen har også gitt støtte til pårønderarbeid og andre frivillige aktører. I kommunedialogen følger fylkesmannen systematisk opp forhold knyttet til utredning av syke, bygningsmessig kapasitet og utfordringer med bemanning og opplæring.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Fylkesmannen har rapportert detaljert om resultater og plantall til Helsedirektoratet per 1. mars og 1. juni 2008. Det er også gitt en omtale i særskilt årsrapport for Omsorgsplan 2015.

Kompetanseløftets målsettinger er å bidra til utvikling av strategier for å møte fremtidas personell- og kompetanseutfordringer, forvalte tilskudd til kompetansetiltak, og bidra til utvikling av en planmessig gjennomføring av Kompetanseløftet.

I 2008 har kommunene og ressursentrene søkt tilskudd til gjennomføring av tiltak for til sammen vel 15 millioner. Dette indikerer stort behov for og samtidig økt målretting i kommunenes bestilling av kompetansetiltak. Potten har i år vært vel 6 millioner, og fylkesmannen har prioritert grunnutdanning og videre- og etterutdanningstiltak på videregående skoles nivå og i høyskole. Det har også vært mulig å leve opp til intensjonen om å støtte opp om flerårige utdanningsløp. Endelig har utdanningsstedene i Sør-Trøndelag vært i stand til å levere relativt mange fagskoletilbud.

Fortsatt er det store behov for mer kvalifisert personell i deler av tjenestene, og en særskilt utfordring på sikt er det å dekke behovet for faglært pleiepersonell. Ved overgang til lærlingordning for helse- og omsorgspersonell på videregående skoles nivå, har det vært en utfordring å etablere tilstrekkelig lærlingplasser i tjenestene. Dette har tjenestene i Sør-Trøndelag mestret på en god måte. En større utfordring synes det nå å være å rekruttere lærlinger til de etablerte plassene.

En særlig utfordring er det å etablere gode nok planer i tjenesten som kan gjøre det enklere for tjenestene å foreta realistiske bestillinger av kompetansetiltak. En kartlegging av plansituasjonen i tjenestene dette året forteller at om lag halvparten av kommunene mangler slike planer. Andre igjen har dels meget gode planer som skaper forutsigbarhet i arbeidet med å møte fremtidas utfordringer. Denne utfordringen arbeides det systematisk med å forbedre.

86.4 Investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

Omsorgsplan 2015 forutsetter langsiktig planlegging av bygningsmessige investeringer, personellinnsats, kompetanseutvikling, utdanningskapasitet og tilrettelegging av fysiske og sosiale omgivelser.

Sør-Trøndelag fylke ble i utgangspunktet tildelt 700 enheter totalt i tidsrommet 2008-2015. Ifølge Regjeringens tiltakspakke er det besluttet å øke investeringstilskudd til 1500 flere enn opprinnelig vedtatt i budsjettet for 2009.

I 2008 har fylkesmannen i samarbeid med Husbanken prioritert tilskudd til 23 omsorgsboliger og 30 sykehjemsplasser, totalt 53 plasser. For å få oversikt over kommunenes behov, har fylkesmannen fått tilsendt reviderte pleie- og omsorgsplaner. En viktig samarbeidspartner har vært fylkesmannens økonomiavdeling, som har vist til kommunenes årsbudsjett og 4 årige økonomiplaner har inneholdt politiske vedtak om investeringene. De kommunene som hadde konkrete søknader har fått behandlet disse. Husbanken har benyttet alle midler tilgjengelig for inneværende år.

Videre har fylkesmannen hatt god kontakt og samarbeid med Norsk Form, og Trondheim og Melhus kommune som er med i nettverket.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

KS Sør-Trøndelag har ikke etterspurt fylkesmannens bidrag eller medvirkning til gjennomføring av kvalitetsavtalen, og det er få sørtrønderske kommuner som er søkere til tiltak i Flink med Folk-prosjektet og Kvalitetskommuneprosjektet. Fylkesmannen har også tidligere gitt tilbakemelding om at det har vært vanskelig å etablere et samarbeid med KS i fylket i forhold til kvalitetsavtalen.

Imidlertid er det to områder vi samarbeider med KS om, det er Aksjon helsefagarbeider som del av Kompetanseløftet 2015, og et samarbeid om overordnet kommunekontakt i arbeidet med Omsorgsplan 2015. I tillegg har fylkesmannen prioritert kompetansetiltak innen eldreomsorg og demens for personell i pleie og omsorgstjenestene, også dette i sammenheng med Kompetanseløftet 2015.

Oppdraget med å veilede kommunene i forhold til kvalitetsutvikling er delvis ivaretatt og besvart iht oppdrag 76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten. Det har ikke vært etablert særskilte utviklingsprosjekter i forhold til etablering av system for innhenting av tjenestemottakeres erfaringer, men det har vært informert om og fremholdt verdien av å ta i bruk metoder for brukerspørringer og -undersøkelser.

Å måle og sammenligne kvalitet i form av statistisk data er alltid et tema i forbindelse med fylkesmannens metode for kommunedialog. Det utarbeides kommunebilder som forteller om status for ulike indikatorer på tjeneten. Imidlertid er ikke sørtrønderske kommuner aktive brukere av tjenesten bedrekommune.no. Kun to kommuner har lagt inn egne data i systemet. Her kunne fylkesmannen muligens bidratt med sterkere fokus på verktøyet.

Status for kommunenes opplysningsmaterieell om hvordan tjenestetilbudet er organisert og gjort tilgjengelig lokalt er at samtlige har publisert slik informasjon på sine nettsider. Alle har tilfredstillende informasjon, mange har meget god informasjon, og 25 % av kommunene har i tillegg utarbeidet serviceerklæringer for omsorgstjenestene.

Fylkesmannen er godt orientert om utviklingen mht omgjøring av sykehjem til omsorgsboliger i sørtrønderske kommuner. Fylkesmannen får henvendelser fra kommuner med spørsmål om omgjøring, og behandler individretta klagesaker og kommunale vedtak i forbindelse med omgjøring. Omfanget av slike saker er til nå beskjedent. Kun en kommune har vedtatt omgjøring mens to andre kommuner vurderer tilsvarende. Men muligheten for omgjøring diskuteres i flere kommuner uten at det foreløpig er fremmet saker om det.

86.6 Legetjenester i sykehjem. Undervisningssykehjem

Fylkesmannen vurderer at det har vært en omfattende og til dels tung prosess for å få kommunene til å følge opp Rundskriv I-4/2007. Det har vært vansker med å få kommunene igang med arbeidet, og nødvendig dokumentasjon har vært vanskelig å framskaffe. Det har også vært ulikt i hvor stor grad kommunene har fattet forpliktende politiske vedtak, eller om saken har vært behandlet administrativt. Hovedhensikten med arbeidet har vært at hver enkelt kommune skal planlegge tjenestene og sikre at de yter faglige forsvarlige og gode tjenester også til pasienter i sykehjem. En del kommuner som bare har administrative vedtak har imidlertid en relativt god dekningsgrad av legetjenester i sykehjem, noe som har resultert i at Fylkesmannen har vært mindre pågående for at det skal være fremskaffet politiske vedtak.

Noen mindre kommuner framstår som å ha noe dårligere legebemanning enn hva som er tilfellet da de har rapportert på bare bunden tilstedetid for lege og ikke tatt med ubunden tid som nyttes når det oppstår særskilt behov utenom de faste tilstede-tider. Tar man høyde for dette er det likevel ca. ¼ av kommunene hvor dekningsgraden virker svært lav, og hvor det vil ta lang tid før den blir vesentlig endret. Fylkesmannen har vært i mye kontakt med disse kommunene for å bistå dem i arbeidet. Til tross for dette har det vært vansker med å få tilfredsstillende prosesser og forpliktende vedtak. En del av dette begrunnes med dårlig kommuneøkonomi som ikke gjør det mulig å øke legebemanningen ut over det helt marginale.

Rapporteringen viste at 13 av 25 kommuner ville øke legetjenesten i sykehjem og 12 fortsette uendret. Det var gjennomført prosess som forutsatt i 16 av kommunene hvorav kun 8 kommuner hadde behandlet forslaget politisk. Legger en sammen alle sykehjemsplasser i fylket og alle legetimer avtalt for sykehjemsleger, finner en at status på rapporteringstidspunktet var 0,24 timer/pasient og at fylket samlet får en lokal norm på 0,29 timer/pasient. Bruker en i stedet status- og normtallet for hver kommune, legger disse sammen og deler på 25 finner en at det på rapporteringstidspunktet i gjennomsnitt var avsatt 0,23 timer/pasient og at gjennomsnittlig norm var 0,36 timer/pasient.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

Det er gjennomført grunnkurs i saksbehandling for ansatte i pleie- og omsorgsektoren og sosial- tjenesten i kommunene i 2008. De fleste kommunene i fylket deltok. Videregående kurs gjennomføres i februar 2009.

Fylkesmannen har ikke fått forespørsel fra direktoratet om å bidra i arbeidet med å skaffe oversikt over status for kommunenes praktisering av regelverket for beregning av egenandeler for hjemmetjenester.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Fylkesmannen overprøvde 30 vedtak i 2008. Alle vedtak ble saksbehandlet i løpet av tre måneder.

I tillegg til å overprøve kommunale vedtak om planlagte tiltak i gjentatte nødsituasjoner og tiltak for å ivareta grunnleggende behov, mottatt Fylkesmannen meldinger om skadeavvergende tiltak kommunen har iverksatt i akutte nødsituasjoner. Fylkesmannen registrerer antall melding og gjennomgår meldingene med tanke på å påse at kommunene følger de spesielle saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven kap. 4A. Der det vurderes nødvendig,

gir Fylkesmannen skriftlig tilbakemelding til kommunene. Dersom det mottas meldinger på personer som tidligere ikke er registrert, tas disse inn i tilsynsplan for stedlige tilsyn for å vurdere behovet for å foreta et stedlig tilsyn. Stedlige tilsyn gjennomføres forøvrig etter en treårig rullerende tilsynsplan.

Alle kommuner fikk i 2008 tilbud om å delta på kurs i saksbehandling etter sosialtjenesteloven. Fylkesmannen arrangerer dessuten hvert år en konferanse med tema knyttet til rettssikkerhet for personer med psykisk utviklingshemming. Årets konferanse ble gjennomført 2.-3. desember 2008 og var utvidet med tema fra Omsorgsplan 2015.

Opplæringsprogrammet som ble utarbeidet av Fylkesmannen og Habiliterings-tjenesten for voksne i 2007, ble gjennomført i syv kommuner i 2008. Programmet er basert på kasusbeskrivelser og refleksjonsgrupper. En kommune, som tidligere har gjennomført programmet sammen med Fylkesmannen og Habiliteringstjenesten for voksne, har gjennomført tilsvarende opplegg på egen hånd.

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Implementeringen av IPLOS har vært gjennomført som et nasjonalt prosjekt av Helsedirektoratet. Fylkesmannen har bistått med avgrenset ansvar og oppgaver. I den varige driftsfasen vil lokal oppfølging av kommunene bli overlatt til fylkesmannen.

I overgang til varig drift har fylkesmannen fått forberedelsesoppgaver beskrevet i embetsoppdraget. Oppgavene kan kort beskrives som opplæringsaktivitet og tilstandskontroll. Fylkesmannen har i gjennomføring av oppdraget vært i kontakt med samtlige kommuner i fylket og innhentet spesifikk informasjon om driftserfaringer, samt oppdatert kontaktlister.

IPLOS er i drift i alle kommuner i fylket. Alle kommunene bruker kommersielle datasystemer for pleie- og omsorgsformål som oppfyller kravspesifikasjonene i IPLOS. Sammen med kommunenes interne regler for tilgangskontroll vurderer kommunene at sikkerhetsløsningene tilfredsstillende alle krav til informasjonssikkerhet gitt i lover og forskrifter. Alle kommunene melder at IPLOS inngår helt eller delvis i saksbehandlingen på området. Kontaktpersonene for 13 kommuner var ved årsskiftet usikre på hvordan meldeplikten til datatilsynet var ivaretatt. Dette kan enkelt kontrolleres og meldes via Datatilsynets hjemmeside, noe fylkesmannen har informert om til kommuner som har bedt om bistand. Alle kommunene i fylket har lyktes med innsending av data til sentralt register. Kun to kommuner melder om noen problemer med datakvaliteten.

Resultatområde 87 Psykisk helse

87.1 Tvungen undersøkelse

Ingen klagesaker i året.

87.2 Behandling uten eget samtykke

Behandlet 75 klager i løpet av året. Ingen restanser ved årsskiftet. For detaljer se RegRot.

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Ingen forpleiningskontrakter i fylket.

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Saksforberede av en søknad om godkjenning i rapporteringsåret.

87.5 Vedtak om overføring

Ingen klager mottatt.

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

87.7 Opptappingsplan for psykisk helse

I 2008 utgjorde de øremerkede tilskuddene i Opptappingsplan psykisk helse omtrent 196 millioner kroner til kommunene i Sør-Trøndelag. Alle kommunene har sendt inn rapporter for bruk av midlene for 2007 og planlagt bruk av midlene for 2008. I tillegg har kommunene i fylket rapportert på tiltak til psykisk helsearbeid uavhengig av finansieringsform. Ikke alle kommunene overholdt tidsfristene for innsending av rapportene.

Kommunene i fylket rapporterte at de ved hjelp av de øremerkede midlene for 2007 hadde finansiert til sammen 314 årsverk ved hjelp av de øremerkede midlene. I 2006 ble 256 årsverk finansiert ved hjelp av disse midlene. Av disse årsverkene var 74,5 årsverk til barn og unge i 2007 mot 63, 3 årsverk i 2006. Det har hovedsakelig vært en god utvikling med hensyn til tilsetting av kompetent personell i kommunene i Sør-Trøndelag. Unntaket fra dette gjelder psykologer som kommunene rapporterer om at det er vanskelig å rekruttere.

Kommunene i fylket oppgir at de i 2007 har benyttet omlag 4,3 millioner kroner til støtte til bruker/pårørendeorganisasjoner mot om lag 3,7 millioner kroner foregående år.

Helsedirektoratet presiserte krav rundt bruk av midler fra tidligere år i brev av 28.8.2008 til kommunene i fylket. Her ble det presisert at fylkesmannen skulle holde tilbake midler om tiltak ikke var iverksatt ved hjelp av midlene. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har av denne grunn holdt tilbake om lag 9,9 millioner kroner fordelt på 10 ulike kommuner.

Status i Sør-Trøndelag viser at kommunenes arbeid med utvikling av gode psykisk helsearbeidstjenester har kommet godt i gang overfor voksne. Det er likevel fremdeles noen kommuner som ikke har en fungerende boligmasse og oppfølgingstilbud til mennesker med psykiske lidelser. Flere kommuner oppgir at de særlig har vanskeligheter i etablering av slike tilbud til personer med både psykiske lidelser og rusmisbruk.

Status i utviklingen av kommunale psykisk helsearbeidstjenester til barn og unge er en annen. Her ser vi at det fremdeles er flere kommuner som bør øke innsatsen i å etablere tjenester for utredning, behandling/ oppfølging og for å forebygge psykososiale problemer.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag hadde i sitt oppdragsbrev krav om å vurdere det kvalitative innholdet i kommunenes tilbud innen det psykiske helsearbeidet. Helsedirektoratet frafalt dette kravet.

Sosial- og helsedirektoratet opprettet i 2005 et eget storbyprosjekt i Opptappingsplan for psykisk helse. Hensikten med storbyprosjektet er å møte de ekstra utfordringene som de store byene i landet opplever overfor mennesker med omfattende og alvorlige psykiske lidelser. Trondheim kommune er en av de fire byene som er tildelt 8,9 millioner kroner over denne ordningen i 2008.

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

Ingen søknader mottatt.

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

Tre søknader behandlet i rapporteringsåret. Beholdningstall rapportert pr 30.06.2008 og 31.12.2008.

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Oppdraget overført fylkesmannen 01.10.2008. Ingen saker meldt etter dette tidspunkt. Forberedelser iverksatt. Ingen erfaring opplevd.

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholoven

Klagesaker etter alkoholoven

Fylkesmannen har fått inn 6 klagesaker i løpet av året og behandlet 2 av disse. I tillegg kom det inn et krav om lovlighetskontroll som ikke ble tatt opp til behandling. Det er en del etterspørsel etter veiledning innen saksfeltet. 4 saker er ubehandlet ved årsskiftet.

Statlige bevillinger etter alkoholoven

Antall statlige skjenkebevillinger i Sør-Trøndelag ble i 2008 redusert med 2, i det Fosen Trafikklag trakk bevilningene til fergene som trafikkerer mellom Trondheim og Rørvik. Pr. 31.12.2008 gjensto 4 skjenkebevillinger for skip (tre hurtigbåter og M/S Willie Wilhelmsen), og 3 bevillinger for Forsvarets befalsmesser (Luftkrigsskolen, Ørland hovedflystasjon og Haltdalen kurscenter).

Befalsmessen ved Luftkrigsskolen fikk fornyet sin skjenkebevilling av Helsedirektoratet samt godkjent en ny styrer og stedfortreder. En ny skjenkestyrer ble også godkjent av Fylkesmannen for skipet M/S "Mørejarl".

Fylkesmannen utførte i 2008 en anmeldt skjenkekontroll om bord M/S "Willie Wilhelmsen" og hos Partrederiet Kystekspresen vedrørende hurtigbåtene M/S "Ladejarl", "Mørejarl" og "Agdenes".

Fylkesmannen innvilget til sammen 16 søknader fra befalsmessene om utvidelse av skjenketid og/eller –areal i forbindelse med enkeltarrangementer. Luftkrigsskolen fikk innvilget søknad om utvidelse av skjenkeareal i perioden 15.04. – 15.10.2008.

Fylkesmannen fastsatte skjenkegebyr for 3 befalsmesser (til sammen kr 19 157,-) og 4 båter med statlig skjenkebevilling (til sammen kr 6 000,-). Hver befalsmesse betalte gebyret til sin hjemkommune, mens rederiet/båtselskapet betalte gebyret til staten.

88.2 Rusmiddelarbeid

Rusmiddelpolitisk handlingsplan

I samarbeid med Midt-Norsk kompetansesenter for rusfaget (MNK), har fylkesmannen bistått kommunene i fylket med utarbeidelse/ fornying og implementering av rusmiddelpolitisk handlingsplan. 12 kommuner har deltatt i opplæringen. Arbeidet har tatt utgangspunkt i veilederen på området og undervisning fra kommuner som har hatt interkommunalt samarbeid.

Fylkesmannen deltar også sammen med kompetansesenteret i et fusforebyggende program, PREMIS, som i 2008 ble startet opp i 3 kommuner i fylket.

Opplæringstiltak.

Våren 2008 var fylkesmannen medarrangør på to seminarer i regi av MNK om risikoutsatt ungdom. Til sammen var det 220 deltakere på disse seminarene. I desember ble det arrangert et kompetansehevende kurs for fastleger, også dette i samarbeid med MNK og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Ca 100 leger deltok på denne dagskonferansen.

Oppfølging av tilskuddskommuner

Kommuner som har fått tilskudd til tiltak innenfor rusområdet, er blitt fulgt opp i noe ulik grad, avhengig av behovet for bistand. Noen har hatt jevnlig oppfølging med råd og veiledning, mens andre kommuner har informert om utviklingen i sine prosjekt på egne møter med fylkesmannen, eller på samlinger som har vært avholdt i regi av fylkesmannen.

Midlene til boligsosiale tiltak og til ulike rustiltak har i stor grad blitt sett i sammenheng både ved tildeling av

midler og ved oppfølging av tiltakene.

Det har blitt avholdt en 2- dagers erfaringskonferanse hvor en samarbeidet med Fylkesmennene i Hedmark, Oppland og Nord-Trøndelag. Ved å ha et så stort nedslagsfelt blir erfaringene mange og nytteeffekten stor. Dette tiltaket overføres til 2009.

En kommune(Trondheim) har hatt koordinerende "tillitspersoner" . Er på plass,men vanskelig å finne rollen.

Nettverkssamlinger

Det har vært avholdt 3 samlinger for ansatte i kommunene som jobber spesielt på rusområdet. På disse samlingene har det vært spesiell fokus på Opptrappingsplanen for rusfeltet, kvalifiseringsprogrammet, individuell plan og informasjon om Rusbehandling Midt-Norges tilbud. det har også blitt arrangert et besøk på Lade Behandlingscenter for å bedre kjennskapen mellom 1. og 2.linjetjenesten.

Ressursrapportering

Ressursregnskapet er basert på timeregistrering for samtlige ansatte for hele året i Sosial- og helseavdelingen. Registreringen gir oversikt over faktisk anvendt tidsbruk på resultatområdene. Her inngår ikke sykefraværet. I tallene er dette lagt til basert på et gjennomsnittlig sykefravær på 3% Se forøvrig tabelldata.

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep. 1510 Fagdep.			
Resultatområde 75	2	0	2	0
Resultatområde 76	5	1	5	1
Resultatområde 77	96	3	96	3
77.4 Førerkortsake	71	3	0	0
Resultatområde 83	48	0	48	0
Resultatområde 84	28	2	28	2
Resultatområde 85	8	0	8	0
Resultatområde 86	38	23	38	23
Resultatområde 87	30	31	30	31
Resultatområde 88	8	31	8	31
Sum:	263	91	263	91

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

81.1 Planlagte tilsyn

81.2 Områdeovervåking

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

Fylkesmannen mottok 166 klager etter sosialtjenesteloven i 2008 mot 225 i 2007. Fylkesmannen behandlet 173 klager hvorav tre ble avvist, 17 omgjort, 38 opphevet og tilbakesendt og 115 stadfestet. gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 71 dager mot 76 dager i fjor. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i kommunene var 74 dager mot 87 dager i fjor.

Antall klagesaker viser fortsatt en nedgang fra fjoråret.

Når Fylkesmannen opphever eller omgjør kommunens vedtak, er dette ofte på grunn-lag av mangelfull saksbehandling, særlig mangelfull individuell vurdering. Flere kommuner har imidlertid bedret sin

saksbehandlingskompetanse.

Innføring av felles arbeids- og velferdsordning, NAV, i kommunene medfører store oppgaver for NAV og kommunene. Erfaringer fra 2008 viser tildels store mangler på kompetanse i behandling av saker etter sosialtjenesteloven og forvaltningsloven. Dette kan være at NAV kontoret ikke tar i mot søknaden, avslår muntlig uten skriftlig avslag o.l., - noe som kan medføre fare for rettssikkerheten ved at søker ikke får anledning til å ivareta klageretten. Dessuten viser de kommunale vedtakene ofte til kommunalt vedtatte normer og standarder og at søkerens behov blir vurdert etter disse standardene, ikke etter vilkårene i sosialtjenesteloven.

Kommunenes vedtak etter kap. 4 i sosialtjenesteloven, sosiale tjenester, er i økende grad tjenestebeskrivende vedtak. Dette innebærer at vedtaket beskriver hvilke tjenester vedtaket omfatter, men konkretiserer ikke omfang eller annen presisering. Slike vedtak betinger at det er utarbeidet konkrete tiltaksplaner, individuell plan eller annet planverktøy for gjennomføring av vedtaket.

De ovennevnte forhold påpekes i vedtak, tilsynsrapporter, råd og veiledning og annen kontakt med kommunene. Fylkesmannen arrangerte dessuten kurs i saksbehandling i 2008 for saksbehandlere i kommunene.

Fylkesmannen har i samarbeid med NAV fylke utarbeidet et opplæringsprogram i sosialtjenesten for saksbehandler som skal behandle saker etter sosialtjeneste-loven i NAV. Opplæringsprogrammet omfatter bl.a. sosialtjenesteloven kap. 5A, Kvalifiseringsprogrammet. Fylkesmannen har utarbeidet et studiehefte med kasus og ulike problemstillinger. Det er avholdt informasjonsmøte om programmet til NAV ledere, kompetanseveiledere mm høsten 2008. Selve programmet planlegges gjennomført i løpet av våren 2009.

81.4 Spesielle oppgaver etter sosialtjenesteloven kap. 4A

Fylkesmannen mottok 1006 meldinger om skadeavvergende tiltak i 2008 mot 736 i 2007. Fylkesmannen overprøvde 30 kommunale vedtak i 2008 mot 50 vedtak i 2007. Fylkesmannen behandlet tre søknader om dispensasjon fra kompetansekravet i loven, mot syv søknader i 2007.

Fylkesmannen mottok en klage på beslutning om skadeavvergende tiltak i nødsituasjon. Klagen er sendt kommunen til forberedende klagebehandling. Ingen av Fylkesmannens overprøvningsvedtak er påklaget.

Alle vedtak ble saksbehandlet innenfor tre måneder saksbehandlingstid. Ved årets utgang var det ingen restanse innenfor dette området.

Fylkesmannen gjennomfører stedlig tilsyn etter en treårig rullerende tilsynsplan. Ved vedtak overfor personer som ikke tidligere er registrert, gjennomføres stedlig tilsyn i løpet av første vedtaksperiode. Det gjennomføres også stedlig tilsyn ved melding om skadeavvergende tiltak etter en konkret vurdering.

81.5 Andre oppdrag

81.6 Hendelsesbasert tilsyn

Hendelsesbasert tilsyn eksisterer foreløpig ikke som begrep om tilsyn etter sosial- tjenesteloven, men Statens helsetilsyn arbeider med veileder for området.

Fylkesmannen får en del saker som ikke er en klage på enkeltvedtak, men mer som en beklagelse over dårlig saksbehandling, mangelfull tjenesteutøvelse, spesielt overfor personer med psykisk utviklingshemming og funksjonshemmede barn. Slike saker underlegges ikke ordinær klagebehandling siden det ikke er klage på et enkeltvedtak.

Slike henvendelser vil som hovedregel, bli sendt til kommunen for uttalelse, videre behandling o.l. Kommunens uttalelse vil når den foreligger, bli sendt klager for kommentarer hvis det anses nødvendig. Hvis ikke utformer Fylkesmannen et svar til klager og da på grunnlag av kommunens uttalelse.

Fylkesmannen mottatt melding om skadeavvergende tiltak etter § 4A-5 tredje ledd bokstav a om i nødsituasjoner overfor personer med psykisk utviklingshemming. Disse meldingene blir gjennomgått og det blir sendt skriftlig

tilbakemelding til kommunen i den grad Fylkesmannen ser at det er begått saksbehandlingsfeil o.l. Meldingene blir også gjennomgått med tanke på å gjennomføre stedlig tilsyn.

Slike brev og tilbakemeldinger har hittil ikke vært sendt i kopi til Statens helsetilsyn i og med at det ikke har vært definert som hendelsesbasert tilsyn, men mer som del av Fylkesmannens generelle tilsynsansvar med kommune.

Fylkesmannen og Helsetilsynet har diskutert om en tilnærming av tilsyn med sosialtjenesten og tilsynssaker etter helselovgivningen kan være en bedre oppfølging av like beklagelsessaker enn bare å sende dem til kommunen for eventuell uttalelse. Slike beklagelser kan ofte gi grunnlag for å vurdere fare for svikt i tjenesten. I praktiseringen av "hendelsesbasert" tilsyn etter sosialtjenesteloven, har vi lagt til grunn Policydokument og Rettslige rammer for helsesakene.

Tilsynssaker etter sosialtjenesteloven og beskrevet som ovenfor, ligger på ca. 10 saker i året. De registreres ikke som klagesaker i Syssam eller i annen registrering.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

I 2008 har vi hatt 6 saker med politiet der spørsmål om etterforskning har vært vurdert. Vi har ikke hatt saker der helsetilsynet i S-T på eget initiativ har bedt politiet om å etterforske saker. Vi har ikke hatt saker der vi har vurdert at det bør fremmes begjæring om påtale.

Forøvrig har vi rapportert saksstatistikk gjennom fagsystemet RegRot dirkete til Statens helsetilsyn. Kravet til saksbehandlingstid (under median 5 mnd) overholdes.

82.2 Planlagte tilsyn

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag/Helsetilsynet i Sør-Trøndelag får sine årlige styringssignaler i tildelingsbrev fra Statens helsetilsyn. Her er det lagt føringer for:

- Hvilke tilsyn som er landsomfattende
- Krav til antall besøk
- Krav til kriterier for utvelgelse av egeninitierte (selvvalgte) tilsyn
- Metode for tilsyn

Dette, sammen med våre egeninitierte og hendelsesbaserte tilsyn, er grunnlaget for rullerende og årlige tilsynsplaner.

Landsomfattende tilsyn gjennomføres på oppdrag fra Statens helsetilsyn i alle landets fylker. Avgrensning og valg av tema for tilsynet gjøres etter en risiko- og sårbarhetsvurdering av fagfeltet. Det utarbeides en veileder for hvert tilsyn. For de landsomfattende tilsynene blir det, i tillegg til rapport til det enkelte helseforetak, utarbeidet en landsomfattende rapport fra Statens helsetilsyn til Helse- og omsorgsdepartementet, med en samlet fremstilling av tilsynene. Det ble i 2008 gjennomført to landsomfattende tilsyn:

- Tilsyn med kommunale helse-, sosial og barneverntjenester til barn
- Tilsyn med spesialisthelsetjenester ved distriktpsikiatriske sentre (DPS) til voksne med psykiske lidelser

Tilsyn med kommunale helse-, sosial og barneverntjenester til barn ble gjort i samarbeid mellom Helsetilsynet i fylket og Fylkesmannen.

Egeninitierte tilsyn planlegges i eget fylke på grunnlag av en behovsanalyse lokalt. Det ble i 2008 gjennomført fire egeninitierte tilsyn i eget fylke.

- Tilsyn med tjenester hjemlet i sosialtjenesteloven kapittel 4 A. Tilsynet ble gjennomført i fire kommuner
- Tilsyn med tjenester til eldre i sykehjem. Tilsynet ble gjennomført i to kommuner
- Tilsyn med tjenester til personer som har behov for heldøgns pleie og omsorg. Tilsynet ble gjennomført i en kommune

- Tilsyn med legemiddelbehandling i sykehjem. Tilsynet ble gjennomført i tre kommuner. Dette tilsynet var et pilottilsyn på bakgrunn av en veileder utarbeidet i Statens helsetilsyn.

Tilsyn i spesialisthelsetjenesten utføres i samarbeid mellom Helsetilsynet i de tre fylkene i Midt-Norge; Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag. Det settes sammen felles team bestående av personell fra de tre kontorene. Foruten egne rapporter fra det enkelte tilsyn, blir det for hvert av disse regionale tilsynene utarbeidet egne samlerapporter til Helse Midt-Norge RHF. I 2008 er det, foruten det landsomfattende tilsynet i DPS, gjennomført to planlagte tilsyn i samarbeid mellom Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag.

- Tilsyn med med helseforetak som behandler gynekologiske kreftsykdommer. Det ble gjennomført tilsyn i fire helseforetak
- Tilsyn med tjenesten til barn i sykehus. Det ble gjennomført tilsyn i fire helseforetak.

Metoden som benyttes ved virksomhetstilsyn er systemrevisjon.

I tillegg gjennomføres det i noen tilfeller tilsyn (ad hoc tilsyn) på grunnlag av spesielle hendelser og behov som oppstår i løpet av året. Det er ikke gjennomført ad hoc-tilsyn i 2008.

For nærmere beskrivelse av tilsynene, vises til egne rapporter, som finnes på: www.helsetilsynet.no/tilsynsrapporter

82.3 Områdeovervåking

82.4 Klager etter helsetjenestelovgivningen

Helsetilsynet i Sør-Trøndelag har rapportert til Statens helsetilsyn gjennom rapporteringsverktøyet Reg.Rot. Statistikken viser at vi behandlet 70 rettighetsklager i 2008. Av disse ble 10 saker av ulike grunner avvist for behandling. **Det ble behandlet og avsluttet 60 rettighetsklager.** Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for rettighetsklagene i 2008 var 77 dager

82.5 Andre oppdrag

Ressursrapportering

Se tabelldata.

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep. 1510 Fagdep.			
Resultatområde 81	45	21	45	21
Resultatområde 81.1 og 81.2	45	11	0	0
Resultatområde 82	345	32	345	32
Resultatområde 82.2 og 82.3	77	18	0	0
Sum:	390	53	390	53

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Avkjørselssaker etter vegloven

Fylkesmannen har behandlet 5 klager på vedtak i avkjørselssaker fra Statens vegvesen. I 2 av sakene opphevet Fylkesmannen avslagsvedtak fra Statens vegvesen og ga avkjørselstillatelse. I 3 saker ble Vegvesenets avslagsvedtak stadfestet. Stort sett overholder Fylkesmannen kravene til saksbehandlingstid for området.

Resultatområde 92 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Fylkesmannen har i 2008 behandlet 3 saker vedrørende søknader om godkjenning/konesjon til anlegg og drift av taubaner.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 91 og 92	5		5	0
Sum:	5	0	5	0

Utenriksdepartementet

Resultatområde 93 Apostiller

Antall apostiller i 2008 var 1876.

Resultatområde 94 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Fylkesmannen behandlet i 2008 én sak vedrørende honorære konsuler.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 93 og 94	5		5	0
Sum:	5	0	5	0

Kultur- og kirke departementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Fylkesmannen har i 2008 utbetalt statstilskudd til tros- og livssynssamfunn med til sammen kr 2 487 710,-, herav kr 1 937 305,- til registrerte og kr 550 405,- til uregistrerte tros- og livssynssamfunn.

Fylkesmannen har mottatt 1 søknad om registrering av nytt trossamfunn i 2008.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Fylkesmannen har i 2008 mottatt 34 søknader om askespredning.

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen behandlet i 2008 to søknader om godkjenning av sted som typisk turiststed. Fylkesmannen godkjente Vormstad i Orkdal kommune som et typisk turiststed i "laksefiskeperioden" 01.06.-31.08. Søknad fra Hongsand i Roan kommune ble avslått. Pr. 31.12.2008 har 7 kommuner i fylket fått godkjent ett eller flere steder som typiske turiststeder.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 95	6	6 0
Resultatområde 96 og 97	5	5 0
Sum:	11 0	11 0

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Resultatområde 98 Administrative oppdrag

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Personer med innvandrerbakgrunn

Pr. 01.01.2008 hadde vi 3 faste medarbeidere med innvandrerbakgrunn ved embetet. Det tilsvarte 2,1 % av alle ansatte.

Pr. 01.01.2009 hadde vi 5 medarbeidere med innvandrerbakgrunn ved embetet (3 faste og 2 midlertidige). Det tilsvarte 3,5 % av alle ansatte.

I 2008 nedsatte vi en partssammensatt arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utarbeide forslag til tiltak for å rekruttere underrepresenterte grupper av arbeidstakere. Partene ble enige om følgende tiltak for å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn:

Kompetanseutvikling:

- Vi bør i samarbeid med regional stat ta initiativ overfor NTNU og HIST til etablering av opplæringstilbud for innvandrere i norsk forvaltningsspråk, oppbygging av norsk forvaltning og offentlig rett for saksbehandlere. Det utformes en søknad om kompetansemidler avsatt gjennom HTA til tiltaket, jf. PM 2008-14.
- I samarbeid med regional stat bør vi stille praksisplasser til rådighet i tilknytning til opplæringstilbudene.
- Vi må aktivt bruke de mulighetene som finnes for å få sammenlignet utenlandsk utdanning med norsk utdanning.
- Vi bør ta initiativ til et møte for regionale statsetater hvor vi inviterer en etat som har erfaring med rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn til å dele sine erfaringer med oss. Dette kan være aktuelt for etatsjefsnettverket.

Rekrutteringsprosessen:

- Vi bør avholde et møte for alle som deltar i rekrutteringsprosesser i embetet. Problemstillingen er rekrutteringsrutinene våre og de kriteriene vi vektlegger i utvelgesprosessen med tanke på om det er noe utilsiktet som kan være årsak til at innvandrere ikke når opp i konkurransen. (Utforming av kunngjøringstekster, kunngjøringsmåte, utvelgelse til intervju, intervjusituasjonen, kriterier som vektlegges og hvordan de vektlegges, hvilken vekt vi tillegger kunnskaper i skriftlig og muntlig norsk). Vi foreslår å invitere Trondheim kommune til å innlede om sine erfaringer.
- Ved tilnærmet like kvalifikasjoner for en stilling bør vi tilsette den av de kandidatene som har innvandrerbakgrunn (moderat kvotering).

Rekruttere og beholde personer med redusert funksjonsevne, øke den reelle pensjonsalderen og redusere sykefraværet

Inkluderende arbeidslivsbedrift og reduksjon av sykefraværet: Vi har over flere år hatt høyere sykefravær blant kvinner enn blant menn. Våren 2003 ble vi IA-bedrift – hovedmålet er å redusere sykefraværet. Samtidig inngikk vi avtale med Centrum Bedriftshelsetjeneste for bedre å kunne ivareta HMS-arbeidet ved embetet og følge opp medarbeidere som har behov for det samt iverksette tiltak som forebygger arbeidsrelaterte sykdommer.

- Høsten 2007 gjennomførte vi en arbeidsmiljøundersøkelse i samarbeid med Sensus. Våren 2008 ble vi, på bakgrunn av resultatene i undersøkelsen, enige om en tiltaksplan som ble fulgt opp i embetet og avdelingene i løpet av året.
- Partene er enige om å gjennomføre en ny arbeidsmiljøundersøkelse og vil bestemme tidspunktet for denne i løpet av høsten 2009.
- Våren 2008 innførte vi en ordning som gir alle medarbeidere hos Fylkesmannen tillatelse til å bruke inntil én

time av arbeidstiden pr. uke til trimaktiviteter. Vi utarbeidet retningslinjer for dette.

- Følgende tiltak ble gjennomført i samarbeid med Centrum Bedriftshelsetjeneste i 2008:

1. Informasjon på ledermøte om AKAN og rus på arbeidsplassen.
2. Ergonomisk gjennomgang av arbeidsplassen ved nyttilsetting og ellers ved behov.
3. Planlegging av vernerunder i virksomheten.
4. Helsesamtale for medarbeidere som ønsket slik.
5. Førstehjelpskurs.
6. Nakke-/skuldergruppe.
7. Stress som tema på flere samling for en av avdelingene.

I 2008 nådde vi ikke målsettingen om at sykefraværet ikke skal overstige 4 % på årsbasis. Pga. feil i SAP kan vi ikke på det nåværende tidspunktet angi nøyaktige tall, men det ligger et sted mellom 4 og 5 % totalt, i underkant av 4 % for kvinner og ca. 1 % for menn. Selv om sykefraværet ikke har vært høyt hos oss sammenlignet med tilsvarende virksomheter, har kvinner hatt et betydelig høyere sykefravær enn menn. Hovedårsakene til dette har vært et høyt langtids sykefravær grunnet årsaker som ikke kan knyttes til arbeidsplassen. Vi følger opp sykemeldte i tråd med NAVs krav og setter i verk tiltak og tilpasninger for at sykemeldte skal kunne vende tilbake til arbeid så snart det er mulig og for å forebygge arbeidsrelatert sykdom.

Seniorpolitikk: I løpet av våren 2007 ferdigstilte og iverksatte vi en omforent lokal seniorpolitikk. Den innebærer bl.a. økte muligheter til fleksibel arbeidstid og – sted. Vi nevner også innføring av mulighet for én time trim i arbeidstiden for alle (valg mellom ulike fellesaktiviteter). Lokal særavtale om tjenestefrie dager for medarbeidere over 62 år ble reforhandlet i 2008 slik at alle får totalt 12 tjenestefrie dager pr. kalenderår når vi regner med den sentrale avtalen som gir åtte dager. I 2008 ble det gjennomført internt kurs om bl.a. pensjonsrettigheter, og alle seniormedarbeidere får tilbud om å delta på eksternt seniorkurs. Fra august 2007 har embetet vært med i et sentralt toårig forsøk for seniorer som innebærer at alle medarbeidere som var eller fylte 62 år innen utgangen av 2007 fikk 20 % reduksjon i arbeidstiden samtidig som de beholder full lønn og rettigheter for øvrig. Forsøket avsluttes innen 1. august 2009 og skal deretter evalueres.

I 2008 var gjennomsnittsalderen for ansatte ved embetet 47,5 år – 46,1 år for kvinner og 49,3 år for menn (beregnet ut fra ansatte ved årsskiftet 2008/2009 og den alderen de nådde i løpet av 2008). Dette er en svak nedgang siden 2007 (48 år), noe som nok skyldes turnover ved at pensjonister ble erstattet av yngre medarbeidere.

Aldersfordelingen på avdelingene var som følger:

- AST: 48,5 år – 49,3 for kvinner og 42,3 for menn
- KOBA: 42,6 år – 42,6 for kvinner og 42,7 for menn
- LA: 47,4 år – 43,5 år for kvinner og 50,5 år for menn
- MVA: 41,7 år – 36,3 år for kvinner og 47,1 år for menn
- OUA: 51,9 år – 51,8 år for kvinner og 52 år for menn
- SHA: 51,6 år – 49,4 år for kvinner og 54,8 år for menn

Noen kommentarer:

- Som vi ser varierer gjennomsnittsalderen relativt mye avdelingene imellom.
- Embetet sett under ett så har kvinner lavere gjennomsnittsalder enn menn. Dette gjelder stort sett også på avdelingsnivå. Det er verdt å nevne at turnover på MVA har ført til at avdelingen nå har lavest gjennomsnittsalder i embetet, spesielt for kvinner.
- Ved årsskiftet hadde vi kun fire medarbeidere som var yngre enn 30 år; tre kvinne og én mann.
- Det var totalt 39 medarbeidere som var over 55 år; 19 kvinner og 20 menn.

Nedenfor følger en aldersprognose for perioden 2009 – 2017, beregnet ut fra alderssammensetningen ved embetet pr. 01.01.09 (den alderen de når i løpet av 2009). Fremskrivningen forutsetter at alle medarbeidere fortsetter til oppnådd aldersgrense på 70 år.

År	Antall medarbeidere 55 – 70
2009	42
2010	49
2011	56
2012	59
2013	60
2014	65

Kommentarer:

- I vår lokale seniorpolitikk regner vi alle i aldersgruppen 55 – 70 år som seniormedarbeidere, og det er denne gruppen vi fokuserer på med hensyn til tiltak. Vi ser at gruppen vil øke kraftig i perioden, forutsatt at vi fortsatt har liten turnover og at alle fortsetter i arbeid til fylte 70 år.
- Som en del av hovedtariffoppgjøret 2008 fikk de lokale partene gjennom hovedtariffavtalen pkt 5.9.1. b anledning til å utvide sentral avtale om tjenestefrie dager med lønn fra fylte 62 år (8 dager sentralt) med inntil 6 dager pr. kalenderår. Vi reforhandlet vår lokale særavtale og gav 4 dager. Den sentrale avtalen sammen med den lokale avtalen gir rett til tjenestefri med lønn i til sammen 12 dager pr. kalenderår fra fylte 62 år. Tjenestefrie dager som ikke avvikles kan tas ut som lønn. Avtalene gjelder til 31.07.09. Ved årets begynnelse 2008 var det 16 medarbeidere som var omfattet av avtalen, 7 kvinner og 9 menn. 4 av disse gikk av med pensjon i løpet av året.
- Fra 01.08.07 har embetet deltatt i et sentralt forsøk for seniormedarbeidere som innebærer at alle som var eller fylte 62 år i 2007 og jobbet i 100 % stilling har fått 20 % reduksjon i arbeidstiden samtidig som de får utbetalt 100 % lønn og beholder rettigheter for øvrig. Forsøket avsluttes 31.07.09. 9 medarbeidere fikk da tilbud om å delta i forsøket – 8 stykker takket ja (6 menn og 2 kvinner). Alle har tatt ut arbeidstidsreduksjonen som en tjenestefri dag pr. uke. Det er noen som har antydnet at de som en direkte følge av forsøket har utsatt tidspunktet for fratreden. 8 medarbeidere deltok i forsøket ved årets begynnelse 2008 – 3 av dem gikk av med pensjon i løpet av året.

Hjemmebasert fjernarbeid (hjemmekontor):

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil stimulere til bruk av fleksible arbeidsformer, herunder løsninger med hjemmekontor. Avtale om hjemmekontor inngås mellom avdelingsleder og den enkelte medarbeider. Omlag 70 medarbeidere ved embetet har mulighet for å benytte denne ordningen. Hensikten er å

- øke arbeidstakernes kreativitet, produktivitet og arbeidsglede
- forberede organisasjonen på nye arbeidsprosesser og samarbeidsformer
- beholde og rekruttere arbeidstakere med spisskompetanse, tilnærmet uavhengig av bosted
- lette arbeidssituasjonen for arbeidstakere med omsorgsansvar/aktiv sykemelding
- profilere embetet som en fremtidsrettet og attraktiv arbeidsplass
- etablere gode ordninger i forhold til administrative rammer (lover, forskrifter, belønningssystemer, kontorhold) og aktuelle tekniske løsninger

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2008	% 2008	Antall 2009	% 2009
FMST	3	2	5	4
Sum	3	2	5	4

98.2 Kompetanseutvikling

Redegjørelse for faktisk tilstand i embetet mht. likestilling

Vi viser til embetets personal- og likestillingsrapport for 2008, oversendt departementet i egen sending.

Ved årsskiftet 2008/2009 (31.12.08) var kjønnsfordelingen etter antall ansatte ved embetet 54,5 % kvinner og 45,5 % menn – noe som viser trenden siden 1995 at vi har hatt en jevnt økende kvinneandel blant ansatte i embetet. Integrasjonen av Statens utdanningskontor og Fylkeslegen i Fylkesmannsembetet pr. 01.01.03 førte ikke til vesentlige endringer i kjønnsfordelingen i embetet, og etter at det så ut til at fordelingen var i ferd med å stabilisere seg, har vi igjen en økning av kvinneandelen:

Fordelingen ved den enkelte avdeling i 2008 var som følger:

- AST 24 ansatte med 87,5 % kvinner
- KOBA 22 ansatte med 45,5 % kvinner
- LA 34 ansatte med 44,1 % kvinner
- MVA 18 ansatte med 50 % kvinner
- OUA 13 ansatte med 46,2 % kvinner
- SHA 27 ansatte med 59,3 % kvinner

For de fleste fagavdelingene er det bare små endringer. MVA skiller seg imidlertid ut ved at kvinneandelen økte fra 29,4 % til 50 %! For AST avviker kjønnsfordelingen fortsatt særlig mye fra gjennomsnittet for embetet: AST er en kvinne-dominert arbeidsplass, og kvinneandelen økte fra 2007 til 2008.

“Embetsledelsen og avdelingsledere har ansvar for at arbeidsoppgavene blir fordelt slik at kvinner og menn får like store muligheter for utvikling. Gjennom sin ledelse skal de sørge for at likestillingsperspektivet blir ivare tatt.” (Tilpasningsavtalen til § 21).

Stillingene ved embetet er fordelt på fem stillingsgrupper. I tabellen under fremkommer kjønnsfordelingen i de ulike stillingsgruppene ved embetet pr. 31.12.08:

1. Kontorstillinger I: 1 stilling (kvinne)
2. Kontorstillinger II: 3 stillinger (kvinner)
3. Saksbehandlerstillinger I: 33 stillinger, 25 kvinner og 8 menn
4. Saksbehandlerstillinger II: 83 stillinger, 42 kvinner og 41 menn
5. Lederstillinger: 23 stillinger, 7 kvinner og 16 menn

Kommentarer:

- Vi har hatt kun to kvinner i embetets ledergruppe (fylkesmann, ass. fylkesmann, direktører) siden våren 2004. De utgjør 28,6 % av denne gruppen.
- På nivået under (ass. fylkeslege/underdirektør/kontorsjef/arkivleder) var det ved årsskiftet 2008/2009 fem kvinner og 11 menn. Kvinneandelen i denne gruppen var 31 %, en økning fra 25 % året før.
- Utenom formelle nestlederstillinger har i tillegg to menn hatt funksjon som fast stedfortreder for avdelingslederen.
- Det er et stykke igjen til vi når den sentrale målsettingen om at kvinner skal utgjøre 40 % av lederne.
- Totalt antall saksbehandlere (stillingsgruppene saksbehandler I og II) ved embetet er 116. Andel kvinner i gruppen saksbehandlere for embetet sett under ett (57,8 %) har holdt seg noen lunde konstant og stemmer godt overens med andelen kvinner ved embetet totalt. Kvinneandelen i saksbehandler I økte imidlertid fra 62,2 % i 2007 til 75,8 % i 2008.
- Det er variasjoner avdelingene imellom med hensyn til i hvor stor grad de benytter kontor- og saksbehandler I-stillinger. I AST dominerer disse gruppene mens OUA ikke benytter dem i det hele tatt.
- Størst endring finner vi i MVA hvor kvinneandelen blant saksbehandlerne økte fra 28,6 % i 2007 til 53,3 % i 2008! Årsaken var turnover i stillinger.
- Dersom vi ser på de to saksbehandlergruppene hver for seg, blir bildet annerledes. Men også her er det variasjon mellom avdelingene. Kvinner er klart overrepresentert i saksbehandler I-gruppen og noe underrepresentert i saksbehandler II-gruppen i flere avdelinger.
- 58 % av de ansatte ved embetet tilhører nå stillingsgruppen saksbehandlere II (83 av 143).
- Den mest markante endringen har skjedd på MVA ved at antallet kvinnelige saksbehandlere II har økt fra 3 av 14 totalt i 2007 til 7 av 15 totalt i 2008.
- På AST var det en økning i antall saksbehandlere I fra 15 i 2007 til 17 i 2008. Endringen skyldes omgjøringer fra kontorstillinger til saksbehandlerstillinger ved lokale forhandlinger. En tilsvarende endring fant sted på KOBA ved at saksbehandlere I ble omgjort til saksbehandlere II.
- Det er også verdt å merke seg forskjellen i bruk av stillingsgruppen saksbehandler II mellom avdelingene, både med hensyn til kjønnsfordeling og med hensyn til hvor mange slike stillinger det er av totalt antall saksbehandlere i embetet. OUA utmerker seg ved at avdelingen ikke har ansatte i saksbehandler I-gruppen. Utenom avdelingens ledergruppe er alle ansatte i avdelingen plassert i stillingsgruppen saksbehandlere II. I AST er det omvendt ved at alle saksbehandlere med unntak av to (som også er fagansvarlige) er plassert i saksbehandler I-gruppen.

Enigheten om å begrense bruken av stillingskodene seniorrådgiver og senioringeniør (seniorkonsulent og seniorsekretær er ikke i bruk ved embetet) ble videreført i 2008.

Saksbehandler II-gruppen totalt er stor og dekker et vidt spekter av arbeidsoppgaver. Innplassering i stillingskode og dermed stillingsgruppe signaliserer til en viss grad hvilke typer arbeidsoppgaver og ansvar som er tillagt stillingen. I forbindelse med etablering av en ny omforent lønnspolitikk hadde vi i 2006 en lengre diskusjon rundt bruk av rådgiver- og seniorkoder.

I 2005 var 56 % av saksbehandlerne hos FMST plassert i saksbehandlerstillinger II. Andelen har fortsatt å øke: Til 63,6 % i 2006, 67,3 % i 2007 og utgjorde 71,6 % av alle saksbehandlerstillinger i 2008. Hovedårsakene er at fylkesagronom og fylkesskogmester-stillingene (totalt 6 stillinger) gjennom inndelingen i tilpasningsavtalen ble overført til saksbehandler II i 2006, at 1434 rådgiver fortsatt er den mest brukte stillingskoden ved embetet samt endring av stillingskoder i lokale lønnsforhandlinger. Dette gjenspeiler både kompetansesammensetningen vår og konkurransen i markedet. De fleste stillinger som lyses ut ved bemanningsøkning og turnover er plassert i denne

gruppen.

Noen kommentarer for øvrig:

- Stillingsgruppe kontorstillinger I er på veg ut.
- Nedgangen i bruk av fagkodene for saksbehandlere ser ut til å ha stoppet opp. I 1999 hadde vi totalt 18 fylkesagronomer og fylkesskogmestre. I 2000 var antallet redusert til 13, i 2001 til 7 og i 2003 var det kun 5 stk igjen i disse kodene. I 2004 økte antallet til 7 ved at stillingskoder ble omgjort i lokale forhandlinger. Dette antallet er siden opprettholdt. Landbruksavdelingen ønsker å beholde disse fagkodene. De ble overført til saksbehandlerstillinger II i 2006.
- Det er kun kvinner i gruppene kontorstillinger I og II. Kvinner er overrepresentert i saksbehandlerstillinger I og kvinneandelen økte fra 2007 til 2008.
- Fordelingen i saksbehandler II er mer jevn totalt sett.
- Menn er fortsatt overrepresentert i gruppen lederstillinger.
- I 2008 var 32,9 % av de ansatte (47 personer) rådgivere SKO 1434. Selv om dette fortsatt er den vanligste stillingskoden ved embetet, var det en nedgang siden 2007. Samtidig har antallet overingeniører økt.
- I 2005 hadde vi 7 ansatte som var plassert i seniorkodene (seniorrådgiver, -ingeniør, -sekretær). I 2006 økte antallet til 15 med en fordeling på 5 kvinner og 10 menn. I 2007 var det 4 kvinner og 11 menn med seniorkoder, og i 2008 var det hhv. 7 kvinner og 13 menn med seniorkoder (totalt 20 ansatte tilsvarende 14 %). Menn er overrepresentert i disse kodene. Det var ingen seniorstillinger som ble kunngjort og besatt etter ordinær behandling i tilsettingsrådet.

Lederstillinger

I løpet av 2006 og 2007 ble det ikke kunngjort ledige lederstillinger ved embetet (stillinger på lønnsplan 90.100). I 2008 kunngjorde vi 1 lederstilling (ass. fylkeslege) og kvinne ble tilsatt.

Kompetansemidler

Vi kan ikke oppfylle kravet om å rapportere hvor mye midler som er brukt til kompetanseutvikling fordelt på alder og kjønn da det er uklart hvilke midler som skal telles med samt at det ikke er tatt høyde for slik registrering i Agresso.

Følgende midler er registrert brukt på kompetanseutvikling i Agresso - fordelt på koststed:

- 1600 Felles (ikke fordelt på avdeling) 15 606,75
- 1610 Fylkesmannen 30 109,96
- 1615 Ass. fylkesmann 21 016,88
- 1620 Asministrasjonsstaben 200 068,10
- 1625 Fylkesmannens sekretariat 66 542,40
- 1630 Kommunal og beredskapsavd. 189 526,61
- 1640 Sosial- og helseavdelingen 166 008,78
- 1660 Oppvekst- og utdanningsavd. 162 630,77
- 1670 Landbruksavdelingen 311 862,43
- 1680 Miljøvernnavdelingen 219 814,86
- **Til sammen 1 383 187,54**

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	% kvinnelige ledere	% mannlige ledere
FMST	1	100	0	7	16

Fordeling av kompetansemidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMST	0	0	0	0

98.3 Medvirkning

Også i 2008 fokuserte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag på å informere ledere, tillitsvalgte og ansatte jevnlig så snart som mulig når det skjedde noe i tilknytning til den varslede forvaltningsreformen. Oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen (gjennomført høsten 2007) ble også prioritert.

Forvaltningsreformen var fast tema på alle

- møter med tillitsvalgte etter hovedavtalen (11 møter avholdt i 2008)
- møter med ledergruppen og embetsledelsen (20 møter avholdt i 2008)
- allmøter for ansatte ved embetet

I oktober 2008 gjennomførte vi ordinære lokale lønnsforhandlinger i.h.t. bestemmelsene i hovedtariffavtalen pkt. 2.3.3. I forkant ble det avholdt et forberedende møte mellom partene.

I juni, august og november gjennomførte vi lokale forhandlinger på særskilt grunnlag i.h.t. bestemmelsene i hovedtariffavtalen pkt. 2.3.4. Bl.a. ble to lokale særavtaler reforhandlet (tjenestefrie dager for seniormedarbeidere samt beredskapsvakt utenfor arbeidsstedet.

I 2008 ble det gjennomført 3 møter i det partssammensatte Arbeidsmiljøutvalget.

De tilsatte er videre representert i Tilsettingsrådet med 2 av 5 representanter.

Tillitsvalgte var representert i partssammensatte arbeidsgrupper.

Det vises for øvrig til kap. 1.

98.5 Føringer på IKT-området

Status på informasjonssikkerhetsarbeidet ble rapportert i e-post til Fad 11.06.2008. Vi har avventet ferdigstillingen av vårt ROS-dokument etter at det sentrale sikkerhetsprosjektet varslet at det ville komme et felles dokument som skulle være et rettleider for et slikt dokument.

Lisensrapportering på Microsoft-avtalen gjorde vi via rapporteringssiden på FM-nett innen fristen 15.01.2009 .

98.6 FRI (Fylkesmennenes regionale informasjonsnett)

98.7 Trippelnett

98.8 Sentral drift av Fri rettshjelp-ordningen

98.9 Drift av ePhorte helpdesk og ePhorte testsenter for fylkesmannsembetene

Resultatområde 99 Partistøtteordningen

Fylkesmannen har i 2008 utbetalt statstilskudd til politiske partier i henhold til delegerede fullmakter.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMST		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 99	2		2	0
Sum:	2	0	2	0